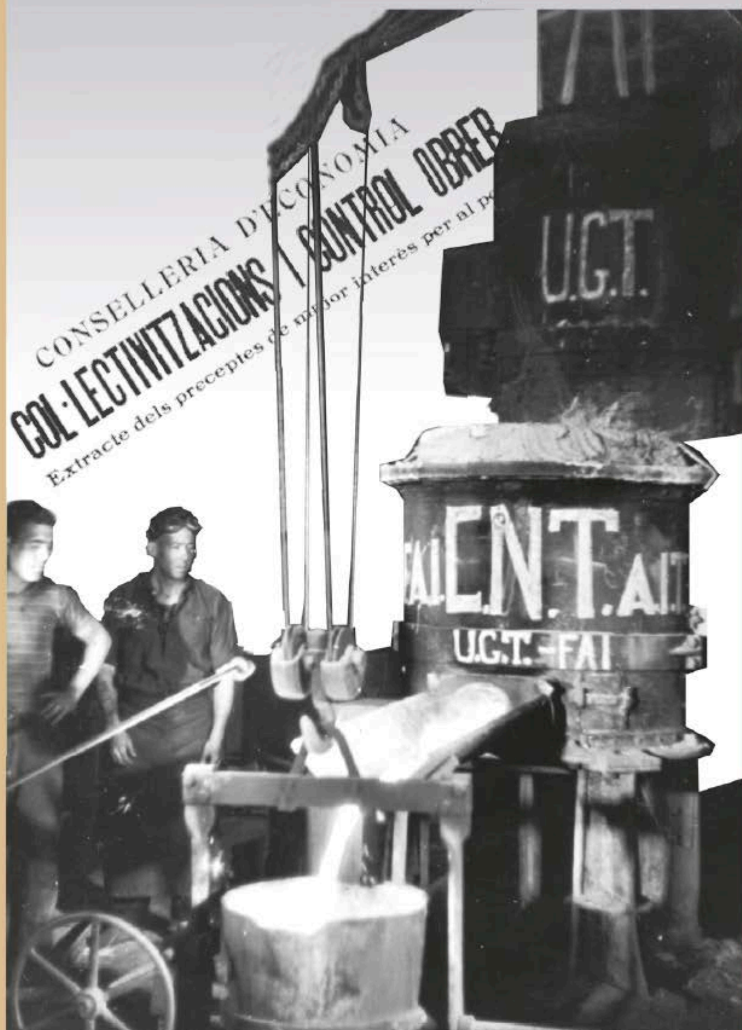
Els Factors Econòmics de la Revolució

Joan P. Fàbregas

Conseller d'Economia de la CNT a la Generalitat el 1936
President de l'Institut de Ciències Econòmiques de Catalunya

Col·labora amb la
CULTURA LLIURE

EDITORIAL & IMPREMTA SCCL

DESCONTROL

Des del principi, **Editorial Descontrol** aposta per les llicències de publicació lliure, **Creative Commons**, per això, podeu copiar, distribuir i descarregar lliurement els nostres llibres. Alguns llibres del nostre catàleg es troben en lliure descàrrega

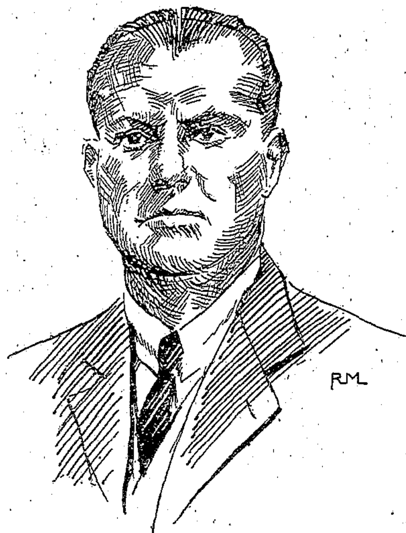
Evidentment, la cultura lliure no vol dir gratuïta, el preu del llibre inclou drets d'autor, de correcció, traducció editorial, impremta...

Si estàs a favor que la cultura segueixi sent lliure, pots **col·laborar fent una aportació a la nostra editorial**, així ajudes a la cultura o, pots fer-ho realitzant un ingrés al següent compte corrent:

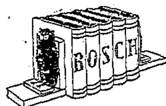
ES52 3025 0011 7614 0012 4093
Concepte COL·LABORACIÓ AMB DESCONTROL

Moltes gràcies pel suport!

ELS FACTORS ECONÒMICS DE LA REVOLUCIÓ

JOAN P. FABREGAS President de l'Institut de Ciències Econòmiques de Catalunya

BOSCH, Casa Editorial - Apartat 928 - BARCELONA - 1937

Fàbregas, Joan Pau (1893-1966)

Joan Pau Fàbregas Llauró va néixer a Sant Martí de Provençals el 1893. Era fill de Pau Fàbregas, taverner, i de Maria Llauró Espinàs. Va realitzar estudis primaris i de comptabilitat. El 1909 va ser ferit durant els esdeveniments de la "setmana tràgica".

Va emigrar a l'Argentina, on va treballar de forner. Va residir breument als Estats Units, aprenent anglès. Al seu retorn va estar ocupat algun temps a la taverna paterna i a una fleca.

Les seves primeres anàlisis sobre economia internacional les va efectuar en el Centre Internacional d'Intercanvi, que dirigia ell mateix, al carrer Fontanella número 12 de Barcelona. En aquest despatx professional, Fàbregas es va dedicar a l'estudi de mercats, a l'assessorament d'empreses, a l'orientació per a l'exportació i als informes comercials. A mitjans dels anys vint aquesta activitat financera i econòmica, teòrica i pràctica, el va convertir en un expert assessor i conseller. Dirigia i editava una revista econòmica i mercantil, que es venia per subscripció, titulada El Productor.

El 1930 va publicar "A través del Pròxim Orient", on va exposar la seva visió dels països europeus i asiàtics, que va visitar per realitzar un estudi de mercats per a un gremi de fabricants.

Es va presentar com a candidat d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) per Barcelona a les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931, alhora que s'afiliava al Sindicat de Professions Liberals de la CNT. Fundador del "Institut de Ciències Econòmiques de Catalunya" (ICEC, 1931) com a secció de l'Ateneu Enciclopèdic Popular i presentador del seu butlletí econòmic. Aquest ICEC pot considerar-se com la primera Facultat de Ciències Econòmiques existent a Espanya, amb la particularitat de ser una entitat obrera, orientada a l'educació i emancipació del proletariat.

Interessat en qüestions d'Economia Política, durant els primers anys de la república va publicar "Assaig d'Economia Política" en tres volums (1932-1933-1934) que recollia els cursos impartits en l'ICEC durant aquests mateixos anys.

Al desembre de 1932 va impartir un curs d'Economia Política a l'Ateneu Sindicalista Llibertari de Barcelona, organitzat pels trentistes. Va publicar també "Les possibilitats econòmiques d'una Catalunya independent" (1932), on estudiava les relacions financeres entre Catalunya i la resta de l'Estat espanyol, i a més "Irlanda i Catalunya. Paral•lelisme politico-Econòmic" (1932) i "La crisi mundial i les seves repercussions a Espanya" (1933), on analitzava la crisi de 1929 des d'una perspectiva antimonetarista.

A l'inici de la Guerra Civil va representar al Sindicat d'Ensenyament i Professions Liberals de la CNT en el Comitè de l'Escola Nova Unificada (CENU), constituït el 27 de juliol de 1936, juntament amb Albert Carsí, Miguel Escorihuela Guitart i Joan Puig Elías (president). El CENU va expropiar les escoles religioses i va impulsar la creació d'una escola pública, racionalista, aconfessional i en llengua catalana, fonamentada en els principis llibertaris de l'Escola Moderna.

L'11 d'Agost va representar a la CNT al Consell d'Economia, al costat d'Eusebio Carbó i Cosme Rofes, assumint el càrrec de vocal-conseller de Finances del Consell d'Economia.

El 24 de setembre de 1936 va participar en el Ple de Sindicats de Catalunya, dedicat als problemes econòmics de la revolució, elogiant les

activitats realitzades pel Consell d'Economia de Catalunya, al qual considerava "un producte genuí de la revolució que estem vivint". Va explicar que en constituir-se el Consell d'Economia de Catalunya, "va sorgir una pugna entre les dues centrals sindicals representades", CNT i UGT: mentre els cenetistes defensaven "la noció federalista i llibertària de la socialització, els marxistes (POUM i PSUC) defensaven el centralisme i la nacionalització. Finalment "va prevaler el criteri de la col•lectivització, que era el més adequat i el més pràctic per a la revolució". La paraula "col•lectivització" havia estat una troballa del mateix Fàbregas, que va semblar acontentar a tots.

El 26 de setembre de 1936 va ser nomenat conseller d'Economia del govern de la Generalitat, presidit per Josep Tarradellas, i va formar part de la seva comissió permanent.

El 15 d'octubre, a instàncies de Joan Pau Fàbregas, es va decretar la creació de la Junta de Comerç Exterior i l'ús obligatori de la denominació d'origen "Catalunya".

El 24 d´octubre 1936 va signar el Decret de Col•lectivitzacions i Control Obrer, la disposició legal més important en matèria econòmica promulgada durant la Guerra Civil. Encara que no hi ha dubte que Joan Pau Fàbregas va ser l'impulsor d'aquest Decret, la seva redacció va ser obra d'Eusebio Carbó, en la mesura que sigui possible personalitzar un text jurídic col•lectiu, fruit de la negociació i l'acord.

El 26 de novembre de 1936, el PSUC (estalinista) va plantejar formalment la crisi del govern de la Generalitat, perquè els decrets no es complien i perquè era un govern que no governava. Proposava un govern obrer o sindical CNT-UGT, amb participació dels Rabassaires. Era tot just una excusa per desfer-se´n d´Andreu Nin i del POUM. Joan Pau Fàbregas s'havia guanyat l'enemistat de Santillán (CNT), de Comorera (secretari del PSUC) i de Companys (president de la Generalitat). Circulava a més un expedient anònim de "proves" contra l'honorabilitat de Joan Pau Fàbregas, que malgrat la seva inconsistència va bastar per apartar-lo del seu càrrec com a conseller d'Economia.

El 5 i 6 de desembre de 1936 milers de treballadors van acudir al Palau de Montjuïc per escoltar les dissertacions del conseller d'Economia Joan Pau Fàbregas, de José Jiménez i de Ruiz Ponsetí. L'acte es va tancar amb

unes paraules del president de la Generalitat, Lluís Companys. Les dues sessions de la Primera Jornada de la Nova Economia van exposar al poble treballador la nova estructuració de l'economia catalana.

Fàbregas va dir que el Decret de Col•lectivitzacions "era un instrument i no un fi, una base inicial per al progrés i la civilització. Que calia que el proletariat es donés compte de la seva transcendència, ja que amb ell es posa en mans dels proletaris la font de riquesa del país, riquesa que d'aquesta manera serà distribuïda per parts iguals entre tots els ciutadans productors ".

Va afegir que la seva aplicació s'hauria de fer amb esperit de sacrifici, pensant en l'esforç mancomunat de les diferents forces polítiques i sindicals. No era hora de impaciències, sinó d'evitar el fracàs amb paciència. La guerra no es guanyaria si es perdia la batalla per l'economia.

Va acabar amb una cita de Goethe: "únicament és mereixedor de la vida i de la llibertat, aquell que s'ha fet digne i ha lluitat per elles". Va ser molt aplaudit, tant a l'acabar com en alguns paràgrafs del seu discurs.

El 15 de desembre va informar a la premsa que la crisi de govern es devia al enfrontament entre PSUC i POUM, i no, com informava El Noticiero Universal del dia anterior al malestar i escaramusses existents en el si del Consell de la Generalitat, entre Companys, Tarradellas, Comorera, Nin i Fàbregas. El seu diplomàtic desmentit, que no citava cap nom, no era creïble i a més no explicava la seva pròpia sortida del govern.

En els seus vuitanta dies (del 27 de setembre al 16 de desembre de 1936) com a conseller d'Economia, va donar nombroses conferències, moltes d'elles radiades, per popularitzar el seu pensament econòmic. Assistia gairebé diàriament a la Casa CNT-FAI per informar els comitès de les seves activitats.

El pla econòmic de Joan Pau Fàbregas era molt coherent, i es sostenia sobre aquests tres pilars:

1.- Mobilització civil dels treballadors a la rereguarda, per guanyar la guerra mitjançant un augment de la productivitat en les fàbriques.

2.- Monopoli del Comerç Exterior, mitjançant la creació d'una eficient xarxa en els principals mercats estrangers, que fomentés les importacions i exportacions. L'obtenció de mercats a l'estranger permetria reprendre la producció de les fàbriques catalanes, algunes d'elles paralitzades per la

pèrdua del mercat interior espanyol. La centralització del control de les divises permetria que les exportacions financessin les importacions, en primer lloc de matèries primeres, inexistents a Catalunya i indispensables per a moltes fàbriques, així com d'aliments i armament. Aquest monopoli del comerç exterior (i del control de les divises) abaratiria els preus de compra, garantiria els crèdits i impediria l'especulació.

3.- El Decret de Col•lectivitzacions i Control Obrer legalitzaria les conquestes revolucionàries de juliol de 1936, amb importants repercussions en l'exportació, impedint les confiscacions per demandes jurídiques de particulars, com succeïa amb les potasses.

El 20 de desembre de 1936, el projecte del monopoli del comerç exterior va ser immediatament rebutjat per Comorera, en favor del lliure mercat i l'aniquilació dels comitès revolucionaris de barri. La sortida d'Andreu Nin va ser àmpliament comentada. La significativa sortida de Joan Pau Fàbregas va passar desapercebuda, i només va merèixer el comentari de Federico Urales en un petit diari de comarques d'escassa difusió.

El 5 gener de 1937 Fàbregas va acabar l'informe sobre el seu viatge a París i Londres, "en compliment de les instruccions del conseller d'Economia, company Santillán, d'acord amb el Comitè Regional, per mitjà del company secretari Mas". El viatge es va iniciar el 18 de desembre, és a dir, l'endemà de la seva sortida del Govern de la Generalitat, i va acabar el 31 de desembre. L'objectiu del viatge era el d'elaborar un estudi sobre "els organismes creats a França" durant la seva gestió com a titular d'Economia. Es tractava de valorar l'eficiència dels organismes i empreses creats "per la Junta de Comerç Exterior, adscrita a la Conselleria d'Economia". Al retorn del seu viatge a l'estranger va tornar al seu càrrec de vocal-conseller de Finances del Consell d'Economia, el que exercia abans del seu nomenament com a conseller d'Economia.

El diumenge, 14 de març de 1937, Joan Pau Fàbregas va pronunciar una conferència al cinema Coliseum, que va tenir una enorme repercussió i va ser immediatament impresa en fullet. A l'abril va ser ampliada la seva argumentació i publicada en un llibre de 170 pàgines: Els factors Econòmics de la revolució. La tesi fonamental sostenia que per guanyar la guerra calia abans guanyar la batalla econòmica.

El 25 de març de 1937 va pronunciar una conferència sobre les finances de la revolució, al Teatre Llibertat de València, interrompuda pels bombardejos aeris, que al juliol va ser publicada en format de llibre.

El 5 d´abril de 1937 va formar part amb Valerio Mas, Domènech i Manuel Escorza de la delegació cenetista que va tractar la vigent crisi de govern de la Generalitat. Va haver-hi "un viu incident" entre Fàbregas, Escorza i Companys que va empitjorar encara més les relacions existents entre tots ells. L'incident, segons sembla, va ser provocat pel veto inicial del president Companys a les candidatures de Joan Pau Fàbregas i d´Aurelio Fernández com a consellers de la Generalitat.

El juny de 1937 va participar en el Ple de Sindicats de la CNT, en representació del Sindicat d'Ensenyament i Professions liberals, i va signar un dels dictàmens del Ple. En les reunions de comitès superiors de finals de juny de 1937 es va alinear al costat dels que volien rebutjar l'oferta de tres cartetes proposta a la CNT per Companys, considerant que era una representació insuficient.

Després de diversos mesos com a gestor de la Companyia Internacional d'Exportacions (fundada per la CNT) i com a assessor econòmic internacional de la Conselleria d'Economia, regida per Santillán, va tornar al CENU, però a primers d'agost de 1937 es va exiliar definitivament, residint a França, temorós de la repressió anticenetista en auge, de caràcter judicial per part del govern de la Generalitat i de caràcter txequista per part del PSUC.

El setembre de 1937 va publicar en un llibre la seva experiència en el govern.

El 10 de setembre de 1938, exiliat permanentment, no va poder assistir a l'enterrament de la seva mare.

A l'inici de la segona Guerra Mundial va decidir traslladar-se a Londres, on va col·laborar amb la BBC i va fundar una empresa d'exportacions.

Va morir a Londres als 73 anys, al setembre de 1966. Seguint les seves disposicions testamentàries el seu cadàver va ser traslladat a Barcelona. El funeral va tenir lloc a l'església de Santa Madrona. Va ser enterrat al cementiri del Sud-oest en presència de la seva esposa Narcisa Cardona, familiars i amics.

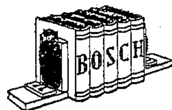
Agustín Guillamón

JOAN P. FABREGAS
President de l'Institut de Ciències Econòmiques de Catalunya

ELS FACTORS ECONOMICS DE LA REVOLUCIO

PROLEG D'EN

GONÇAL DE REPARAZ

BOSCH, Casa Editorial - Apartat 928 - BARCELONA - 1937

PRINTED IN SPAIN

Impremta Clarasó, Villarroel, 17. – Barcelona

PRÒLEG

Em toca presentar un llibre, pel seu volum, petit; per la seva importància, gran, i per la seva oportunitat, excel·lent. L'autor no necessita pas ésser presentat. Té una brillant història d'economista teòric i pràctic, i ha acreditat amb escreix el seu amor a la Revolució Ibèrica, de la qual és, a Catalunya principalment, un dels seus servidors més preclars.

I fins i tot estic per dir que el llibre no necessita tampoc ésser presentat. És l'ampliació d'una recent conferència que tingué un gran ressò, i que trobarà obertes, de bat a bat, les portes de la curiositat pública per si mateix i sense recomanacions.

Però aquest pròleg no és pas una recomanació. És un comentari d'aquell qui, havent examinat el llibre, es creu en el deure de cridar l'atenció del lector sobre alguns dels problemes en ell tractats; problemes de tanta importància que demanen cadascun d'ells un llibre especial.

Així, doncs, puc dir, no en sentit d'alabança, sinó fent estricta justícia, que aquesta obra de Joan P. Fàbregas és una breu enciclopèdia sobre els problemes que ens planteja la Revolució.

* * *

Precedeix a tots, naturalment, el de la guerra. Si perdéssim aquesta, no hi hauria per a nosaltres, els qui la sobrevisquéssim, més que sobreportar resignats la nostra esclavitud, i tenir enveja als qui haurien donat la vida per la llibertat. Però guanyada, com la guanya-

rem, els vencedors ens trobarem davant un altre problema encara més difícil i molt més llarg: guanyar la pau.

Guanyar la pau vol dir treure de la sepultura una pobra nació a la qual es va donar per morta (li manca poc per no estar-ho), i a la qual hem de tornar a la vida; tota una tasca immensa de reconstrucció que consumirà les energies i la intel·ligència de diverses generacions.

Heus ací la matèria del llibre de Fàbregas: el programa de la reconstrucció. Ibèria, un cop hagi sortit d'aquesta tremenda catàstrofe, la més gran de la seva Història i tal vegada de totes les Històries, haurà quedat en una muntanya de runes, i qui sap si desmembrada. Haurem de construir l'edifici de la pàtria de bell nou, i preparar la reconquesta de tot el que haurà estat perdut. Tasca gegantina de la qual pocs són els qui se'n donen encara compte.

Fàbregas és un dels conscients de la seva magnitud i complexitat. A mesura que es van llegint les pàgines d'aquest llibre, es va adquirint la certesa que l'autor és un bon guia que coneix el camí.

La primera jornada és la consagrada a provar que per a guanyar la guerra cal organitzar l'Economia de la reraguarda. De la fortalesa d'aquesta depèn la de l'exèrcit en campanya. Segueix tot un pla d'organització de la producció, que haurà d'ésser regida per un Consell Nacional d'Economia, i en el qual veig que es consagra una atenció particular a la vida dels camps. És veritat; sense una agricultura pròspera, no hi hauria salvació per a Ibèria, perquè mancant el mercat intern, mancaria el treball industrial, que és la saba de què ha de nodrir-se.

El camperol miserable no compra productes manu-

facturats. I el nostre sòl, en gran part pobre, atenua la seva pobresa per la suma variada del que pot produir. A més, la mateixa pobresa, ben administrada, pot deixar d'ésser-ho: tals com l'espart, la ginesta i altres plantes. L'estepa no té l'opulència dels horts, però pot nodrir els seus homes. És qüestió de tècnica agrícola i d'organització de la distribució.

Els capítols dedicats a l'organització del comerç exterior i a la producció sintètica de matèries primes, són també molt nous i interessants. Veig allí la indicació de les nostres possibilitats industrials, i sobretot, la de la força hidràulica de què podríem disposar si volguéssim. En efecte, les nostres muntanyes i els nostres rius (singularment el Duero) poden donar-nos, segons càlculs que tinc per verídics, uns 10.000.000 HP: la base de la nostra restauració econòmica. Aquella força i la riquesa del subsòl és el nostre tresor de reserva; la garantia que Ibèria pot tornar a tenir vida pròpia i independent.

A la creació del nou treball nacional dedica l'autor un bon capítol, en el qual propugna la idea d'esmenar, mitjançant l'afegidura d'un tercer rail, el disbarat comès en crear-se la nostra xarxa carrilaire (miserable negoci de Salamanca i altres banquers associats de Cristina de Borbó), de donar-li l'ample d'1,67, la qual cosa impideix l'enllaç directe de la nostra circulació amb l'europea. Aquesta reforma hauríem d'estendre-la a tota la xarxa.

Però, ultra aquesta rectificació essencial, caldrà ferne d'altres. Quines? Moltes; perquè a Ibèria tot està per fer. Unes vegades, perquè s'ha fet malament (com la xarxa carrilaire); altres, perquè no s'ha fet. I per a la reconstitució econòmica, el principal, sobretot per una nació pobra, és el crèdit. Aquí, per a la formació

del nou tipus d'economia social, ensopeguem amb la trista condició de país nou, *és a dir, de país colonial, a què la monarquia ens havia reduït. En els segles* XVIè, XVIIè *i* XVIIIè *havíem viscut sense substància econòmica: fórem una ànima mística i errant sense cos. I quan, entrat el segle* XIXè, *volguérem revestir de carn l'esquelet, vingueren els capitals francesos, anglesos, belgues, alemanys a europeïtzar-nos crematísticament. Conseqüència i resum d'aquesta colonització és la catàstrofe actual.*

El tema està molt ben desenrotllat en el llibre. Aquest acaba amb un substanciós estudi de la política social ibèrica, al qual serveix de fita la veritat que tots hem de tenir molt present, i que copia de Sorel:

"La major part dels homes moderns disserten amb elegància sobre la Humanitat, però molt pocs són humans. La sensibilitat és cosa de pura moda."

I d'això en treu Fàbregas, amb molt d'encert, la següent conclusió: "En aquesta lluita triomfarà el més fort."

I el més fort serà, afegeixo jo, el qui haurà sabut millor preparar-se per a la batalla de la vida per la vida, davant una civilització que recula a gran velocitat vers la barbàrie primitiva. Preparar és funció d'una minoria directora capacitada per a administrar i dirigir la força instintiva de la massa.

Llibres com aquest, que exerceixen, d'una manera acabada, aquesta funció orientadora, presten un gran servei a la nostra revolució.

Sigui, doncs, benvingut el llibre de Fàbregas.

GONÇAL DE REPARAZ

Les Fonts de Tarrassa, 20 d'abril de 1937.

INTRODUCCIÓ

El dia 14 de març d'enguany vaig pronunciar un discurs en el cine Coliseum d'aquesta capital, en el transcurs del qual vaig exposar els meus punts de vista sobre la situació general dels pobles hispànics en aquests moments.

I al mateix temps vaig explicar la gènesi i vaig desenrotllar tot un pla de reestructuració econòmica, en el qual comprenia tots i cadascun dels diversos aspectes del gran problema que en aquests moments té plantejats el nostre país, de cara a la guerra i de cara a la revolució.

He de dir, en honor a la veritat que, malgrat la meva situació ben definida, en quant a les meves activitats d'aquests últims temps es refereix, vaig procurar amarar la meva dissertació d'aquella objectivitat que era necessària per a donar al meu pla d'estructuració econòmica les màximes garanties d'imparcialitat.

No hi ha pas cap dubte que en els moments que els pobles hispànics vivim, l'establiment d'un pla d'estructuració que seguís les directrius d'una política econòmica i financera adient amb les característiques dels suposats geogràfics, dels suposats econòmics, i dels suposats psicològics, s'imposa inexorablement.

Perquè no és possible que les coses continuïn com fins ara, tota vegada que si els conflictes que el gran problema ens planteja cada dia i cada hora, els anàvem resolent de la manera esporàdica que ara venim fent, al

final de la jornada ensopegaríem amb dificultats insuperables per assentar els principis de les noves orientacions que en ordre al nou ordre econòmico-social haurem de determinar l'endemà de la victòria en els fronts de batalla.

Crec que quan es tracta de bastir l'edifici d'una nova societat enquadrada dintre les normes d'una concepció social que estigui d'acord amb les aspiracions de les masses populars, que en aquests moments desitgen, legítimament, veure convertits en carn viva, és precís establir un pla d'actuació a seguir; pla d'actuació que s'atengui a les realitats vives de l'hora que vivim, que es subjecti a les condicions del complex econòmic nacional de tots els pobles ibèrics i en estreta connexió amb les possibilitats de la conjuntura econòmica de la resta del món.

Jo crec que procedir d'una manera diferent seria tant com sentar les premisses d'un sil·logisme que voldria resoldre un problema en unes condicions tan precàries i tan mancades del sentit viu de l'hora transcendental que els pobles hispànics viuen, que ens conduirien a un carreró sense sortida.

I és per aquestes circumstàncies que en elegir el títol d'aquella conferència, van acudir a la meva memòria aquelles paraules de Descartes, quan aconsella que per a la realització de qualsevulla activitat, el que primer cal fer és dibuixar els contorns de la idea que un hom té clavada en el cervell, posant-la en pràctica d'acord amb un mètode rigorós que serveixi de garantia pel mateix objectiu que ha produït en el nostre subconscient la imatge palpitant que volem convertir en una realitat pràctica.

He repetit, mantes vegades, que si l'home és l'ob-

jectiu directe i preponderant de tota especulació científica, les nostres especulacions han d'estar amarades d'un profund sentit humà, perquè si no fos així, la nostra interpretació de la vida es trobaria mancada d'aquell profund sentit ètic que és indispensable infiltrar en tota realització d'ordre pràctic.

I és que tant pel filòsof, com per l'estadista i per l'economista, l'home no pot ésser un "ens" abstracte, sinó que la més perfecta creació de la naturalesa és una criatura de carn i ossos — la part ponderable — moguda per l'ànima — la part imponderable, — que com l'obra perfecta de la creació exigeix el culte més acurat i les atencions més respectuoses.

I en aquests moments recordo també aquelles paraules de Rousseau quan diu: "Renunciar a la llibertat és tant com renunciar a la qualitat d'home, és tant com renunciar als drets d'humanitat i àdhuc els deures. Amb la qual cosa es fa palès que no existeix compensació possible per a aquell que renuncia a tot. Car aquesta renunciació no és compatible amb la naturalesa humana i implica arrabassar tota la moralitat de les accions en arrabassar la llibertat i la voluntat."

Durant tot el transcurs de la meva dissertació, vaig tenir la dèria de no apartar-me, un sol moment, d'aquestes directrius; i és per això que un cop acabada la meva tasca, sentia en el més pregon de la meva consciència la satisfacció íntima que produeix la sensació del deure complert.

És indubtable que en aquests moments de profunda agitació espiritual de l'ànima col·lectiva, havia de sentir-me corprès per un sentiment d'angoixa i per un sentit de la més alta responsabilitat; d'aquella gran responsabilitat que pesa sobre tots els homes de la revolució,

o que almenys així hauria d'ésser, quan s'adrecen a l'opinió pública per a oferir solucions d'urgència i adients amb la importància dels problemes que la collectivitat té plantejats.

Però aquest tirà que s'anomena temps no em permeté estendre'm amb tota l'extensió que hauria calgut, per tal que la idea motriu que guiava el meu pensament i que impulsava la meva paraula, fos exposada extensament, permetent així que aquella imatge sortís a la superfície d'una manera completa i d'una manera totalitària.

Alguns amics m'indicaren la conveniència que fes una exposició total del meu pla de reestructuració econòmico-social, per mitjà d'un llibre que recollís tota la substància del meu pensament més íntim, el qual es traslluís a l'opinió pública que, en aquests moments, desitja fervorosament una solució acabada sobre el gran problema que tenim plantejat.

No cal dir que en el transcurs de la meva dissertació se'm presentaren altres temes dels que tenia projectats explanar, però que donada la premura del temps hagueren de romandre desconeguts, perquè les línies generals que jo m'havia traçat, i l'amenaça del rellotge que corria, m'impediren desgranar-los com jo volia i com tenia el deure de fer-ho.

La suggerència dels meus amics no va caure en el buit. Tan aviat com jo vaig abandonar la tribuna, vaig fer-me el ferm propòsit de mobilitzar les meves energies, de mesurar el meu temps i de fixar les línies generals d'aquesta feina que avui presento acabada, i amb la qual entenc que no faig més que subjectar-me a les imposicions imperioses del deure i a les mateixes necessitats d'expansió de la meva ànima.

Segons Nietzsche: "El més valent de nosaltres poques vegades té el valor d'afirmar allò que sap exactament." Però els homes que estem forjats dintre els motllos rigorosos de la veritat i de la decència, no podem sostreure'ns a l'imperatiu de la veritat per més que en pronunciar-la hàgim de ferir la susceptibilitat individual o col·lectiva.

I és que quan les col·lectivitats viuen unes hores tràgiques i glorioses a l'ensems, com les que estem vivint els pobles hispànics, és precís expressar el nostre pensament baldament sapiguem que amb el sentit de la nostra paraula podem molestar algú. Pel damunt de totes aquestes consideracions d'ordre sentimental i d'ordre específicament ètic, existeix la necessitat rigorosa d'enfocar tots els problemes amb la màxima cura, però també amb la màxima lleialtat.

El que sí he de fer constar, però, és que el meu pensament no té la més petita intenció de ferir a ningú; el que sí sé, però, és que la idea motriu que m'ha guiat en aquest, com en tots els meus altres actes de la meva vida, respon als postulats d'una concepció ben concreta, que no persegueix altra finalitat que la de poder ésser útil a la societat en tot allò que la meva modesta aportació pugui significar per a arribar a una síntesi que signifiqui la consecució d'uns ideals que han constituït sempre el més alt exponent de la meva manera d'ésser.

I si en aquests moments els pobles ibèrics tenim una necessitat tan urgent d'endegar la nostra vida econòmico-social, d'acord amb el sentit que regalima de l'assaig transcendental que el món realitza, per tal de plasmar en fets concrets les idees abstractes d'ahir, entenc que tots tenim el deure de portar el nostre gra de sorra per a construir l'edifici de la nova societat, que reculli les

ànsies de llibertat i de dignitat humana que bateguen en les entranyes del proletariat universal.

I si és així; i si per tal d'arribar a conclusions ben definides és precís que prescindim de determinades normes reguladores que imposen rigorosament una tècnica i una ciència absorbents, que s'han convertit en àrbitres del problema latent que tenim plantejat, considero que és arribada l'hora de parlar amb tota la cruesa i amb tota la busquedat que les circumstàncies determinatives de l'hora transcendental que vivim, imposen rigorosament.

I els resultats "immediats" i "mediats" d'aquesta noció meva, que en tots moments m'ha imposat com a norma aquella afirmació de Nietzsche, vaig a traduir-la en aquest moment en una exposició sintètica: exposició sintètica que no serà obstacle perquè jo doni a la meva exposició tota l'extensió que el volum i la importància del tema a desenrotllar, requereixen.

Acostumat, des de sempre, a veure els problemes de la vida a través del prisma d'uns coneixements més o menys extensos, però fonamentats en el bon desig indiscutible d'ésser útil a la col·lectivitat, en tot allò que estigui al meu abast, és pel que ara reclamo un marge de confiança i un marge de tolerància per part del lector, per tal que jo pugui complir la meva comesa sense necessitat de desviar-me del meu camí.

Ja sé que aquesta no és una norma acceptada obertament pel costum establert en determinats sectors del món intel·lectual. Però com que jo tinc unes idees pròpies, i que molts anys abans del 19 de juliol es rebel·laren contra el sentit general de la societat que aleshores imperava, la qual cosa em valgué la repulsa i l'hostilitat dels interessos preponderants, és pel que ara em sento

amb una major autoritat moral per a dir les coses tal com són i per enfocar el problema sense aquelles limitacions que en cap moment no pogueren mediatitzar els meus sentiments.

I poso ja terme a aquest examen de consciència de cara al món; i poso ja terme a aquesta exposició en el transcurs de la qual he abocat sobre la taula tot el que el meu ésser conté, amb la qual cosa em presento davant teu, volgut lector, tal com sóc i com les contingències de la vida m'han constituït, és pel que vaig a entrar de ple en la matèria que m'ha induït a agafar la ploma per a començar la meva tasca.

Jo espero que amb el meu llenguatge planer i senzill; jo espero que amb el meu desig d'arribar a compenetrar-me amb tu; jo espero que amb el meu afany d'encendre una llum en aquest ambient confusionari que estem vivint, podré aconseguir que en acabar la lectura d'aquest llibre t'incorporis al meu costat.

I si fos així; si la meva persuasió o bé la teva benvolença permetessin que els meus propòsits fossin realitzats, pots tenir la seguretat, amic lector, que em consideraré excessivament retribuït pel molt o poc que jo hagi pogut contribuir a formar la legió d'homes coincidents que calen, per a portar a terme el magne pla de crear un nou ordre econòmico-social, que asseguri, per a les generacions futures, les possibilitats d'una vida més justa, més humana i més equitativa.

JOAN P. FÀBREGAS

Barcelona, 24 d'abril del 1937.

Capítol I

L'ESPERIT DE LA REVOLUCIÓ

Cada home com cada poble té la seva hora decisiva, aquella hora en la qual es juga el seu destí. Si aquell instant suprem de la seva existència no ha estat aprofitat, difícilment es reproduirà la conjuntura.

La revolució espanyola ha arribat al punt màxim de la seva tensió. Però en arribar a aquest punt de màxima tensió, cal que el seu impuls sigui canalitzat, perquè els homes que en són responsables li assenyalin les directrius convenients, per tal que d'aquesta commoció formidable de les col·lectivitats hispàniques se'n derivin resultats que consolidin els avenços socials que són ja una realitat viva i constitueixen el primer pas per a arribar, més tard i quan les circumstàncies d'ordre interior i d'ordre exterior ho permetin, a solucions totalitàries.

Com que l'hora decisiva dels pobles hispànics ja ha arribat, i en aquesta hora es juguen els seus destins, entenc que la nostra revolució ha de determinar ben concretament quines són les seves aspiracions, quins són els seus propòsits i quins són els seus objectius "immediats", almenys en quant fa referència a aquesta primera etapa de reconstrucció econòmica, tota vegada que si no sabéssim aprofitar aquest instant suprem de l'existència dels pobles hispànics, difícilment es repetiria la conjuntura.

I en començar la meva tasca, ho faig dirigint-me a l'opinió pública per a dir-li unes veritats, crues de llenguatge i dures de sentit tal vegada, però que s'inspiren, com deia fa un moment, en un desig ardent d'orientar tots els homes de les terres hispàniques per uns viaranys que puguin conduir-nos a la pulverització del feixisme.

He vingut afirmant, en tot moment, que l'esperit popular és el motor propulsor dels grans moviments socials; d'aquells moviments socials que han arribat a transformar la mateixa essència de la societat, i que es traduïren, més tard, en realitats que feren carn viva de tot allò que, durant uns segles, no havia constituït més que una aspiració de les masses populars i una visió concreta de tots aquells que van més enllà del reduït cercle en el qual els homes acostumen a desenvolupar les nostres activitats de cada minut i de cada dia.

I és per aquesta causa que jo afirmo que en ordre a realitzacions; que en ordre a les possibilitats intrínseques de les masses populars; que en ordre a les noves fórmules de caràcter polític, de caràcter econòmic i de caràcter social; que en ordre a les modificacions que impliquen la *realització de tota filosofia moral*, i que en ordre, en definitiva, a la viabilitat d'aquells canvis que s'operen en les col·lectivitats humanes de tots els temps, repeteixo una vegada més, que res no em sembla inversemblant, quan d'aspiracions col·lectives superatives es tracta, perquè la Història ens ha ensenyat sempre que la hipòtesi d'ahir és la tesi d'avui i constituirà la síntesi del demà.

I si en l'ordre moral i en l'ordre espiritual les revolucions fan les vegades d'element psico-químic, que serveix per a purificar i sublimar els homes, com a conse-

qüència de la subversió que s'opera en el seu subconscient — subversió produïda per l'experiment que reclama l'esforç gegantí que ens mena fins al sacrifici i l'abnegació, — jo dic que ben vinguda sigui la nostra revolució.

I dic que sigui ben vinguda la nostra revolució, perquè malgrat tots els seus horrors; perquè malgrat la sang vessada; perquè malgrat les llàgrimes produïdes; perquè malgrat els sofriments incomptables; perquè malgrat els crims injustificables, el fenomen de mutació de l'ànima del nostre poble s'operarà d'una manera fatal i inexorable, i d'acord amb les lleis immutables de la vida, que són com són i no com nosaltres voldríem que fossin.

I és per tot això que jo accepto plenament, companys, tot el que digué un filòsof respecte l'eficàcia de les revolucions per a impulsar els homes al sentit heroic de la vida, quan afirmava que les revolucions eren necessàries als pobles fos qui fos que les provoqués, ja que en rompre d'una manera violenta i ferotge la vida de cada dia, i en destruir-se inexorablement les nocions i principis que mediatitzen l'evolució espiritual de les col·lectivitats, es convulsiona el complex espiritual de l'home, i sura el sediment heroic i canalla a l'ensems, que niua en la consciència de les criatures humanes.

I en posar-se al descobert els defectes repugnants i les virtuts sublims de l'individu, es revaloritza el valor intrínsec de la raça, la qual cosa permet fer un recompte de les seves reserves vitals, per a poder continuar el seu camí de realitzacions; per a poder continuar el seu camí de perfeccions i per a poder continuar el seu camí de superacions, la qual cosa constitueix el signe evident

de la superior condició de l'home sobre la bèstia irracional.

Totes les coses de la vida tenen la seva cara i la seva creu. Res no és perfecte i complet en el món. És condició de la naturalesa la pugna de conceptes i l'oposició constant d'una cosa a l'altra. La mare Naturalesa ha fet d'aquesta lluita constant del regne animal i del regne vegetal, els designis del destí, la base i el fonament de l'evolució humana i de la marxa progressiva de la civilització, a través d'una lluita i d'una batalla constant de tots aquells elements; batalla que acaba en un equilibri que és el producte del mateix desequilibri dels variats elements que composen el complex, ponderable i imponderable, de tot allò que constitueix la raó d'ésser de la nostra existència i de tot quant ens volta.

I és per aquestes circumstàncies que en subjectar els batecs del meu cor, que en controlar els impulsos de la meva ànima, i que en enquadrar les meves energies en una disciplina rígida, que em permeti prendre part en les legions de constructors de la nova societat, tanco els meus ulls físics davant els horrors produïts pels instints de l'animalitat desfermats avui a casa nostra, i obro únicament els ulls de l'ànima per tal de fixar-los d'una manera rigorosa sobre el futur dels pobles hispànics.

I l'esdevenidor del nostre país, l'ordenació del qual ens obliga a tots, però absolutament a tots — a vosaltres treballadors manuals i treballadors intel·lectuals, i a nosaltres els vostres mandataris per la vostra expressa voluntat; — aquella ordenació ens obliga a prescindir de la nostra personalitat, a prescindir dels nostres interessos particulars, a prescindir dels nostres egoismes personals, i ens obliga, inclusiu, a prescindir dels nostres afectes de l'ànima, per tal d'imposar-nos una trajectòria

mitjançant la qual es puguin salvar les essències de la revolució i es pugui aconseguir el primer dels nostres objectius: guanyar la guerra.

I davant d'aquesta veritat indiscutible; davant d'aquesta veritat que ens parla de l'existència d'una lluita permanent per tal d'assegurar la supervivència de l'home, i davant d'aquesta veritat que ens parla de l'esforç constant per a aconseguir aquells objectius de superació, no tenim més remei que aixecar-nos virilment i enfrontar-nos amb les contingències del destí, amb la màxima serenitat i també amb la màxima sensatesa.

I és precisament aquesta necessitat inexcusable d'assegurar la victòria, el que col·loca en primer lloc tot allò que té relació amb la guerra; perquè del resultat de la nostra capacitat constructiva i del nostre esperit de sacrifici, depèn que en les terres martiritzades d'Ibèria es resolgui, d'una vegada per a sempre, la pugna salvatge, la pugna cruenta, la pugna inhumana, la pugna sense precedents, que existeix entre les dues concepcions de la vida que es disputen la seva hegemonia en la direcció política, econòmica i social del món.

I si la nostra responsabilitat és tan gran, i si el deure de l'hora tràgica i gloriosa a l'ensems que estem vivint, ens obliga a mobilitzar totes les nostres forces espirituals i totes les nostres forces materials, per assegurar la consolidació i la supervivència del nou ordre econòmico-social, és indubtable que haurem de lliurar-nos a la tasca comú, posant en joc tota la resistència física de què serem capaços i tot l'esforç moral que les característiques de la raça permetin.

Però cal no oblidar que per tal d'aconseguir els nostres objectius haurem de plasmar en fets i en realitats tot allò que fins fa poc no eren més que aspiracions.

I com que hem de definir-nos d'una manera concreta, prescindint de les abstraccions d'ahir. I com que tenim el deure, per tant, de convertir en realitzacions tot el cúmul de concepcions i de definicions filosòfiques que constituïren, fins el 19 de juliol, la raó d'ésser de la nostra existència, és pel que vaig a entrar de ple en el fons del tema.

I la veritat és que no podem pas procedir d'altra forma: perquè ens trobem davant l'hora decisiva en què no tenen cap valor els dubtes, ni les vacil·lacions; ens trobem davant l'hora decisiva en què no escauen les especulacions filosòfiques, ni les abstraccions específiques, ja que únicament tenen valor les resolucions immediates; ja que únicament tenen valor els plans ben definits, que ens permetin portar a terme, amb la màxima rapidesa i amb la màxima eficàcia, la tasca gegantina de bastir un nou món sobre els fonaments d'un nou ordre que reculli els anhels de les masses populars.

Cal viure la guerra com la guerra, i cal viure la revolució com la revolució. I com que la guerra i la revolució són dues coses violentes i que revolten tota consciència lliure i honrada, serà convenient preparar la reraguarda perquè accepti, sense una resistència activa o passiva i sense reserves mentals de cap mena, un estat de coses que ens obliga a crear darrera les línies de foc una "psicosis" adient amb les necessitats imperioses de la tragèdia que estem vivint.

CAPÍTOL II

EL FRONT ECONÒMIC

La realitat ha posat sobre avís les masses populars, potser amb excessiu retard, que el fet econòmic, la base econòmica de la revolució, l'estructuració del nostre complex nacional, l'ordenació de la nostra economia i de les nostres finances, sense deixar de tenir en compte el que representa la pedra fonamental de l'èxit definitiu, la instauració d'una política monetària, la reordenació financera i la mobilització del crèdit, constitueixen els elements ponderables de la reraguarda a base dels quals, repeteixo per milèsima vegada, podrem constituir aquell front econòmic del qual depèn, d'una manera fatal i inevitable, el nostre triomf en el front de batalla.

I és que davant el fet lamentable que la reraguarda no s'ha donat encara compte de quina és la veritable significació de la lluita espantosa que estem sostenint contra el feixisme internacional; i perquè la reraguarda no ha sentit encara en les seves carns la urpada infecta de la bèstia feixista; i perquè la reraguarda no ha viscut, com viu suara el Madrid immortal, la terrible tragèdia que ha convertit la capital de la república en el símbol de la redempció proletària; i perquè la reraguarda no ha sabut, o bé no ha volgut, comprendre tot l'abast de l'hora transcendental que estem vivint, és pel que aquesta reraguarda necessita fer una concentració dels seus sentits i necessita fer un examen de consciència, per a imposar-se unes normes que la facin dig-

na dels homes que estan morint en els fronts de batalla.

I és per això que m'adreço a tu, reraguarda alegre i confiada; que m'adreço tu, reraguarda mancada d'austeritat; que m'adreço a tu, reraguarda inconscient i frívola; que m'adreço a tu, reraguarda que t'ofegues en un mar de sensualitat; que m'adreço a tu, reraguarda sense consistència moral ni sentit del deure; que m'adreço a tu, reraguarda que has d'ésser mobilitzada, per tal que tots i cadascun dels elements que t'integren es converteixin en un milicià més.

En un milicià més que estigui subjecte als mateixos deures i als mateixos drets — ni menys deures ni més drets, — enteneu-ho bé, que l'altre milicià de l'avantguarda que no coneix hores de treball, que no coneix terme a la fatiga i que no coneix hores per al plaer, perquè l'enemic cruel que està a l'aguait amb el fusell preparat per a desfer-li el cervell a la primera oportunitat, no espera que el nostre milicià de les trinxeres li fixi l'hora en què ha de disparar o bé l'hora en que li deixarà exercir qualsevulla de les seves necessitats fisiològiques.

Davant de tot això, jo demano la mobilització general de la reraguarda; mobilització que respon a la necessitat imperiosa d'ordenar totes les nostres energies i de canalitzar tots els nostres esforços, per tal de constituir així el front econòmic, la importància del qual, repeteixo altra vegada, ocupa un lloc preponderant en aquests instants suprems.

I no per a raonar i argumentar més a favor d'aquesta tesi, perquè la simple lògica i el menys comú de tots els sentits, el sentit comú, confirmen i enrobusteixen aquesta opinió, vaig a tractar del que esdevingué a l'imperi alemany durant la gran guerra, en la qual aquell

país, que disposava d'un formidable instrumental de combat, pogué fer front a una coalició militar de totes les altres grans potències de la resta del món.

La gran màquina de guerra germànica va realitzar, durant quatre anys, una gesta digna d'ésser tinguda en compte, perquè constituïa un tot homogeni i compacte que sabé resistir, estoicament, l'envestida de la major acumulació d'elements de guerra que registra la Història, i que foren llançats contra les línies atrinxerades que l'exèrcit alemany tenia establertes en els fronts de batalla d'Orient i d'Occident.

¿I sabeu per què l'Alemanya del 1914 al 1918 sabé i pogué resistir l'atac de tots els exèrcits coaligats del món? ¿Sabeu per què els esforços desesperats de les potències aliades s'estrellaven impotents contra la muralla incommovible de l'exèrcit imperial?

Doncs bé; aquella resistència de l'exèrcit alemany es degué únicament i exclusivament a la potent organització del seu front econòmic; front econòmic que el geni dels seus estadistes i dels seus tècnics havia estructurat a la reraguarda, per la qual cosa havia espremut totes les possibilitats del país i havia mobilitzat tot allò que la nació tenia per a burlar el bloqueig de les seves costes i de les seves fronteres; és a dir, per a neutralitzar els efectes del cercle de ferro amb què s'intentava asfixiar-la.

El front econòmic alemany, durant la gran guerra, fou quelcom episòdic i que mereix un estudi minuciós, especialment per part nostra ara, perquè de la seva ordenació, perquè de la seva estructuració, i perquè de la seva potència econòmica, podem treure'n lliçons que ens seran profitoses, i que ens serviran per a fixar les directrius de la mobilització general de la nostra reraguarda,

a base de la qual podrem construir el front econòmic que farà invencible el nostre front de batalla.

Però arribaren els primers dies del mes d'agost de l'any 1918, i els treballadors alemanys deixaren de constituir, de sobte, el puntal de la guerra, perquè aleshores es donaren compte que els seus esforços i els seus sacrificis, no servien pas els interessos del proletariat, ans bé s'utilitzaven, únicament i exclusiva, per a assegurar els somnis de grandesa i l'afany de domini de l'imperialisme alemany.

I en arribar els últims dies del mes d'octubre del mateix any, el front alemany de guerra trontolla i s'ensorra davant l'admiració i la sorpresa de tot el món; *d'un món que no podia comprendre, en aquell moment,* com l'enorme instrumental de guerra, com aquella màquina monstruosa de guerra, s'esfondrava d'aquella manera tan sobtada i imprevista, i es desinflava l'esperit de resistència dels imperis centrals de la mateixa manera que s'esdevé amb un globus ple d'hidrogen, quan s'estripen les seves teles.

I és que el món ignorava, en aquells moments, que des de feia unes setmanes, el sòlid, l'homogeni, el compacte i el fins aquell moment incommovible front econòmic alemany, es trobava corcat i havia deixat d'ésser, tot d'un cop, la plataforma del front de batalla. Mancada la línia de foc de l'ajut eficaç i ineludible de la reraguarda, el front de combat s'ensorrava sorollosament, deixant els estrategues de tots els països en un mar de conjectures i de confusions.

Heus ací, doncs, l'explicació i la justificació de la solidesa primer i de la seva debilitat després, de la potència combativa de l'exèrcit alemany durant la gran guerra. Heus ací, doncs, l'explicació ben clara de per

què gràcies a la sòlida contextura del seu front econòmic, de la seva reraguarda, Alemanya fou invencible durant més de quatre anys i no pogué resistir, tan sols unes setmanes, tan aviat com el front econòmic quedà anorreat.

Les lliçons del passat i l'exemple aliè han de servir-nos per a fixar les nostres posicions actuals. El nostre front de batalla serà invencible si el front econòmic, la reraguarda, té una sòlida organització; si la reraguarda imposa una coordinació intel·ligent; si la reraguarda és capaç de mobilitzar tots els seus elements ponderables i imponderables, i si la reraguarda, per tant, arriba a sentir la guerra i la seva tragèdia espantosa, amb la mateixa intensitat que l'home de les trinxeres, i sap imposar-se, en conseqüència, una disciplina rigorosa i una moral rígida i elevada, que són els elements que constitueixen els fonaments d'un veritable ambient de guerra.

I si és així; i si per a guanyar la guerra i la revolució es demanen constantment la mobilització militar i l'establiment del comandament únic — i entenc que és precís arribar-hi per imposicions de la guerra i en interès de la revolució, — jo també entenc, i, per tant, ho demano, que per a guanyar la guerra i per a guanyar la revolució és imprescindible anar a la mobilització de la reraguarda, i és inexcusable instaurar la direcció única en el front econòmic; es a dir, que hi hagi un cervell que concebi i que determini, i els altres que obeeixin i executin les consignes i les directrius de la màxima responsabilitat i de la màxima capacitat.

Heus ací, doncs, per què jo demano la mobilització, no solament del front de combat, sinó que demano també, junt amb la mobilització del front de combat, la mobilització del front econòmic.

I en adreçar-me a l'opinió pública, tant de Catalunya com dels altres pobles d'Ibèria, ho faig perquè tinc la seguretat que sense aquesta tasca coordinada, sense ambdues mobilitzacions a la vegada, les dificultats s'acumularan, i al final del camí la no coordinació de tots els esforços i la no mobilització de tots els elements, farien més difícil i més dur el nostre triomf.

I és davant aquesta necessitat inexcusable; és davant els imperatius de la guerra i de la revolució, que m'adreço als poders legítims del país, que m'adreço als homes responsables de la revolució, que m'adreço a l'opinió pública de tots els pobles hispànics, i els dic que cal actuar amb energia i rapidesa, i que qui tingui orelles que escolti i qui tingui consciència que la consulti.

Cal, doncs, mobilitzar la reraguarda tot seguit, i crear sense pèrdua de temps el front econòmic, per tal d'enfortir el front de combat, de la potencialitat del qual depèn el que puguem assegurar els avenços de la revolució.

I és que estem vivint unes hores de sinceritat i de lleialtat, que reclamen de tots i de cadascun dels homes de la revolució una conducta recta, mancada de sinuositats; estem en unes hores de sinceritat i de lleialtat, en les quals de res no serviran els vells procediments, ni l'ajornament d'aquest problema de màxima urgència, davant del qual perden consistència la major part dels altres problemes que en definitiva depenen d'aquest problema capital.

Estem vivint, companys tots, una hora de grans rectificacions; hora de grans rectificacions històriques, en la qual haurem d'anar al reconeixement, tàcit i exprés, dels errors comesos, de les desviacions tingudes, i de totes les claudicacions que presidiren la direcció

política, econòmica i social, per part de tots els partits polítics sense excepció, que portaren la direcció de la vida dels pobles hispànics, fins el 19 de juliol.

La mobilització de la reraguarda és la premissa indispensable per a arribar a solucions definitives en tot allò que fa referència a la constitució d'una base de resistència de l'Espanya republicana, per a poder enfrontar-se, amb seguretat d'èxit, amb aquesta ofensiva sense precedents que el feixisme internacional ha llançat contra els pobles hispànics.

Cal no oblidar que almenys dues grans potències, Alemanya i Itàlia, esta mobilitzant una gran part dels seus recursos ofensius, per tal d'abocar-los sobre el nostre territori, amb l'intent de mediatitzar la nostra voluntat nacional i d'imposar-nos unes normes nascudes d'un dret engendrat per la força que estan acumulant contra les nostres realitzacions i el nostre experiment econòmico-social.

I si és així; i si per tal d'enfrontar-nos amb aquesta coalició militar dels estats feixistes — que compten, si més no, amb l'aprovació tàcita i execrable de les democràcies d'aquesta Europa sense consciència ni dignitat, que permet la destrucció de les ciutats obertes i sense defensa — ens cal constituir un front de batalla invencible, jo demano, amb tota la insistència que la meva ànima plena d'angoixa reclama, la mobilització de la reraguarda i l'estructuració del front econòmic.

Perquè tingueu la seguretat que per milions d'homes que mobilitzéssim; per milions de fusells, per milers de canons, de metralladores, de morters, de tancs, d'avions i d'altres elements mortífers de guerra que enviéssim al front, si no fóssim capaços d'estructurar a la reraguarda un front econòmic de gran consistència, tin-

gueu la seguretat, repeteixo, que tots aquells elements acumulats a les línies de foc, de res no servirien per a aturar l'envestida dels exèrcits mercenaris que estan ultratjant la nostra terra amb llur petjada infecta.

I no voldria acabar aquest capítol del meu llibre, sense posar de relleu que aquesta mobilització de la reraguarda, l'estructuració del front econòmic, és quelcom que no admet dilacions de cap mena. Els exèrcits que representen la reacció confabulada del món sencer, que s'ha llançat contra el nostre país, arriben ja a les bases marítimes i als ports que dominen els facciosos.

Els vaixells de guerra que obeeixen les ordres de la Junta Facciosa de Burgos, tenen bloquejats, amb l'ajut de les unitats de combat dels sicaris de Hitler i de Mussolini, les nostres costes. La comèdia del Comitè de "No Intervenció" haurà bloquejat també les nostres fronteres dintre de breus dies. En aquestes condicions, l'Espanya republicana es trobarà tancada en un cercle de ferro que s'anirà estrenyent cada dia més, a mesura que el temps passi.

¿I què s'espera, doncs, per a produir en la consciència col·lectiva de l'Espanya proletària una reacció formidable i una acció fulminant que ens permeti situar-nos en un pla ofensiu i defensiu com reclamen les crítiques circumstàncies que travessem? ¿Com és possible que els homes responsables del nostre moviment que ocupen els llocs de responsabilitat, no actuïn d'una manera fulminant, per a constituir un tot compacte i homogeni capaç d'enfrontar-se amb aquesta realitat espantosa?

Estem en uns moments crítics; estem en uns instants en què és precís actuar sense vacil·lacions de cap mena, perquè en aquesta hora decisiva s'està jugant el nostre destí. I si aquest instant suprem de la nostra exis-

tència no és aprofitat, tinguem la seguretat que difícilment es reproduirà la conjuntura.

La mobilització de la reraguarda, la creació del front econòmic, és una necessitat imperiosa que jo demano als poders públics de l'Espanya lleial, i l'execució d'aquest projecte magne que ens permetrà mobilitzar en el nostre país tots els elements que ell conté, podrà efectuar-se únicament a base de la creació del front econòmic.

Es tracta d'un problema de vida o de mort. Els tentacles que volen ofegar l'esperit d'un poble lliure que es rebel·la contra els crims monstruosos d'una Europa indigna i d'una Societat de Nacions que representa un escarni del dret i de la justícia, s'aniran estrenyent cada dia més. Els pobles hispànics no tenen més remei que crear aquest front econòmic per a proveir-se de tots els elements que necessita per a poder lluitar, amb eficàcia, contra un món que vol condemnar-lo a la ignomínia i vol convertir-nos en una colònia.

Mobilització de la reraguarda i constitució del front econòmic, que en aquests moments reclama ja la consciència del nostre poble. I és que el nostre poble sap perfectament, perquè li ha estat explicat a bastament, que en aquests moments determinatius, en els quals va a decidir-se tant el seu destí com el de les masses proletàries de la resta del món, no pot comptar més que amb ell mateix. Mobilitzem, doncs, la reraguarda, i constituïm el front econòmic que serveixi de plataforma, de suport, al nostre front de batalla on cauen, i cauran cada dia més, altres milers de germans nostres, que amb la seva sang generosa també reclamen la mobilització de la reraguarda.

Capítol III

ORGANITZACIÓ DE LA PRODUCCIÓ

Un cop posat en pràctica el Decret de Col·lectivitzacions, que porta la meva firma, i que fou promulgat pel Govern de la Generalitat de Catalunya, en data 24 d'octubre darrer, la realitat ens ha demostrat la manca de preparació de grans sectors de les masses proletàries per a portar a terme, amb la regularitat que hauria estat convenient, l'experiment nascut i determinat per aquest nou Codi ordenador de la vida econòmica de Catalunya.

Cal no oblidar que totes les revolucions de tots els temps i de tots els països, es caracteritzaren sempre per la manca d'elements tècnics capacitats per a convertir en realitats les concepcions ideològiques de les organitzacions polítiques o sindicals que produïen el fet social.

Aclaparades aquelles organitzacions per la necessitat urgent i inajornable de formar els quadres de xoc, no pogueren preparar a l'ensems els quadres tècnics eficients, per tal de poder anar, al dia següent de la revolució, a l'execució de realitzacions d'ordre econòmic que la necessitat imperiosa de la vida imposa, passant pel damunt de les conveniències i fins i tot de les mediatitzacions establertes per les necessitats de la lluita.

I com que la nostra revolució va destruir sense escrúpols anecdòtics de cap mena les velles coses inser-

3

vibles, que podien representar un obstacle als anhels del moviment, al mateix temps que acabà amb la major part dels quadres tècnics dirigents, heus ací per què un cop fou vençut el feixisme a les barricades, es plantejà, amb tota la seva magnitud, el problema de la constitució dels quadres tècnics substituts, que havien d'assegurar la continuïtat del treball a les nostres fàbriques, als nostres tallers, a les nostres mines i a les nostres explotacions agrícoles, empreses mercantils, etc.

La nostra pre-revolució no havia estat una excepció en l'ordre de factors de què venim tractant, i és per això que ens trobàrem amb la mateixa situació d'angoixa que totes les altres revolucions anteriors. Cal fer palès, però, atenint-nos a la veritat, que, especialment a Catalunya, es produí un fet sense precedents en la Història de les commocions socials de tots els temps.

I és que mentre, per un costat, la revolució destruïa tots els obstacles — i amb això no desdeia pas de les lliçons del passat, — per l'altra banda, el nostre moviment construïa els fonaments del nou ordre econòmico-social; d'aquell nou ordre econòmico-social que venia a fer carn viva de les aspiracions del proletariat hispànic.

Bons o dolents, millors o pitjors, els nostres quadres tècnics, improvisats i formats a corre-cuita, anaren donant el seu rendiment. I si aquest rendiment no respongué, des del primer moment, tal com hauria estat el desig unànime, respongué, si més no, a les possibilitats que podien esperar-se d'uns quadres tècnics dirigents creats d'una manera improvisada i formats sobre la marxa dels fets.

Però a les poques setmanes d'instaurat el nou règim econòmico-social a Catalunya, es posaren de relleu les deficiències inevitables i els errors nascuts d'aquella ma-

teixa impreparació. El rendiment no respongué a les necessitats del moment i perdé la seva potencialitat en relació amb la capacitat productora que els nostres centres industrials tenien abans del 19 de juliol.

Un esperit utilitari, un esperit egoista i un esperit petit-burgès, es desvetllava entre molts obrers, amb la qual cosa es posà de relleu la manca de preparació social en què es trobaven amplis sectors de les nostres masses proletàries.

I com que el que es tracta és de corregir aquells defectes i canalitzar totes les energies, per tal d'assegurar l'èxit de les col·lectivitzacions, és pel que cal pensar en l'aplicació d'una terapèutica que doni els fruits necessaris, i que la necessitat d'assegurar el nou ordre econòmico-social, reclamen d'una manera imperiosa.

I és que cal no oblidar que el decret de Col·lectivitzacions no és una finalitat, sinó un mitjà; el decret de Col·lectivitzacions no és l'obra acabada, sinó l'instrument, subtil i delicat, mitjançant el qual podrem arribar, per etapes successives i a mesura que la revolució es consolidi, a la socialització total de la riquesa.

El decret de Col·lectivitzacions comprèn quatre etapes fonamentals: primera etapa, creació dels Comitès de Control; segona etapa, creació dels Consells d'Empresa; tercera etapa, Concentració d'Indústria, i quarta etapa, constitució de Consells Generals d'Indústria, a base dels quals es va a la unificació de la producció i a la unificació de la distribució del producte de l'esforç humà, amb la qual cosa es posarà terme al concepte erroni que de les col·lectivitzacions tenen determinats sectors del poble.

L'organització de la producció en totes les seves manifestacions haurem de realitzar-la tenint en compte tot

aquell cúmul de factors, ponderables i imponderables, de què hem vingut fent esment en el transcurs d'aquest capítol, ja que si hom volgués procedir d'una altra manera, seria posar-se d'espatlles a la realitat i no voler reconèixer quines són les directrius que l'impuls de la revolució assenyala, en aquests moments, al nostre experiment.

I com que els homes de la revolució tenim el deure de recollir l'esperit de les masses populars, i tenim el deure de subjectar-nos a les normes que dimanen d'aquell sentit del poble, és pel que afirmo que haurem d'estructurar el nou ordre sense defugir, en el més mínim, l'enorme responsabilitat que d'aquell sentit de l'opinió pública se'n determina.

CAPÍTOL IV

L'ESTRUCTURACIÓ DE LA INDÚSTRIA

Aquella experiència de què hem fet esment en el capítol anterior, ens ha permès arribar a una conclusió primordial; i aquesta conclusió primordial és que l'aplicació del vigent decret de Col·lectivitzacions, en tot allò que fa referència a la indústria especialment, ens obliga a procedir amb gran cura, i ens obliga a orientar la nostra actuació en un sentit netament restrictiu, en tot allò que té relació amb la mobilització de personal directiu.

Cal no oblidar que l'estructuració de la nostra indústria tenia, abans del 19 de juliol, unes característiques ben definides i responia a uns principis ben determinats, que eren el producte i el resultat d'una llarga experiència portada a terme per la direcció burgesa de la vida industrial del nostre país.

I com que en arribar el moment de constituir els nous quadres tècnics substitutius, el confusionisme dels primers moments no permetia albirar, amb tota l'amplitud que hauria convingut, els efectes "immediats" i els efectes "mediats" de la nova tècnica emprada, és pel que haurem d'admetre moltes rectificacions, encara que aquest canvi de conducta fregui amb determinats aspectes de les noves normes establertes de consuetud.

En el primer moment de la revolució, la petita burgesia que detentava integralment el poder, va promulgar

uns decrets, per mitjà dels quals quedava reduïda la jornada legal del treball a set hores diàries i els salaris eren augmentats en un 10 %.

Ara bé; cal tenir en compte que l'estat d'hiperestèsia, de sobreexcitació, que els primers moments de la lluita produí en l'esperit popular, causà greus estralls a la capacitat de treball dels nostres centres industrials en totes les seves varietats.

I si reunim, per tant, els efectes d'aquelles disposicions legals i els efectes d'aquest fenomen psicològic, ens trobarem que la capacitat de treball, el rendiment de treball, a les nostres fàbriques i als nostres tallers, ha disminuït d'una manera lamentable i perillosa després del 19 de juliol, amb la qual cosa els preus de cost d'aquesta producció s'han elevat d'una manera tan considerable, que ens col·locaria en un "carreró sense sortida", si no sabéssim reaccionar enèrgicament i amb tota rapidesa.

Per totes aquestes causes, ens caldrà anar a un reajustament de les normes de treball establertes i ens serà precís arribar a una intensificació de la jornada del treball. I no parlo del nivell dels salaris, perquè entenc que tot quant es pugui realitzar en el sentit d'establir un tipus de salari elevat, ha de repercutir sensiblement en la incrementació de la potencialitat econòmica del nostre país.

A mi no m'espanta, ans bé ho he propugnat sempre, un règim de treball fonamentat en un sistema de salaris alts, perquè únicament així podrem augmentar el "nivell de vida" de les masses consumidores del país, la qual cosa afecta d'una manera, directa i intensa, a la creació de nou "treball nacional", que estimo ha d'ésser l'objectiu principal de la nostra revolució.

I entenc que ha d'ésser així, perquè la revolució ha vingut a transformar les normes de la nostra vida social, amb la qual cosa serà possible arrencar de les grandalles de l'oprobi, de la misèria i de la desesperació, els milions de proletaris hispànics que fins el 19 de juliol, i en determinats indrets d'Ibèria encara en aquests moments, han portat una vida miserable que els condemnava a una esclavitud moral i material.

És precís propugnar per la formació dels Consells d'Empresa constituïts a base d'un representant de cada sector de treball; i caldrà procurar que totes i cadascuna de les especialitats de cada fàbrica i de cada taller, de cada mina o de les altres empreses, es trobin degudament representades en el si dels Consells.

Ara bé; serà precís simplificar la tasca tècnico-directiva i col·locar-la en mans del menor nombre possible de persones, per tal d'unificar la direcció del treball, d'una banda, i de l'altra, per tal d'evitar que, com s'esdevé ara, la vella direcció tècnica de les empreses — habitualment constituïda per una o dues persones — es trobi avui formada per un nombre tan excessiu de persones.

I segons la importància de les empreses ens caldrà determinar aquell volum quantitatiu del personal empleat en la direcció tècnico-administrativa. Així, doncs, del si del Consell d'Empresa hauria de formar-se el Comitè de Fàbrica, que estaria constituït per un delegat de comptabilitat, per un altre delegat tècnic i per un altre delegat d'estadística i de relacions exteriors.

Aquesta nomenclatura es comprèn que és per les empreses de gran volum, mentre que per altres empreses de menor importància seria convenient unificar aquestes tres funcions i posar-les en mans d'un nombre de

representants més reduït i sempre en proporció, naturalment, amb el nombre de braços dedicats al treball actiu i amb les condicions especialíssimes de cada empresa respectiva.

Mitjançant aquesta estructuració quedaria eliminat l'excés de braços improductius, tota vegada que el Comitè de fàbrica, en una i en altra forma, portaria la direcció general de l'empresa, i hauria de celebrar les seves reunions amb els altres companys components del Consell d'Empresa, fora de les seves activitats acostumades en els llocs de treball que cada un d'ells tingués designat.

D'aquesta manera evitaríem, abans que tot, aquell excés de braços improductius, en ordre a la producció, que representa l'actual constitució dels Consells de Fàbrica, i això tindria ressò, com és natural, en la capacitat productora i en el rendiment del treball de cada empresa respectiva, i el resultat d'aquesta ordenació es deixaria sentir, d'una manera matemàtica, en el preu de cost dels productes fabricats.

I com que el secret de l'èxit de la col·lectivització — d'aquesta col·lectivització que és un primer pas per a arribar més tard a la socialització total de les indústries — hem de cercar-lo en la concentració industrial per branques de la producció, per tal d'aconseguir aquest objectiu hauran de constituir-se els Consells Generals d'Indústria, l'estructuració i funcionament dels quals es determinen d'una manera ben clara en el vigent decret de Col·lectivitzacions.

El pas immediat seria la creació dels Consells d'Economia dels Sindicats d'Indústria, els quals estarien compostos per un representant de cada secció o branca de la Indústria, i tindrien la següent finalitat:

a) Organització tècnica de la producció.
b) Control administratiu.
c) Ordenació de l'estadística.

Com podem considerar per aquest enunciat, la missió dels Consells Econòmics dels Sindicats d'Indústria, tindria per finalitat la racionalització de la producció en totes les seves manifestacions; el control rigorós de l'administració de les empreses i de les indústries adscrites a cada Consell Econòmic de Sindicat. Aquesta tasca seria d'una gran transcendència, tota vegada que permetria vetllar sobre la inversió de les utilitats, la seva administració i la seva distribució.

I permetria també que els excedents o sobrants de les despeses d'entreteniment de les fàbriques, de les despeses produïdes pels salaris dels obrers, de la reposició de matèries primes i de les exaccions que el règim tributari que es determini impliquin, no restessin com a patrimoni d'una empresa, amb la qual cosa aquells excedents podrien dedicar-se a nodrir la Caixa general de superàvits, per tal d'establir una distribució uniforme del producte del treball entre tots els obrers d'una mateixa branca d'indústria, en un principi, sense oblidar l'objectiu principal que és la unificació dels beneficis entre tots els treballadors sense excepció.

És inadmissible que hom intenti prostituir el sentit ètic de la col·lectivització. No pot admetre's, de cap les maneres, que mentre una empresa que es troba ben utillada, perquè l'antic burgès invertia bona part dels seus beneficis a millorar la fàbrica, permeti als seus obrers gaudir una vida folgada, mentre altres treballadors de la mateixa branca que actuen en una fàbrica el burgès de la qual era un ésser egoista, que no procura-

va el millorament de la maquinària, aquests treballadors es trobin obligats a portar una vida precària i plena de privacions.

I és que cal tenir present que la nova ordenació econòmico-social ha d'esborrar tota mena de diferències, és a dir, ha de destruir tota mena de privilegis, tota vegada que si no es procedís així, subsistiria un sistema de castes que es traduiria en l'existència de treballadors de primera classe, treballadors de segona classe, treballadors de tercera classe, i així successivament.

Amb objecte de coordinar específicament la tasca dels Consells d'Empresa i d'Indústria, a través dels Consells Econòmics dels Sindicats d'Indústria, haurien de crear-se els Consells Regionals d'Economia, els quals estarien constituïts per dos delegats de cada Sindicat Regional d'Indústria o bé de cada Federació Regional de Sindicats d'Indústria.

D'aquesta manera serien constituïts uns Consells regionals econòmics, en els quals tindrien cabuda els representants de totes i cada una de les especialitats de la producció, la missió principal dels quals seria orientar, sota principis tècnics i científics, la producció general de la regió, a l'ensems que vigilar el règim administratiu i obtenir un servei d'estadística que fos el més complet possible.

És convenient no oblidar que la formació del "cens econòmic" és una qüestió prèvia i fonamental, tant per a la preparació del pla d'expansió comercial racionalment formulat que és necessari establir, com per a fixar les normes, els tipus i les classes d'articles, que haurà de portar a terme la indústria racionalitzada.

I per tal de determinar les mateixes necessitats de la indústria, en tot allò que té relació amb el proveïment

de matèries primes i amb els excedents de producció respecte al consum interior — la qual cosa permetrà determinar aquells excedents que hauran de destinar-se a l'exportació, — és indispensable formar aquell "cens econòmic" que no fou possible obtenir fins aquest moment, malgrat la meva insistència sobre aquest particular des dels llocs oficials que he vingut ocupant des del primer moment de la revolució.

Com la mateixa lògica aconsella, haurà de crear-se un organisme coordinador de la tasca dels Consells Econòmics Regionals, i aquell organisme serà el Consell Nacional d'Economia, el qual serà format també amb dos delegats de cada Consell Regional, i haurem de procurar que totes les indústries de la nació s'hi trobin degudament representades.

La principal missió del Consell Nacional d'Economia consistiria en aglutinar, en ordre a l'organització tècnica de la producció, en ordre al control administratiu i en ordre a l'ordenació de l'estadística, totes les dades i tot el treball acumulat pels Consells Regionals Econòmics.

En aquestes condicions, el Consell Nacional d'Economia seria l'organisme que tindria la direcció general de la vida econòmica dels pobles hispànics, tenint en compte que com a organisme suprem de la nova ordenació econòmico-social del país, comptaria amb els instruments de treball indispensables per tal de poder fixar les normes determinatives del "treball nacional" i les possibilitats d'exportació i d'importació, a base d'un previ estudi sobre el volum de les matèries primes a importar i dels productes fabricats a expedir vers els mercats exteriors de consum.

El Consell Nacional d'Economia, en assumir la di-

recció suprema de tota la vida econòmica i financera dels pobles hispànics, es convertiria en un òrgan capacitat per assentar els fonaments d'una política econòmica ben determinada i ben definida. Ell elaboraria el pla d'una política econòmica, interior i exterior, que ens permetés saber cap allà on anem, de què disposem i quins són els objectius que perseguim.

El que no es pot admetre, de cap de les maneres, és que les coses continuïn com ara i pel camí perillós sobre el que anem actuant. La nostra tasca es troba mancada d'una orientació i no està saturada d'un esperit de continuïtat, i això fa que es vagin resolent els diversos conflictes que el gran problema econòmico-financer ens planteja, d'una manera esporàdica i mancada de coordinació.

I tingueu la seguretat que aquest estat de coses no pot continuar. És imprescindible fixar els principis d'una actuació intel·ligent, ben estudiada i ben meditada, per tal de posar terme a l'actual situació caòtica, i començar una nova actuació que respongui als principis que la realitat aconsella. Únicament així podrem constituir, en aquesta reraguarda desordenada i vacil·lant, aquell front econòmic que estimo imprescindible per tal de fer del front de batalla quelcom inexpugnable, quelcom invencible, que garanteixi el nostre triomf en la guerra i asseguri els avenços de la revolució.

He vingut insistint, hora darrera hora, que la mobilització de la reraguarda i l'estructuració del front econòmic, és el primer pas per a crear els instruments que la tasca gegantina d'esclafar el feixisme internacional i d'estructurar el nou ordre econòmico-social, reclama d'una manera urgent.

Després d'aquesta breu exposició sobre la forma com jo entenc hauria d'estructurar-se la indústria, no

podré estendre'm molt més en tot allò que té relació amb la creació del Consell Nacional d'Economia. Però una breu atenció sobre el què significaria aquest organisme rector de la nostra vida econòmica, ens dóna ja una idea del que aquest organisme representaria, com a element tècnic dels poders públics superiors constituïts, per a ordenar les activitats de la vida nacional.

I aquesta tasca hauria d'ésser coordinada, tenint en compte les característiques dels suposats geogràfics, dels suposats econòmics i dels suposats psicològics, de tots els pobles hispànics, en estreta connexió amb les possibilitats del complex econòmic nacional.

Si aquesta ordenació tècnico-administrativa i d'estadística, que tindria com a punt de partida de la vida econòmica els Sindicats, som capaços de realitzar-la amb aquell alt sentit de responsabilitat i amb la intel·ligència que la seva importància reclama, tinguem la plena seguretat que el Consell Nacional d'Economia assumiria la major part de les funcions que avui pertoquen a l'Estat, i que adscrivint-li un departament de relacions exteriors i interiors i de propaganda, i un altre departament de defensa que absorbiria tot allò que té relació amb les forces de defensa, de conservació de l'ordre revolucionari i d'administració del dret, constituiria l'estructuració d'un poble sense les velles i desacreditades essències de què ens parla Bakunin amb tanta eloqüència.

En el transcurs d'aquesta relació i d'aquesta exposició sobre la manera que estimo hauríem d'estructurar la indústria, he tingut sempre en compte les circumstàncies especials de l'hora que estem vivint; he tingut en compte el pacte de col·laboració establert entre les forces sindicals i polítiques que formem el front antifeixista, i he tingut en compte, d'una manera preponderant,

la situació de l'ambient internacional i l'atmosfera que s'ha creat a l'altre costat de les nostres fronteres.

Jo he vingut dient, des del primer dia de la revolució, que el pla de reconstrucció econòmica, la creació del nou ordre econòmico-social en els pobles hispànics ha de comprendre tres etapes. En aquests moments, i encara probablement per un llarg temps, ens trobarem dintre el cercle relatiu de la primera etapa de la nostra reconstrucció econòmica.

I amb aquests darrers mots m'adreço a tots aquells que impacients, inconscients o visionaris, no s'adonen de quina és la veritable posició de la revolució en aquests instants, i de quines són les possibilitats que el nostre moviment social té davant de la reacció confabulada del món sencer, que realitza, fora de casa nostra, una tasca que ens obliga a ésser cautelosos, circumspectes i precabuts.

CAPÍTOL V

L'ORGANITZACIÓ DE LES EXTRACCIONS MINERES

L'organització tècnico-administrativa de les extraccions mineres haurà de tenir unes característiques similars o idèntiques a les que he propugnat per a la producció industrial, i és per això que m'excuso d'estendre'm en més consideracions sobre aquest aspecte del problema, tenint en compte la similitud de la seva base econòmica i la pròpia finalitat que hom persegueix.

Un dels aspectes més interessants del problema del subsòl del nostre país, és el caràcter eminentment estranger dels capitals invertits en les empreses mineres. I això presenta unes facetes molt variades i que cal tenir en consideració en aquests moments en què estem transformant la mateixa essència d'un sistema per la solució del qual no ens mancaran dificultats.

Crec fermament que en l'estructuració del nou ordre econòmico-social el sector mineria significarà per al moviment un veritable os molt dur de rosegar, perquè aquells interessos estrangers afectats no intentaran únicament reivindicar la legitimitat dels seus capitals, sinó que intentaran també defensar unes prerrogatives que els interessen, essencialment, des del punt de vista de seguretat i persistència de llurs produccions industrials, i especialment en la branca siderometal·lúrgica.

Els pobles hispànics són cobejats perquè el seu subsòl ha estat ben dotat per la naturalesa. Tant és així, que en tots els temps de la història les reserves mineres del país, el coure, el plom, l'estany, el mercuri, el ferro, la potasa, etc., desvetllaren els apetits insans de les grans potències. Ja en temps de l'imperi romà, Ibèria era el gran centre de producció de plata que alimentava les necessitats de tot el vell món (1).

El nostre subsòl no ha estat pas encara explotat amb tota la intensitat que les seves grans reserves permeten. Les extraccions mineres no han aconseguit a casa nostra, tant a Catalunya com en els altres pobles germans d'Ibèria, la importància que el futur els té assignada, perquè les explotacions realitzades fins avui han estat fetes principalment per empreses estrangeres i per mitjà de capitals també estrangers.

Cal no oblidar que les nostres reserves de ferro permeten albirar un nou període, durant el qual, caldrà anar a la creació d'una potent indústria sidero-metal·lúrgica. Els grans forns per a fabricar els llengots podran ésser alimentats amb els nostres carbons d'Astúries, d'una part, i de l'altra, la producció del ferro i dels acers podrà verificar-se també per mitjà de procediments electrolítics, tota vegada que les enormes reserves de força hidràulica que el nostre país conté, permetran la realització d'aquesta part tan important de la reconstrucció econòmica del país, a base de la revalorització integral de les grans reserves que conté el sòl i el subsòl, però que avui resten encara en estat "potencial".

Si en la nova societat que estem bastint, si en aquest nou període de la història de les Espanyes que la revo-

(1) Estrabó.

lució feconda d'iniciatives està preparant, som capaços d'aprofitar tots els elements amb què compta el país, tingueu la seguretat que l'esdevenidor d'aquesta terra malaurada serà quelcom que sorprendrà les generacions futures.

Per tal de formar-nos una idea aproximada de la veritable essència del problema que estem tractant en aquest capítol, serà necessari fer un estudi sobre la composició de les diverses empreses, i dels capitals en elles invertit, que es dediquen a l'explotació de les nostres zones mineres, i d'aquesta manera podrem fixar en el nostre intelecte una idea bastant clara respecte a la importància que el problema té davant del nostre experiment.

En el nostre pla de reconstrucció per a produir el ressorgiment econòmic que el país necessita per tal d'assegurar la base de la revolució, haurem de tenir en compte l'origen d'aquelles empreses, el volum de les inversions realitzades, els factors d'ordre estratègic que representen, i també haurem de considerar la manera d'arribar, el més ràpidament possible, a la recuperació dels nostres drets nacionals en l'explotació i aprofitament d'uns elements de la riquesa del país que ens corresponen plenament.

I en aquell pla de racionalització general que haurà de conduir-nos a una revalorització integral de totes les riqueses del país, perquè d'aquesta revalorització en depèn l'èxit o el fracàs del nostre experiment, cal que tinguem ben present que la nostra riquesa minera ocupa un lloc de primer ordre i hi jugarà un paper preponderant.

Els capitals anglesos, francesos i belgues es troben situats en primera línia en les inversions fetes pels capitals estrangers invertits en l'explotació de la nostra mineria, i si bé no tenim a mà una relació de la totalitat

d'aquells capitals, podrem formar-nos una idea del seu volum per mitjà d'una enumeració de les principals empreses estrangeres dedicades a les extraccions del nostre subsòl.

D'aquells capitals és el britànic el que ocupa el primer lloc. Els "Alts Forns" i la "Companyia Minera de Río Tinto", a la regió de Huelva, tenen la propietat de més de 32 mil acres de terrenys miners que produeixen sofre i coure i estan en poder de la Companyia anglesa des de l'any 1872, que fou quan adquiriren aquestes zones a la primera república espanyola.

L'adquisició fou feta per la quantitat de 70 milions de pessetes, i en el que va dels anys 1902 al 1932, és a dir, en un espai de trenta anys, aquella empresa obtingué, segons càlculs fets darrerament, una utilitat neta de pessetes 11.180.000.

El capital actual d'aquestes empreses és de 3.750.000 lliures esterlines. Per mitjà de la "European Pyrites Corporation", aquesta empresa està lligada amb la "Frankfurted Metallgessellchaft", l'empresa veïna de la de "Río Tinto", i amb la "Tharsis Sulfur and Copper C. i Ltd.", que treballa des de l'any 1866, i que a més posseeix fons i instal·lacions pròpies com la de "Río Tinto", representa uns interessos fabulosos. Els seus mitjans de comunicació són utilitzats també per a totes les empreses, i el seu capital és de 1.250.000 lliures esterlines.

La "Peña Copper Mines", fundada a Londres l'any 1900, és també propietària d'un ferrocarril a la regió de Huelva, i el seu capital és de 179 milions de pessetes. Existeixen, per altra banda, altres empreses en el nord d'Espanya, i entre elles es compta la casa "Vickers i Amstrong Ltd.", de Londres, amb un capital de 17

milions 500.000 lliures esterlines, i aquesta empresa està en estreta relació amb l'empresa madrilenya anomenada "Sociedad Española de Construcción Naval", amb un capital de 55 milions de pessetes.

El capital francès féu també les seves inversions preferentment en la indústria de la mineria. L'empresa de la veïna república que té major importància en aquest ordre de factors, és el grup que representa en la mineria espanyola la "Société Minière Metallurgique Peñarroya" que es troba al nord-oest de Còrdova i que treballa amb un capital de 300 milions de francs.

Existeix també la "Compañía de Potasas de Suria", amb un capital de 30 milions de pessetes, i "La Unió Espanyola d'Explosius", situada a Bilbao, amb un capital de 32 milions de pessetes, i aquesta darrera és la mateixa empresa de París que es coneix amb el nom de "Société Franco-Espagnole d'Explosives et de Productes Chemiques".

Les inversions belgues també estan col·locades en un pla important, el tercer, i es troben principalment en la mineria. Existeix l'empresa minera "Compagnie Royale Asturienne des Mines", radicada a Brussel·les, amb un capital de 279 milions de francs belgues, i explota diverses mines de carbó, plom i zenc, a Oviedo, a Santander i prop de Jaen.

Pel que fa referència als capitals alemanys invertits en la mineria, cal esmentar, com inversions d'importància, els "Alts Forns", existents a "La Carolina", a la província de Jaèn, i a Màlaga amb un capital de 37 milions de pessetes, i és coneguda amb el nom de "Les Guindes".

Amb aquesta breu enumeració de les principals empreses estrangeres dedicades a les explotacions mineres

del nostre país, i de la suma dels capitals invertits, hom pot deduir quina és la seva importància i quina és la política que caldrà seguir, quan arribi el moment de recuperar el nostre títol de legítima propietat.

En aplicar-se els efectes de la racionalització en les explotacions mineres, per tal d'anar a la creació de grans indústries, que ens permetin assegurar per al complex econòmic nacional les bases del seu ressorgiment i els fonaments del seu futur desenvolupament, caldrà tenir en compte tota aquella sèrie de factors, ponderables i imponderables, que hem estudiat, encara que lleugerament, en el transcurs d'aquest capítol.

Capítol VI

L'ORDENACIÓ DE L'AGRICULTURA

Tal com determina l'esperit del pacte de col·laboració que ha estat establert entre les dues grans centrals sindicals i els partits polítics que formen el front antifeixista, és convenient distingir, en ordre a la producció agrícola, entre les explotacions col·lectives i les explotacions individuals, si més no en aquesta primera etapa de reconstrucció econòmica.

I és que en aquest aspecte del problema, caldrà tenir en compte que fins i tant no s'arribi a una col·lectivització total de la producció en tots els seus aspectes, serà convenient, per tal d'assegurar les necessitats de subsistència del poble, respectar la iniciativa privada i l'esforç individual, coordinats amb l'interès col·lectiu.

Pel que fa referència a les empreses col·lectivitzades del camp, hauran d'estructurar-se d'una manera similar o idèntica a les explotacions industrials, o sigui per mitjà dels Consells d'Empresa, des dels quals s'arribarà als Consells de Sindicats Agrícoles, a base dels quals es constituiran els Consells Regionals d'Agricultura, que per la seva part estaran representats en el si del Consell Nacional d'Economia, per tal de defensar els interessos del camp i contribuir a l'estructuració del pla d'expansió comercial que caldrà formular seguidament.

I és que és convenient que tot allò que es relaciona

amb el nostre camp mereixi el màxim interès per part dels organismes dirigents de la vida econòmica del país, per tal d'arribar a l'establiment d'una política agrària que tingui per objectiu primordial la revalorització dels productes de l'agricultura. I seria a base d'aquesta política agrària que hom podria acabar, d'una vegada per totes, amb la tragèdia del camperol que jugà sempre en els pobles hispànics el paper de la "ventafocs" de la producció, amb la qual cosa estigué condemnat a arrossegar una vida de fam i de misèria.

I és tan important aquest punt del nostre programa de reconstrucció econòmica, que tot quant diguem sobre aquest particular serà sempre poca cosa. Convé no oblidar, companys de les regions industrials del país, que sense una producció agrària racionalitzada i ben retribuïda, no és possible assegurar els fonaments d'una indústria nacional que permeti una exportació que sigui digna d'aquest nom, i sense la qual no existeixen possibilitats de realitzar aquella exportació de "treball nacional", que constitueix una prova evident del grau de progrés, del grau de civilització i del grau de benestar, de tota col·lectivitat humana.

Si som capaços de reorganitzar el treball del camp i de revaloritzar els productes de l'agricultura, haurem aconseguit dos objectius capitals: primer, arrabassar de la misèria, de la desesperació i de la ignorància, a molts milions d'homes que han gemegat fins avui en el camp sota el jou d'una esclavitud vergonyosa, i segon, podrem proporcionar a aquests companys camperols, per mitjà de la incrementació del seu "nivell de vida", és a dir, de l'augment de la seva capacitat de consum, l'oportunitat que puguin emancipar-se de la seva condició de pàries i que puguin incorporar-se al moviment de trans-

formació econòmico-social que se està efectuant a tot el món.

I si encara anem més lluny, podrem constatar que amb l'enriquiment del camp els efectes econòmics del fet social es deixaran sentir sensiblement en els centres industrials del país, puix que en aquelles condicions els camperols es convertiran en consumidors dels nostres panyos, dels nostres teixits de llana i de cotó, dels nostres gèneres de punt, dels nostres calçats i de tot allò que constitueix un senyal de confort i de comoditat, als quals tenen dret no solament els obrers de la ciutat, sinó també els treballadors de la terra, perquè ells formen la pedra angular de la riquesa de la nació.

Dignificació del camperol que constituirà el punt de partida per a la creació d'una indústria nacional de primer ordre. Indústria nacional que amb una capacitat productora assegurada pel consum del camp, podrà llançar-se a les grans concentracions, és a dir, a la racionalització vertical que s'imposa, per tal d'obtenir una producció a uns preus i en unes qualitats que donin lloc a què els nostres productes manufacturats puguin llançar-se, amb probabilitats d'èxit, a la conquesta dels grans mercats de consum.

El problema agrari ha constituït, fins el 19 de juliol, el "leit motiv" de tots els partits polítics que han ocupat el poder. Però totes les campanyes portades a terme no han realitzat una tasca efectiva ni han estat fonamentades en una política intel·ligent i honradament sentida, que permetés fer del nostre camp la base d'un ressorgiment econòmic del país.

És indispensable que la revolució segueixi una altra trajectòria; és precís que la revolució adopti una política agrària, que s'aparti totalment dels viaranys que se-

guiren els vells mètodes, perquè d'altra forma el nostre pla de reconstrucció econòmica culminaria en un fracàs sorollós.

Jo tinc la seguretat que amb aquesta breu al·lusió sobre el que representa i significa la racionalització de l'agricultura dels pobles hispànics; del que representa i significa la revalorització dels productes del camp, per mitjà d'una política agrària científicament concebuda, es formarà una consciència de l'opinió pública i una consciència dels homes responsables de la revolució, amb la qual cosa es crearà un ambient nacional favorable, que permeti enfrontar-se amb els problemes del camp, amb un alt sentit de responsabilitat, amb un alt sentit de la realitat i amb una visió ampla de la veritable significacó que la solució d'aquest problema té per assegurar l'èxit del nostre pla de reconstrucció econòmica.

I després d'aquestes consideracions vull referir-me, encara que sigui breument, a les explotacions individuals, ja que tinc la seguretat que la seva vida actual és transitòria, tenint en compte que un cop hagi acabat el procés de transformació econòmico-social que estem realitzant en el camp, els agricultors individuals podran apreciar els avantatges de la col·lectivització, la qual cosa els induirà a renunciar a un individualisme que no tindria raó de subsistir, una vegada hagi acabat aquell procés de transformació.

Per a les explotacions agrícoles industrials caldrà establir la sindicació forçosa, i seran precisament els sindicats agrícoles els que s'encarregaran de facilitar-los les llavors, les eines de treball, la maquinària, els adobs, les facilitats del crèdit; i s'ocuparan també de l'acumulació i venda dels seus productes, realitzant, d'aques-

ta manera, una tasca similar a la que portaran a terme amb les explotacions agrícoles col·lectives.

Aquesta tasca gegantina de racionalitzar el treball al camp, d'ordenar la vida econòmica de la nostra agricultura i de propulsar, per mitjà del crèdit científicament concebut, la revalorització de la nostra producció agrícola reclama de tots, companys de Catalunya i dels altres pobles germans d'Ibèria, una rectificació dels procediments emprats fins avui.

Aquesta nova orientació exigeix un alt grau de comprensió, una gran dosi de sentit comú, i, sobre totes les coses, una actuació intel·ligent; actuació intel·ligent que haurà de presidir tots els nostres actes i totes les nostres accions, si volem que la convivència, la col·laboració i el sentit de responsabilitat, imperin d'una manera efectiva en totes i cada una de les múltiples i variades activitats que haurem de portar a terme, per tal d'arrencar de les gandalles de la misèria i de la ignorància, els milions de camperols del territori espanyol.

CAPÍTOL VII

ORGANITZACIÓ DE LA DISTRIBUCIÓ

El nou règim econòmico-social reclamarà, en el moment oportú, l'absorció total de la distribució per part de grans organitzacions distribuïdores, que serviran d'element intermediari, i aquest és un postulat per tal d'arribar a la col·lectivització, a la socialització integral de tota la riquesa.

Però fins i tant no arribem a aquest punt del procés de transformació, que l'assaig que estem realitzant determinarà el moment adient, serà precís conservar l'actual organització de la distribució en el nostre país a base dels petits comerciants. Però cal deixar ben assentat que la conservació transitòria de l'actual estructura de la distribució ha de quedar delimitada, d'una manera exclusiva, al comerç interior.

I heus ací com aquest aspecte tan interessant del nostre problema; i dic aspecte interessant del nostre problema, perquè en ell troben vinculats la major part dels interessos de l'anomenada classe mitja, ha de merèixer de part nostra, en aquest primer període de reconstrucció econòmica, una atenció especialíssima.

No cal oblidar que la petita burgesia juga en aquest moment un paper preponderant i de cabdal importància, tota vegada que donat l'esperit pusil·làmine i feble, que és una conseqüència de l'allunyament en què aquesta classe

ha restat respecte dels interessos proletaris, fa d'aquest estament social un sector susceptible d'ésser absorbit per la gran burgesia.

I com que la gran burgesia, o sigui l'enemic real i positiu de la massa treballadora, no es conforma pas amb l'actual estat de coses, perquè la nova situació implica la pèrdua dels seus privilegis i la desaparició de la gran burgesia com a estament social, cercarà per tots els mitjans al seu abast, i aquests no són pocs ni insignificants, apartar del costat de les masses treballadores la petita burgesia, per tal de formar amb ella un tot compacte i homogeni, que en un moment donat podria representar un perill per a la revolució.

La contrarevolució, que d'una manera sorna aixeca ja la seva testa i comença a amenaçar les realitzacions de la revolució, intentarà, en darrera instància, un esforç suprem per a atreure's la classe mitja, tota vegada que sap perfectament que ella sola res no podria contra la revolució triomfant.

I així hem vist, fa únicament unes setmanes, com la gran burgesia engrapava la petita burgesia, i amb un atreviment que sorprèn, procurava que la mesocràcia s'aixequés irada contra les realitzacions proletàries, i intentés un cop de força per a ofegar el moviment.

Les grans disponibilitats de capital de la contrarelució s'aplicaren en una intensa propaganda, que perseguia la finalitat de formar un ambient d'opinió, de crear una atmosfera enrarida i confosa, que hauria culminat en la creació d'un conflicte polític de gran envergadura, contra el qual, però, va reaccionar tot seguit la classe treballadora.

I com que aquell ambient perillós i aquella atmosfera prenyada de gèrmens morbosos, volia exaltar la repre-

sentació genuïna de la petita burgesia del nostre país, amb l'intent de llançar aquell estament contra les organitzacions proletàries, cal que no ens descuidem un sol moment i que estem preparats per a fer avortar tot nou intent repressiu.

Afortunadament per a tots — per això no regatejo la meva enhorabona a la persona que hom volia mobilitzar i posar al front de la contrarrevolució, perquè es donà compte a temps de la maniobra innoble que se li preparava, — aquell intent de desvirtuar les essències de la revolució no ha progressat.

Cal esperar que la dolorosa lliçó passada, i que ha fet viure hores d'angoixa a tots els homes conscients i a l'opinió pública sana legítimament alarmada de les proporcions que prenia aquella maniobra, ens servirà d'exemple a tots sense excepció, per a no produir, conscient o inconscientment, altres factors que podrien donar lloc a una repetició de la facècia.

I cal que anem pensant ja en la forma de posar tota la distribució, d'una manera gradual i progressiva, en mans d'uns Sindicats de la Distribució, que hauran d'estudiar les necessitats del consum interior, amb la qual cosa permetran al Consell Nacional d'Economia fixar el volum dels sobrants, ja que això permetrà determinar el volum d'exportació sobre cada un dels diversos productes de la nostra mineria, de la nostra agricultura i de les nostres manufactures.

Però cal tenir en compte que en absorbir tots els instruments de la distribució, s'hauran de considerar les condicions de vida dels elements humans, la petita burgesia, que actualment dedica les seves activitats i obtenen els seus elements de vida, de l'actual contextura de l'instrument distributiu del nostre país.

La revolució hispànica no ha vingut pas a subvertir les condicions de la nostra societat per a sumir en la misèria i en la desesperació amplis sectors socials. La revolució ha vingut a anihilar tots els privilegis i a revaloritzar el treball, i això vol dir que aquells estaments que avui deuen la seva existència a una forma determinada de treball, seran incorporats a la gran societat de treballadors que el nostre moviment social està formant.

Jo demano a aquesta classe mitja i a tota la mesocràcia, que s'incorpori als rengles del proletariat hispànic i que vingui a col·laborar lleialment al seu costat, en aquesta hora decisiva per als destins del nostre poble, ja que d'altra forma, es trobaria després en unes condicions d'inferioritat nascudes de la seva mateixa incomprensió i de la seva manca de visió de la transcendència històrica de l'hora tràgica i gloriosa a l'ensems que estem vivint.

El nostre moviment social tendeix, i ho aconseguirà, anorrear la "renda parasitària" del treball, per a enrobustir d'una manera integral aquella altra "renda del treball", que fins el 19 de juliol havia restat espoliada i espremuda.

Si és així, si la nova concepció de la vida ens mena a la creació d'una sola classe social, la classe treballadora, jo insisteixo, altra vegada, perquè la classe mitja es fusioni amb les masses proletàries sigui quina hagi estat la seva condició política i social d'abans del moviment.

L'organisme encarregat de recollir les dades estadístiques i els estudis acumulats pels Sindicats de la Distribució, seran els Consells Regionals, els quals serviran d'element d'enllaç entre els Sindicats comarcals i l'organisme rector de la vida econòmica del país, el Consell Nacional d'Economia.

He vingut dient des del primer dia del moviment, que si en ordre a la producció propugnava per una base estrictament sindical, en ordre a la distribució hem de propugnar per una fórmula cooperativa; és a dir, hem d'aprofitar totes les qualitats de les formes cooperatives, segregant, però, de l'essència del cooperativisme, l'esperit utilitari que ell conté.

Amb aquest breu resum sobre les normes que, segons jo opino, hauran de regular la distribució en aquests moments i en un esdevenidor no llunyà, he tingut la intenció d'establir les premisses de la nova estructuració econòmico-social dels pobles hispànics en les seves més variades manifestacions.

D'aquesta forma, tot el poder d'organització, tot el poder d'orientació tècnica i administrativa i d'intercanvi, aniria a càrrec dels Sindicats, amb la qual cosa establirien unes normes de producció sindical i de distribució cooperativa-sindical, que culminaria en l'eliminació totalitària dels intermediaris entre la producció i el consum, a base d'un procés de transformació escalonada.

Capítol VIII

L'ESTRUCTURACIÓ DEL COMERÇ EXTERIOR

En aquest pla de coordinació de la vida econòmica dels pobles hispànics, un dels seus aspectes més importants és el que es refereix a l'estructuració del nostre comerç exterior. I com que en aquest ordre de factors la disciplina social i el respecte al nou ordre són les premisses indispensables per a la consecució de l'objectiu proposat, vull recordar aquelles paraules de Proudhon, quan deia: "Per al descobriment de l'ordre és indispensable, en la majoria dels casos, l'observança del progrés."

Si volem, doncs, assegurar l'ordre revolucionari, no podem per menys que assegurar les bases d'aquell progrés; progrés que permetrà a les masses proletàries l'obtenció de tots aquells "béns econòmics" que li són necessaris per tal d'assegurar les seves necessitas de gana i de set, de vestit i d'habitació.

El comerç exterior representa el camí pel qual es canalitza la potencialitat econòmica dels pobles, i mitjançant aquella canalització s'obté una valorització del producte del treball, com a conseqüència d'ésser posada en valor la riquesa intrínseca del país, amb la qual cosa s'assegura aquell progrés que és la base de la consolidació de l'ordre de què ens parla Proudhon.

I és tanta la importància que té el comerç exterior per a assegurar la base de la revolució, que a partir de

l'instant en què vaig passar a ocupar el càrrec de Conseller d'Economia de la Generalitat de Catalunya, la major preocupació, després d'haver concebut i fixat les directrius del nou codi ordenador de la nova vida econòmico-social de Catalunya, la meva primera preocupació, repeteixo, fou ordenar i fixar les directrius del nostre comerç exterior, per tal de posar terme a l'estat caòtic que imperava en aquest aspecte de les activitats econòmiques, durant els mesos d'agost i setembre.

I al redós d'aquella preocupació i impulsat per una força interna natural, em llançava a la creació de la Junta de Comerç Exterior, que vaig constituir amb un representant de la Conselleria de Proveïments, amb un altre de la Conselleria d'Agricultura, amb un altre de la Conselleria de Finances i amb un altre de la Conselleria d'Economia, sota la meva presidència, que podia ésser delegada, i sota l'assessorament d'un secretari general.

La Junta de Comerç Exterior estava destinada a aglutinar totes les iniciatives fins a arribar al "monopoli" absolut del comerç exterior. Tota aquella tasca d'orientació haurà d'actuar d'acord i coordinada amb els Sindicats de la producció i de la distribució, a través dels Consells d'Economia Regionals i del Consell d'Economia Nacional, constituït com a element suprem de la direcció econòmica del país.

La tasca de la Junta de Comerç Exterior, degudament orientada, és d'una importància inestimable per a acabar amb el desori que regna a la reraguarda i per a aminorar el fantasma de l'"atur forçós", i mitjançant aquesta tasca podrem posar en moviment tota aquella riquesa que avui encara resta en estat de "potència" en el sòl i en el subsòl.

I és precisament aquesta riquesa — única riquesa

positiva, perquè ella és el producte genuí del treball, que es tradueix en una producció d'un valor intrínsec indiscutible — a la que hem de dirigir la nostra mirada quan es tracta de revaloritzar la producció de totes les regions hispàniques, per tal de constituir, amb aquesta riquesa, la base i l'expressió, en elements fungibles, per estructurar, conjuntament amb el nostre pla financer, del qual parlarem en un altre lloc, els fonaments del front econòmic.

La nostra producció agrícola, en totes les seves múltiples varietats—els vins, els olis, les taronges, les fruites fresques i les fruites seques, etc.; — la nostra producció minera, amb una base tan sòlida com són el ferro, el coure, el plom, el zenc, l'estany, el mercuri i la potassa, i la nostra producció industrial, de gran importància en el sector tèxtil, especialment en filats, panyeria, teixits de cotó i llana, articles de seda artificial, gèneres de punt, etc., constitueixen una producció susceptible d'ésser col·locada en determinats mercats exteriors de consum.

I com que per a mobilitzar tota aquesta producció i valoritzar-la, és a dir, per tal de portar a terme la revalorització de tota la riquesa nacional d'Ibèria, és indispensable crear els òrgans necessaris per a aquella funció d'expansió comercial, és pel que assenyalo aquí l'exemple de la nostra Junta de Comerç Exterior, que determina el camí a seguir per tal d'aconseguir els objectius proposats.

Aquest organisme de regulació, que haurà d'absorbir totes les operacions d'importació i d'exportació, que quedarien d'aquesta manera concentrades i sotmeses a un control rigorós i efectiu, evitaria l'exportació clandestina de capitals, i encara que no fos més que per acon-

seguir aquest objectiu, la seva creació quedaria sobrerament justificada.

I aquesta Junta de Comerç Exterior ha d'ésser dotada de tots els elements tècnics i científics de la importància excepcional que la seva tasca reclama, i ha de comptar, també, amb una extensa xarxa de delegacions, de sucursals i d'altres elements de coordinació, en tots els mercats de consum que són susceptibles de representar una fàcil sortida per a la nostra exportació futura i fins i tot per als stocks existents.

El departament d'estudi de mercats, que caldrà crear adscrit a la Junta de Comerç Exterior, haurà de realitzar, recolzat en una extensa xarxa d'agregats comercials degudament seleccionats i controlats, un estudi objectiu i subjectiu dels mercats mundials, per tal de determinar les directrius a les nostres indústries, amb el propòsit d'obtenir una producció adequada i ajustada a les necessitats i els gustos que priven en els probables mercats de consum.

D'aquesta manera, la nostra producció industrial serà orientada sota uns principis tècnicament definits. I en allò que fa referència als stocks actuals, creats sense aquella orientació i que són el producte d'unes directrius que fins el 19 de juliol imposaven els mercats interiors del país que avui estan en mans del feixisme, caldrà liquidar-los al preu que sigui, perquè és convenient acabar amb aquesta congestió de stocks, la valorització dels quals és força difícil, degut tant a les seves qualitats, tipus de fabricació i preus de cost, com a aquelles consideracions anteriors sobre la reducció de la jornada de treball i augment de salaris, que foren promulgats en el primer moment de la revolució.

El "monopoli" del comerç exterior, la promulgació

del qual vaig demanar inútilment tantes vegades des del meu lloc de Conseller d'Economia de la Generalitat, representarà, en mans dels poders públics, una garantia contra la fugida de capital, al mateix temps que posarà a disposició dels organismes oficials la riquesa íntegra del país, l'ordenació de la qual haurà d'efectuar-se a través de la banca nacional, que haurà de finançar el volum extraordinari de les transaccions mercantils que seran concentrades, d'aquesta manera, en una sola direcció.

Depenent de la Junta de Comerç Exterior, haurà de crear-se un gran organisme mercantil fora del país, amb sucursals a Escandinàvia, a Anglaterra, a França, a Rússia, a Grècia i a Txecoslovàquia, pel que fa referència a Europa; amb altres sucursals a Mèxic, per a tota l'Amèrica del Nord; una altra a Venezuela o Panamà, per a tota l'Amèrica Central; una altra a Buenos Aires, per a tota l'Amèrica del Sud; una altra a Stambul, per a l'Àsia Menor; una altra a Colombo, per a les Illes Britàniques, Birmània, Península Malaia i les Índies Holandeses; una altra a Shanghai, per a la Xina i l'Àsia interior; una altra a Kove, per al Japó, Corea i Filipines, i una altra a Sidney, per a Austràlia, Nova Zelanda i Nova Guinea.

Aquest organisme, del qual Catalunya ha donat ja un exemple, serà l'element d'enllaç de la Junta del Comerç Exterior amb l'estranger, i assumirà, a l'altre costat de les fronteres, les funcions supremes del nostre comerç exterior, amb la qual cosa quedaran monopolitzades totes les funcions del nostre tràfic internacional. Efectuarà les compres en el mercat interior, per mitjà de lletres acceptades que seran descomptades per la banca existent en aquests moments, i més tard per l'orga-

nisme bancari nacional que es determini, a l'objecte de facilitar les transaccions i crear, al mateix temps, una base monetària de primer ordre.

L'organisme regulador del nostre comerç exterior col·locaria les mercaderies nacionals en els mercats exteriors de consum, seguint les normes peculiars i de consuetud establertes pel comerç de cada país, i tindria a càrrec seu, al mateix temps, l'adquisició de totes les matèries primes i productes semimanufacturats que necessita la nostra indústria, així com els adobs, eines de treball, maquinària, productes alimenticis i tots aquells altres articles que són necessaris per a completar el racional proveïment del país.

Els elements de crèdit que en aquestes condicions podrien mobilitzar-se en el mercat internacional, implicarien un factor propulsor i creador de nou "treball nacional", perquè els beneficis de la revalorització dels nostres productes en el mercat exterior, anirien a parar integralment a mans de la nació, en lloc de dispersar-se en mans de les empreses particulars, com encara passa avui, amb la qual cosa els beneficis anirien a parar a la col·lectivitat i beneficiarien les masses proletàries, que havien restat sempre al marge d'aquelles activitats especials.

Centralitzades, d'aquesta manera, les operacions d'importació i d'exportació, es mobilitzaria una enorme massa de maniobra, en divises estrangeres, amb la qual cosa les reserves metal·làries de la nació podrien ésser defensades en unes condicions millors que les que ens trobem en aquests moments de profunda i intensa descomposició.

Aquest aspecte tan important de la nova ordenació econòmica proporcionaria als poders públics una massa

de capital movible tan considerable, que permetria posar en pràctica aquells postulats que la tècnica de l'expansió comercial determinen d'una manera clara i concreta, la qual cosa ens permetria emprar, unes vegades l'instrument "dumping", i altres, el règim d'admissions temporals, posem per cas, les diferències dels quals podrien compensar-se per determinats percentatges sobre alguns articles d'importació.

Però aquesta organització especial no podria portar a terme, amb tota la seva amplitud i amb les garanties d'èxit que calen, la seva acció vivificadora del tràfic mercantil del nostre país, si no comptava amb una poderosa companyia de navegació que estaria *controlada* per la Junta de Comerç Exterior, la qual podria procurar-se els nòlits que reclamaria el nostre tràfic internacional, mitjançant l'adquisició o l'arrendament dels centenars de vaixells mercants que avui resten inactius i ancorats a tots els ports del món, a conseqüència dels efectes de la mal anomenada crisi econòmica mundial.

L'organització del nostre comerç exterior, a base del monopoli, que reclamo amb tota insistència, és una tasca complexa i feixuga, que reclama la *mobilització* d'homes capacitats i aptes per al compliment de la funció delicada que hauran de realitzar, tan aviat com l'estructuració que propugno es posi en pràctica.

I és aquesta la tasca gegantina que la revolució té el deure de realitzar, per tal que mentre duri la guerra puguem trobar, a l'exterior, una compensació per a les nostres fàbriques i els nostres tallers, de la pèrdua momentània dels mercats de consum interior que avui estan en mans dels facciosos.

Un cop acabada la guerra i consolidada la revolució, tot aquell aparell costós i complicat que caldrà bastir

perquè les nostres activitats no siguin asfixiades i perquè el col·lapse no destrueixi la nostra resistència econòmica, representarà, en mans del nou ordre social, un instrument preciós i d'un valor incalculable, que servirà per a fixar, d'una manera definitixa, les directrius de la nostra expansió comercial de l'esdevenidor.

I en aquesta hora de realitzacions i d'audàcies ben fonamentades, no se'm pot argumentar en el sentit de negar les possibilitats de realització d'una política econòmica ben definida i ben determinada, perquè en aquest cas, hauria de replicar, recordant a Bismark: "Posem els pobles hispànics sobre la seva muntura, i ja Espanya sabrà cavalcar."

Estem en uns moments en què és precís procedir amb la màxima energia i amb la màxima rapidesa; estem en uns moments en què és precís prescindir de tota vacil·lació i de tot dubte. Tenim en les nostres mans tots els elements necessaris per a bastir un nou món, si sabem reaccionar amb energia i amb coratge, per a superar les dificultats que cada dia que passa augmenten de volum.

El que no es pot admetre, de cap de les maneres, és la continuació de l'actual estat de coses. El que seria suïcida i ens condemnaria a l'oprobi i ens faria mereixedors de la sanció pública, és que per manca de decisió, per manca d'una visió àmplia de l'hora tràgica i transcendental que estem vivint, i per desconeixement de quin és el nostre deure, persistíssim en aquesta situació d'incertitud i de depressió, que estan disminuint, cada minut que passa sense prendre una actitud encertada, les enormes possibilitats que l'Espanya proletària té encara a les seves mans, per a guanyar la guerra i la revolució.

Capítol IX

LA PRODUCCIÓ DE LES MATÈRIES PRIMES SINTÈTIQUES

En el nostre país, lector volgut, tot es troba encara per fer, tant en l'ordre moral com en l'ordre material. Els pobles hispànics foren sempre, per antonomàsia, l'exemple viu de la imprevisió, de la inestabilitat i de la irresponsabilitat individual i col·lectiva.

¿Què té, doncs, d'estrany que la situació política i econòmica de les Espanyes sigui tan precària, fins i tot en aquests moments en què tots els pobles civilitzats han aconseguit una incrementació extraordinària de la riquesa nacional, a base de l'aprofitament de les reserves de cada unitat estatal explotades i revaloritzades per mitjà de la ciència i de la tècnica posades al servei de la civilització?

¿I què té d'estrany que el nostre poble hagi restat, fins el 19 de juliol, en una situació d'analfabetisme i d'endarreriment intel·lectual tan extraordinari, en uns temps en què aquella incrementació de la riquesa dels pobles ha permès augmentar, considerablement, i en proporcions fins fa poc insospitades, el patrimoni artístic i cultural de gairebé tots els altres pobles civilitzats del món?

El nostre país conté, en "potència", aquelles grans fonts de riquesa de què hem vingut parlant, i que degu-

dament mobilitzades permetran incrementar el nivell de vida del proletariat hispànic, amb la qual cosa es donarà un curs normal i lògic al desenrotllament científic de les possibilitats econòmiques del país, a base de les quals ens serà permès incorporar-nos a aquell moviment de superació, individual i col·lectiva, que ha estat la característica dels últims cent anys dels pobles que han estat ben dirigits.

I és per això, precisament, que llenço el meu anatema contra els homes de govern del nostre país que no compliren amb el seu deure, i permeteren que una nació que pot subvenir pròdigament a les necessitats d'una població tres vegades més important que la que té actualment, es trobi poblada únicament per uns 25 milions d'habitants, la major part dels quals han viscut fins ara condemnats a una vida de fam i de privacions.

Cal cercar les causes d'aquest fet anormal i sense precedents en els annals de la Història, en el fet injustificable que els pobles hispànics hagin viscut, fins fa solament uns mesos, dintre els motlles d'una estructuració político-econòmica i social, que tenia totes les característiques del vell feudalisme.

Conreat l'analfabetisme i la ignorància, com a element preponderant de dominació de les castes dominadores, que d'aquesta manera retenien les masses proletàries de gairebé tot el país en un estat d'embrutiment físic i intel·lectual, que els impedia mirar fit a fit la veritat i la justícia, els resultats respongueren, naturalment i lògica, a la intenció que presidia aquella política inqualificable.

Jo he vingut repetint des de la premsa, des de la tribuna pública, i des de les pàgines de tots els meus llibres, des de fa un grapat d'anys, que el problema dels

pobles hispànics era un problema de nutrició del cervell i de nutrició de l'estómac. Els fets han demostrat, malauradament, que jo no estava pas equivocat.

I és que un poble que no sap recollir i cercar per tots els indrets del seu territori la intel·ligència que la naturalesa escampa d'una manera pròdiga sobre tots els pobles sense excepció, és un poble condemnat a una vida tràgica i dolorosa, com la que hem viscut nosaltres fins el moment de la revolució.

Jo havia dit, mantes vegades, que en el nostre país teníem una intel·ligència inculta i una cultura posada en mans dels rucs. No hi ha pas cap dubte que si l'expressió era dura, les causes que m'induïen a parlar amb aquella rudesa i amb aquella acritud, eren encara més violentes que el sentit etimològic i el sentit moral de la meva expressió.

I així hem vist com fins aquests moments, les classes benestants, les classes dominadores, no podien resoldre el problema del ressorgiment de la nació, perquè a les nostres Universitats, perquè als nostres instituts i perquè a tots els centres de divulgació científica, no hi podien anar més que aquells afavorits per la fortuna, que no representaven pas la part de població majorment dotada per la naturalesa amb la guspira meravellosa de la intel·ligència.

Si el terreny de la ciència i de la tècnica era un lloc barrat per a tots aquells que no disposaven pas dels mitjans econòmics necessaris, perquè l'haver nascut en els fogars modestos els impedia acudir als cenacles intel·lectuals i científics per a apaivagar la seva set de saber i el seu afany de poder ésser útils a la col·lectivitat, no cal dir com tots els homes generosos del món sencer hauran de congratular-se que la revolució, amb un im-

puls violent fins ara desconegut a casa nostra, hagi vingut a acabar, hagi pulveritzat, un règim ignominiós que amb el seu egoisme cavava la seva pròpia fossa.

I l'odi d'aquell règim repugnant es manifestava amb una major acritud cada vegada que algú intentava portar a les masses proletàries una guspira, per petita que fos, d'aquells coneixements que havien de fer de la classe treballadora quelcom preparat i amb condicions per a lliurar, en el moment definitiu, la batalla a un estat de coses que hauria acabat per fer dels pobles hispànics una colònia d'homes indignes i sense sentit de la seva pròpia consciència.

I fou per aquestes causes que l'Institut de Ciències Econòmiques de Catalunya, creat l'any 1931, únicament i exclusiva per a divulgar entre els treballadors, manuals i intel·lectuals, les ciències econòmiques, ensopegà des del primer moment amb l'oposició brutal i descarada d'una societat reclosa dins una torre de vori, de la qual creia no seria mai desplaçada.

Fou una tasca obscura i feixuga que sofrí tota classe de penalitats i tota mena d'inconvenients per a poder desenvolupar-se, com les exigències de l'hora que el món viu reclamaven imperiosament. I ha calgut que la revolució rompés, sense escrúpols anecdòtics de cap mena, els motlles de la vella societat, perquè els postulats de l'Institut poguessin manifestar-se i poguessin realitzar-se en l'estructuració del nou ordre econòmico-social que estem bastint.

I era a mitjans del passat mes de novembre que des del meu lloc de Conseller d'Economia de la Generalitat de Catalunya, creava una ponència que havia d'estudiar, i així ho ha fet, l'estructuració d'un Consell d'Investigacions Científiques, per mitjà del qual es pogués anar a

l'aprofitament de tots els elements de riquesa que el país conté, per tal de crear un complex econòmic nacional adient, no tan solament amb les exigències que l'evolució del món comporta, sinó també adient i en estreta connexió amb les difícils condicions en què ens col·loca actualment el bloqueig que el món capitalista efectua, d'una manera despietada, a les nostres costes i a les nostres fronteres.

Els efectes de la mal anomenada crisi mundial ha deslliurat a totes les nacions un afany d'estancament econòmic, a conseqüència de la instauració en el món dels anomenats sistemes "d'economia dirigida", els quals es caracteritzen pel foment de produccions autòctones exaltades per una política de contingents i de restriccions monetàries sense mesura, que arrosseguen els pobles a un sistema econòmic de "compartiments", amb la qual cosa hom intenta retornar-nos als motllos de l'Edat Mitja.

I aquest sistema que ha romput l'equilibri de les produccions degudament distribuïdes en l'anterior mapa econòmic del món, que implicava determinats epicentres de les activitats econòmiques mundials, i que representava un "statu quo" a base del qual els pobles es compensaven amb l'intercanvi racional de les variades produccions, planteja a la humanitat un cúmul de problemes de gran envergadura, que obliguen a pensar on anirem a parar davant les circumstàncies i les condicions de vida que el nou estat de coses implica.

I els pobles hispànics no poden romandre al marge d'aquest moviment de concentració general i de modificació totalitària del mapa econòmic i de desplaçament dels vells epicentres de les activitats econòmiques, per-

què es veurien arrossegats a una situació precària, especialment amb la guerra i amb la revolució.

I és per totes aquestes circumstàncies que haurem de llançar-nos, amb decisió, a una política econòmica que propugni la intensificació dels laboratoris experimentals, per tal d'aprofitar tots aquells elements que conté el nostre territori per a produir els substitutius sintètics de totes aquelles matèries primes la importació de les quals és necessària per assegurar el treball de les nostres fàbriques i per a garantir el proveïment del país, davant el probable bloqueig o ofensiva del capitalisme internacional contra la nostra revolució, la qual cosa ja s'ha produït en aquests moments.

I és que cal tenir en compte que l'experiment que s'està portant a terme a l'Espanya republicana, i d'una manera especial a Catalunya, ha provocat la reacció i la protesta unànime d'aquell capitalisme internacional, perquè aquest capitalisme internacional s'ha adonat que en el territori ibèric s'està decidint el magne problema de la llibertat o de l'esclavitud futures de les masses proletàries de tot el món.

I aquesta confabulació del món capitalista contra el nostre experiment econòmico-social, s'ha traduït en una ofensiva violenta, que pren forma en un bloqueig financer agressiu; bloqueig financer mil vegades pitjor que el mateix bloqueig de les nostres costes i de les nostres fronteres, tota vegada que intenta estrangular el nostre moviment amb els seus tentacles monstruosos.

Per a reaccionar contra aquesta ofensiva sense precedents, i per a defensar la nostra moneda i el nostre propi crèdit internacional, no tenim més remei que mobilitzar tots els recursos de la nació, per tal de proveir-nos, a base de l'aplicació de la ciència i de la tècnica, de

tots aquells productes sintètics substitutius de les matèries primes que importàvem.

Els pobles hispànics representen un país ric en reserves hidràuliques, i és mitjançant el seu aprofitament que podrem obtenir la força hidràulica que ens permetrà prescindir del combustible sòlid que ara ens cal importar, per a assegurar el funcionament dels nostres ferrocarrils, de les nostres indústries i d'un sector important de les nostres activitats.

Espanya inverteix, tots els anys, centenars de milions de pessetes or per a la importació de fibres tèxtils, per tal d'assegurar el funcionament de l'empori industrial de Catalunya i d'algunes altres regions de la nació. I el bloqueig que intenta asfixiar-nos, tingueu la seguretat que res no podrà, si sabem posar en pràctica una política econòmica intel·ligentment concebuda.

Ja no és un secret per a ningú que, per mitjà de la química aplicada, es pot obtenir de la palla de lli la fibra substitutiva del cotó, amb la qual cosa podrem evitar la sortida d'una part important d'aquells centenars de milions de pessetes or que tots els anys surten del país, l'exportació dels quals pesa sensiblement sobre la nostra "Balança de Pagaments".

I això no és un somni, sinó que és una realitat. A Catalunya tenim muntada ja una fàbrica, la "Fibro-Fil", que dotava jo el mes de novembre amb un crèdit d'un milió de pessetes, que està ja produint, amb la palla de lli degudament tractada, una excel·lent fibra que substitueix la del cotó, i amb la qual s'obtenen uns teixits d'excel·lent qualitat.

Regions immenses d'Ibèria, formades per terres magres i poc aptes per als cultius normals, podran ésser dedicades, en el successiu, al cultiu del lli, amb la qual

cosa s'obtindran dos resultats efectius: primer, poder prescindir de la importació de cotó estranger, i segon, poder valoritzar aquells territoris improductius, i això ens permetrà incrementar el "nivell de vida" dels seus pobladors.

Ningú no desconeix a casa nostra que la província d'Albacete, posem per cas, és un país estepari i de pèssimes condicions agrícoles; país en el qual progressa únicament el cultiu de l'espart, el migrat preu del qual condemna els seus habitants a portar una vida de condicions sumament miserables.

Doncs bé; aquell espart avui quasi sense valor, degudament tractat, pot convertir-se en una cel·lulosa que substitueix perfectament la pasta de fusta, amb la qual es prepara la "viscose" que, com sabeu, és la matèria prima que s'empra per a la fabricació de la seda artificial, o sigui el "raion".

I això no és tampoc una il·lusió, lector volgut, sinó que és una realitat. A Catalunya es fabrica ja seda artificial a base de la cel·lulosa obtinguda de l'espart. Amb la intensificació d'aquest procediment evitaríem també la sortida de milions vers l'exterior, i asseguraríem, a l'ensems, a aquells germans infeliços que habiten les estepes d'Albacete i d'altres regions semblants d'Ibèria, un major nivell de vida i una recuperació, per tant, de la seva dignitat d'homes.

Si seguim el curs d'aquest programa de realitzacions, trobarem també que a base d'aquest procés químico-industrial es pot obtenir de la ginesta — aquesta bella flor groga que en aquests moments emplena d'alegria el nostre camp amb els seus colors brillants i els seus perfums delicats — una fibra amb la qual es fabriquen uns teixits que tenen un tacte semblant al de la llana natural.

S'han efectuat ja assaigs amb resultats satisfactoris, que ens parlen de la possibilitat de convertir en una realitat el que fa únicament unes hores no era més que un projecte, amb la qual cosa es posa de relleu les enormes possibilitats que el país conté per assegurar la seva independència econòmica i per a burlar els efectes del bloqueig que estem patint.

És interessant posar de relleu que per cada quilo de fibres tèxtils que s'obté de la ginesta, s'aconsegueixen dos quilos més d'una cel·lulosa, d'una fibra molt curta però més fina que la de la pasta de fusta, que s'empra habitualment per a la fabricació del paper. I això representa també per a la nostra economia l'estalvi de molts centenars de milions de pessetes or que surten de la nació per a importar dels països boreals — el Canadà, la Lapònia, Finlàndia, la Taiga Russa, etc. — la pasta de paper imprescindible per a les nostres indústries gràfiques.

La quarta part dels territoris hispànics està constituïda per regions rocoses en les quals no és possible cultiu de cap mena. Tots sabeu que la ginesta és una planta que creix sobre les mateixes roques. En aquestes condicions, la quarta part del nostre territori, que avui és improductiu, podrà convertir-se en una zona en la qual la ginesta podrà progressar sense cap mena d'inconvenients.

Les xifres que dono a continuació, respecte la distribució topogràfica i orogràfica del nostre país, són una demostració gràfica que confirma el que acabo d'exposar sobre els efectes econòmics socials que l'extensió del conreu de la "ginesta" produiria, com a conseqüència de l'aprofitament d'aquesta planta, com a fibra tèxtil i com a cel·lulosa:

Classificació del territori dels pobles hispànics

Terres estèrils (alts planells).	95.000	Km.²
Terres mitjanes o d'escassa fertilitat.	220.000	»
Terres fèrtils	60.000	»
Terres molt fèrtils.	25.000	»

I la llana artificial podem obtenir-la també utilitzant com a matèria prima la "caseïna", que és una substància que es troba en la llet de vaca en un 3 %, en la llet d'ovella en un 3 ½ %, i en la llet de cabra en un altre 3 %. Estudiant comparativament la composició química de la llana i la de la "caseïna", producte de la llet, és com l'inventor del procediment, l'italià Ferratti, arribà al seu descobriment, mitjançant el qual aquest substitut de la llana té quasi les mateixes característiques de la llana natural.

I entre les altres matèries primes sintètiques que hom pot obtenir, cal esmentar també el que fa referència a l'invent del Dr. Haver — savi alemany que va morir de fam a l'exili per obra i gràcia del dictador Hitler: — mitjançant el qual es separa de l'aire atmosfèric les quatre cinquenes parts de nitrogen que aquell conté, i a base del qual es poden obtenir el nitrats necessaris per a la preparació dels "adobs" que es necessiten per a fertilitzar les nostres terres.

Donada la gran riquesa de força hidràlica de què disposen els pobles hispànics, aquest procediment pot éser àmpliament utilitzat per a l'obtenció de nitrats i adobs sintètics, la importació dels quals exigeix més de 190 milions de pessetes or anuals.

El nostre país consumeix per terme mig cada any:

Nitrat sòdic	150.000	tones
Sulfat amònic	250.000	»
Cianamida de calci	1.500	»
Nitrats sintètics	12.000	»

La fabricació nacional d'aqueste productes és molt poc important, i la que únicament té alguna importància és la producció de sulfat amònic, la producció més important del qual es realitza a La Felguera (Astúries) i en alguns altres indrets de la península.

A part d'aquesta producció reduïda, cal importar tota la resta, i d'una manera especial els nitrats, que representen per si sols prop de 150 milions de pessetes tots els anys. La seva importació augmenta constantment, i representa per a l'economia espanyola un problema al qual cal donar solució.

L'oxidació directa del nitrogen de l'aire, per mitjà de l'arc elèctric, proporciona l'obtenció d'aquell producte en forma nítrica, és a dir, de la forma que és més assimilable de totes les que es coneixen. El principal inconvenient d'aquest sistema és la gran despesa d'energia elèctrica que exigeix, la qual cosa fa que hagi estat únicament viable, industrialment parlant, en països que, com a Noruega, el preu de l'energia gairebé no compta.

La fixació del nitrogen atmosfèric ha estat a tot arreu una cosa resolta, degut a aquell invent del doctor Haber, de què parlàrem fa un moment, el qual fou millorat pel procediment Haber-Claude, i, per ésser més justos, direm que Haber-Bosch en un principi, i que fou després perfeccionat per Claude.

I renuncio a comentar altres aspectes del problema

que vinc tractant, perquè la seva enumeració es faria inacabable. Amb aquesta relació breu he volgut demostrar que si som capaços d'aprofitar tots els elements que a casa nostra la naturalesa ens proporciona, i si sabem anar a una racionalització de les nostres produccions mineres, agrícoles i industrials, aprofitant els avenços de la ciència i de la tècnica, podrem constituir un complex econòmic nacional, que ens permetrà enfrontar-nos amb l'ofensiva que el feixisme internacional ha deslliurat contra l'Espanya proletària.

Jo he vingut repetint, en tot moment, que la revolució espanyola ha d'enfrontar-se amb tres problemes fonamentals, per tal d'assegurar la seva victòria: el front de combat, el front econòmic i el front cultural.

I el problema que hem estudiat en aquest capítol comprèn substancialment el front cultural i el front econòmic. El nostre moviment social haurà de resoldre ràpidament el problema de la racionalització, per tal de preparar, per a l'esdevenidor, els quadres tècnics de proletaris que seran els bruixots propulsors del ressorgiment econòmic del país.

Però, per a la constitució del nostre front econòmic, donat que la urgència del problema que tenim plantejat reclama solucions immediates, ens caldrà mobilitzar aquells quadres tècnics, cercant-ne els elements allà on es trobin. Cal no oblidar que hem de procurar-nos aquells elements preparats, els tècnics, de la mateixa manera que ens cal adquirir totes les altres matèries primes necessàries per a conseguir la consolidació del nostre complex econòmic.

Capítol X

LA TECNOCRÀCIA I LA REVOLUCIÓ

La revolució francesa donà un cop mortal a l'aristocràcia de la sang i acabà amb els privilegis i amb la preponderància política, econòmica i social d'una casta que havia afermat les seves posicions durant l'Edat Mitjana. Aquelles prerrogatives, però, havien estat ja minvades pel poder autocràtic de les monarquies, que en el transcurs dels últims tres segles s'havien creat una situació preponderant, amb la qual l'aristocràcia havia pactat per a no sucumbir.

El segon poder rebé un cop mortal amb la instauració d'uns principis que els enciclopedistes havien elaborat d'una manera callada en els seus laboratoris. La gesta del poble francès va anorrear sense escrúpols aquella casta cruel i mancada de pietat, que havia tingut la pretensió de poder seguir tractant sempre el poble a cops de peu.

En produir-se el fet de la revolució francesa, quedava instaurada en el món l'hegemonia del tercer poder, la classe capitalista, que representava l'aristocràcia del diner, davant de la qual l'aristocràcia de la sang hagué de sotmetre's inexorablement, a l'ensems que contemplava com les seves tradicions i els seus privilegis eren absorbits, a la major part dels països, pel nou poder

que tenia en les seves mans l'instrument meravellós, al redós del qual giraven tots els altres poders.

La palanca del diner que l'instrument del crèdit posava en mans del capitalisme d'una manera esfereïdora, era la palanca poderosa que feia i desfeia el poder polític dels pobles, i que movia al seu caprici i d'acord amb els seus interessos, la política internacional de totes les nacions.

La gran guerra del 1914 al 1918, però, posà terme, o, si més no, assenyalà el principi de la caiguda vertical del tercer poder gestat per la revolució francesa. Els avenços del socialisme, que és un fill natural del capitalisme, i que progressà, perquè es nodria d'ell, a mesura que el capitalisme augmentava el seu poder, acabà per presentar batalla al seu progenitor, disputant-li la direcció político-econòmica i social dels pobles.

Però heus ací que en prendre el quart poder, la massa proletària, la direcció dels destins del món, sorgeix una altra aristocràcia que ve a substituir en bona part els seus privilegis i les seves prerrogatives, les velles aristocràcies de la sang i del diner; es tracta de l'anomenada "tecnocràcia", que es manifesta amb tota la seva preponderància després de la signatura del tractat de Versalles.

L'aristocràcia del cervell està destinada a ocupar un lloc preponderant en l'estructuració del nou món, que implica aquesta nova època de la Història, que comença en el precís moment en què uns trets de pistola tallen l'existència d'un representant de l'aristocràcia de la sang, amb la qual cosa comença la gran tragèdia que havia de culminar amb l'anorreament definitiu de l'aristocràcia del diner.

Capitalisme, socialisme, comunisme llibertari. Heus

ací tres nocions de la vida que lliuren en aquests moments una batalla gegantina per a impulsar els respectius punts de vista, en quant afecta els dos darrers, i per a conservar les seves posicions, en quant fa referència al primer.

Però d'aquesta pugna sagnant i espantosa que està costant i costarà a la humanitat muntanyes de víctimes i rius de sang, en neix un altre poder en el qual ningú no havia pensat, perquè en el moment en què es gestava en el cervell d'uns homes i en la consciència col·lectiva uns principis socials determinats, les posicions de la ciència i de la tècnica no havien aconseguit encara la seva posició preponderant dels nostres dies.

Aquesta pugna per a obtenir l'hegemonia en la direcció político-econòmica i social del món, ha posat de relleu que el poder omnímode que en altres temps detentava l'aristocràcia de la sang, primer, i l'aristocràcia del diner, després, era heretada per la nova aristocràcia del cervell, la "tecnocràcia", la col·laboració de la qual es fa imprescindible, i el poder de la qual recolza no en uns factors ponderables, sinó en uns factors imponderables que escapen al control de tot poder polític.

I la ironia de la vida, la realitat de la vida, les lleis immutables de la vida, que són com són i no com nosaltres voldríem que fossin; aquella realitat de les lleis de la vida que es clava fredament en la carn dels homes quan aquests intenten vulnerar-les, ens diu que en aquesta nova època de la història de la humanitat, no podrem tampoc sostreure'ns a aquelles dificultats que l'evolució constant del progrés i de la civilització han imposat en tots els períodes de la Història.

Què cal entendre per tecnocràcia? ¿És que es tracta d'una ciència nova de la qual fins ara no se n'havia tin-

gut esment? ¿És que ens trobem davant d'un fet que tothom ignorava i que únicament han pogut posar de relleu els efectes i els resultats d'aquest mateix desenrotllament del progrés i de la civilització?

El que primer va emprar la paraula tecnocràcia per a designar un sistema segons el qual els recursos industrials de les nacions serien organitzats i controlats pels tècnics, a benefici exclusiu de la col·lectivitat, fou l'enginyer William H. Smyth, l'any 1919.

I és realment una cosa curiosa que la "tecnocràcia" fa la seva aparició en el món, precisament l'any 1919, és a dir, en el moment de l'apologia màxima del maquinisme i de la racionalització, d'aquell maquinisme i d'aquella racionalització, en la qual hom havia posat totes les esperances per a aconseguir que l'home pogués deixar una part d'aquella esclavitud que la transformació dels "béns econòmics" que la naturalesa conté per a subvenir les necessitats dels seus pobladors, havia imposat d'una manera inexorable fins aquell moment.

L'any 1920, reunits al Greenwich-Palace, uns tècnics decidiren establir el balanç de l'energia americana. El cap director d'aquell moviment fou M. Howard Scott. Durant prop de deu anys, aquella nova selecció humana impulsà activament les investigacions gràcies al president Butler de la Universitat de Colúmbia, que li havia ofert hospitalitat.

Aquell grup de tècnics va estudiar la solució quantitativa del continent americà, el seu poder de consum, i finalment va posar de relleu, després d'uns estudis minuciosos, que totes les forces són mesurables en "energia", és a dir, que poden ésser xifrades en "ergs" i en "joules".

En el seu programa, els pioners de la tecnocràcia

afirmaven que mentre fins a les darreries del segle XVIII l'home no havia disposat, en concepte "d'energia", més que el motor humà i les bèsties de càrrega, els EE. UU. disposaven, en aquell moment, d'una força mecànica de mil milions de CV, és a dir, cinquanta vegades la força representada pel nombre de treballadors que existeixen actualment en el món.

A part d'altres consideracions d'ordre tècnic, que demostraven aquella afirmació, i que posaven de relleu l'increment de "l'energia" produïda per mitjà de la ciència i de la tècnica en tots els sectors de la mineria, de la indústria, de l'agricultura, del transport, etc., canalitzaven les seves especulacions científiques en l'ordre moral i en l'ordre ètic.

I aquest darrer aspecte de les seves especulacions científiques els portava a constatar el fet que el nivell de vida dels homes no s'incrementava pas amb les mateixes proporcions, ans bé allò es produïa d'una manera ben desproporcionada amb el progrés produït per la tècnica. I davant d'aquesta realitat, es creien en el deure de cercar les causes d'aquesta desigualtat entre el progrés material i el progrés moral dels pobles.

I de la boca d'aquells homes sortia, potser inconscientment, la més gran acusació, la més dura i la més brutal dels anatemes, contra el règim capitalista imperant; aquell sistema capitalista que ha sabut triomfar en el sector de la producció, però que s'ha demostrat totalment incapaç d'assegurar, d'una manera justa i equitativa, la distribució d'aquell producte de l'esforç humà.

Jo he repetit, mantes vegades, que la gran falla del sistema capitalita és el fons immoral que anima tota la seva actuació. I és precisament aquella immoralitat

la que constitueix, oh ironia de la vida!... la força formidable que ha donat al capitalisme la seva gran potencialitat i la seva força abassegadora.

I és que si en tot procés de producció hi intervenen quatre factors preponderants: la matèria prima, l'home, el capital i la màquina, en produir-se una disminució de la intervenció de qualsevulga d'aquells factors en el procés de la producció, és innegable que sense un alt sentit d'humanitat i unes normes rigoroses que l'imposin, algun d'aquells factors sortirà minvat en la seva participació i en els seus beneficis, nascuts de la seva intervenció en aquell treball de transformació dels "béns econòmics" que l'home necessita adaptar per a les seves necessitats.

En incrementar-se el maquinisme, els efectes de la racionalització, un d'aquells factors preponderants de la producció, el capital, assumeix una major intervenció en l'acte productiu, perquè la intensificació del mecanisme reclama noves aportacions de capital, amb la qual cosa la "renda del treball", el factor humà, veu disminuïda la seva intervenció que és absorbida, en una part important, per la major intervenció de la màquina, que està sota el domini del capital, que en aquest cas representa la "renda parasitària".

Els tecnòcrates declararen que el capitalisme produïa, no de cara a la utilitat dels productes, sinó de cara al benefici, i d'això en depenia tot el mal. I és que l'afany desmesurat de cercar el benefici, per tal de lluitar contra una competència desastrosa, obliga a modificar constantment l'utillatge, quan encara aquest no ha estat amortitzat, per la qual cosa és precís contractar nous emprèstits, és a dir, acumular nou capital que quasi

sempre no serveix més que per a liquidar els emprèstits anteriors.

Una altra teoria molt interessant per cert dels tecnòcrates, és la que afirma que el treball humà no ha estat pas revaloritzat en la mateixa proporció que el treball de la màquina, i que per tant és una totxeria intentar augmentar el poder de compra dels individus, a base d'una incrementació del sistema de salaris alts, ja que tot es mou dintre un cercle viciós que acaba per neutralitzar els efectes de millorament que en el fons no són més que aparents.

Jo he coincidit sempre amb la teoria dels tecnòcrates, quan afirmen que el fenomen que el món viu, és a dir, la mal anomenada crisi econòmica mundial, no és tal crisi, sinó que és un fenomen que respon a les directrius d'un nou ordre social que neix de les mateixes essències que imposa aquest nou període de la història, el dintell del qual estem passant.

Entre altres solucions interessants que proposen per al reajustament tècnico-social que estimem imprescindible per a aconseguir l'equilibri, és digna d'estudi aquella que fa referència a la subversió del sistema de preus, que els tecnòcrates estimen com a factor principal del malestar que el nou estat de coses ocasiona.

Ells proposen la substitució de les unitats monetàries per altres "unitats d'energia"; és a dir, cada productor rebrà "certificats d'energia". Aquest enunciat que jo estimo poc clar i mancat de precisió, produí tot seguit una animada controvèrsia entre els tècnics i els especialistes en matèries econòmiques de tot el món.

Entre les crítiques més notables que es feren contra el sistema "d'unitat d'energia", cal remarcar la de M. Van Devenber quan deia: "Si els certificats d'energia

són utilitzats com a moneda de canvi, existeixen dues solucions possibles: si no són posats en circulació, hauran d'anar directament de les mans del seu posseïdor al dipòsit de les mercaderies, i d'allà a la Banca central, per tal d'ésser anul·lats. Aquest sistema exigiria un personal comptable monstruós per a portar els comptes de dèbits i de crèdits individuals. Dins l'altra hipòtesi, la circulació dels certificats serà autoritzada com actualment ho és la moneda, la qual cosa ens retornaria al sistema de preus."

De totes aquestes manifestacions, se'n desprèn un fet realment curiós, i és que hom pot constatar que en allò que fa referència a la missió de les "unitats d'energia", és a dir, l'emissió de paper fiduciari a curt termini i la prohibició del préstec d'interès, el sistema propugnat pels tecnòcrates s'assembla molt al sistema que propugnava Proudhon. El principi de la concentració industrial sembla, en canvi, una herència transformada del sistema de Saint Simon.

La tecnocràcia va mostrar-se, tot seguit, amb una empenta extraordinària i no pas mancada d'ambicions, tota vegada que demanava "prendre la direcció del govern, assegurar l'habitació i la nutrició en comú dels obrers, d'unir el Canadà i Mèxic als EE. UU. i de crear una veritable burocràcia tecnocràtica".

Aquelles tendències egòlatres de la tecnocràcia en el seu inici, han tingut d'ésser abandonades, en gran part, davant de la realitat. Ells volien establir el regne de la tècnica, i garantien la jornada de quatre hores de treball per setmana, amb una renda mínima de 20 mil dòlars l'any. És notable observar que el mateix els medis polítics, que els capitans d'indústria i que els eco-

nomistes marxistes, formaren un bloc compacte contra les teories dels tecnòcrates.

Tots coneixem la psicologia nordamericana i l'esperit del *bluff* que anima la quasi totalitat de les realitzacions que es porten a terme en aquells país. Però com que des de l'any 1919 ençà ha plogut molt i els experiments parcials realitzats pels tecnòcrates els ha enfrontat amb aquella realitat espantosa de què parlava més endavant, és per això que la tecnocràcia universal ha assentat els seus principis sobre un terreny de realitzacions que no està renyit amb la realitat i que ha tingut en compte les circumstàncies que intervenen en aquest procés de transformació político-econòmica i social que s'està operant en el món.

De la mateixa manera que el tailorisme, l'estandarització, la normalització, és a dir, la racionalització, i com la major part de la ciència moderna del treball, el moviment de la tecnocràcia, que pretén constituir una nova teoria econòmico-social, tenen per bressol els EE. UU., país que, mancat d'una tradició filosòfica, històrica i artística, cerca en la filosofia del treball una compensació als anhels espirituals de la raça.

Al costat de Howard Scott, despunten els noms de Charles P. Steinnetz i Thorstein Veblen, que constituïren, junt amb el primer, la "Technical Alliance". La filiació política d'aquests subjectes és obertament comunista. Els articles de Veblen, compilats més tard en el seu llibre, *Els engnyers i el sistema de Preus,* foren publicats l'any 1919, és a dir, abans de constituir-se l'esmentada aliança.

Hom afirma que després de dotze anys d'investigacions obtingudes d'una manera poc científica, els tecnòcrates feren públic el seu programa, el qual acompa-

nyen amb una gran profusió de mapes, estadístiques, gràfics i fórmules que, segons ells afirmaven, no representava més que a una mínima part de l'enorme pla de reestructuració que el grup propugnava.

El que és una realitat, però, és que malgrat el gran nombre de qualificats detractors que la tecnocràcia americana ha tingut des del primer moment, ella juga un paper importantíssim en l'experiment que des de fa uns anys està portant a terme, en aquell país, el president reelegit Mr. Roosevelt, les realitzacions del qual tothom sap es troben inspirades pels dogmes del "Brains Trust".

L'obra de reconstrucció econòmica portada a terme en aquell país, en aquests darrers anys, ha estat molt discutida, perquè el president Roosevelt s'ha enfrontat amb tots els poders coercitius que el capitalisme preponderant implica, i ha portat a terme una transformació de gran envergadura dintre els motlles d'un règim burgès. La rèplica del poble americà a l'actuació del seu president, ha estat la seva recent reelecció. És aquesta una data que valoritza, d'una manera indirecta, la intervenció de la tecnocràcia en la direcció de la vida econòmico-social d'aquell país.

I no voldria acabar aquest capítol sense referir-me a algunes afirmacions curioses que la tecnocràcia feu públiques des del primer moment. Segons els càlculs dels tecnòcrates, hom arriba a aquestes conclusions: Si existís un bon sistema d'ordenació social, a base de la tècnica actual, seria suficient que la població de 25 a 45 anys treballés cada individu a raó de 560 hores anuals, i com que amb això es produiria el suficient perquè el tipus de nivell de vida de tot el món fos superior a l'actual, no caldria pas que la resta de la població produís.

Una altra de les teories curioses de la tecnocràcia americana és aquella que diu que la nostra edat no és la de la maquinària, com creuen la majoria de la gent, sinó que és l'edat de l'energia, ja que la màquina en si representa únicament la "inèrcia", i que el que mou aquella màquina, ja que ella per si sola no és pas "l'acció", és "l'energia".

Afirmen que el principal i indispensable element de la creació és aquella energia, i que, per tant, cal ordenar amb ella la vida dels pobles. Estimen els tecnòcrates que és un error limitar el treball del món, tota vegada que el que cal fer és esprémer el geni de l'home, per tal que produeixi noves màquines, a l'ensems que es procuri trobar la fórmula que doni lloc a què es distribueixi entre el poble tot el que aquest necessita fins arribar a una nivellació social del consum.

Un dels punts més sòlids en què recolza la teoria de Scoott, i sense el qual els seus deixebles no haurien pas arribat a guanyar un sector importantíssim de l'opinió pública americana, fins al punt que el propi president de la república prengués en consideració la seva teoria econòmico-social i acceptés la seva col·laboració en el pla de reconstrucció econòmica que Mr. Roosevelt està portant a terme, és el següent:

"La màquina, en renovar totalment els mètodes de la producció, ha trastornat profundament les relacions del treballador amb l'instrument que nosaltres no podem anomenar més, en honor a la veritat, instrument de l'home que treballa.

"L'adaptació d'aquest fet nou és, sense cap mena de dubtes, un dels grans problemes del nostre temps. De l'elasticitat que posin els diferents pobles a adaptar-

se a aquest procés d'adaptació, dependrà, en el futur, el seu valor econòmic dins un nou món."

Deixant a part la tecnocràcia americana; prescindint de la part curiosa i útil que el seu sistema conté indubtablement, haurem de cenyir-nos, en la resta del nostre estudi, a tot allò que fa referència al valor simbòlic que la tecnocràcia representa i a la seva significació com a factor preponderant, pres única i exclusivament sota l'aspecte que la influència de la ciència i de la tècnica va a prendre en l'alta direcció de la nova estructuració d'un ordre econòmico-social oposat a unes normes que fins fa poc privaven exclusivament en el desenrotllament de la vida industrial i econòmica del món.

Siguin quins siguin els seus defectes, la tecnocràcia, la nova aristocràcia del cervell, com se'ls ha vingut anomenant en aquests darrers temps, haurà de representar un dels factors més importants de la nova etapa de la humanitat que estem començant a viure. I és per aquesta causa, que cal estimar en el seu just valor la seva utilitat, sense oblidar, però, aquell aspecte negatiu que representaria, si la seva aportació a l'estructuració del nou ordre no es limités a les funcions que entenc li corresponen.

El que no es pot fer, perquè seria suïcida i perjudicaria extraordinàriament l'obra comú que tots estem obligats a realitzar, és menysprear la tecnocràcia, els tècnics, tractant amb desconsideració i amb desconeixement del seu valor intrínsec, el que en si representa i significa el seu ajut per a les masses proletàries, el quart poder, en el moment que aquestes masses proletàries van a prendre la direcció total i directa dels destins de la humanitat.

En els primers moments de la revolució hispànica,

sota l'impuls de la rancor i del menyspreu sobre el valor positiu de determinats valors humans, foren destruïts elements significatius i de gran vàlua dels sectors de la tecnocràcia, que estava al servei de la vella burgesia, amb la qual cosa es produí, inconscientment, un perjudici extraordinari a la mateixa essència de la revolució.

I en el transcurs d'aquests nou mesos de revolució, tots aquells que posats en els llocs de representació i de responsabilitat per les mateixes masses populars, haguérem de fer-nos càrrec de convertir en realitats, és a dir, de fer carn viva els anhels abstractes populars per a convertir-los en realitzacions concretes, tots aquells, repeteixo, sabem el que la pèrdua d'aquells elements tècnics, a què m'he referit, ha representat per al moviment.

I és que si en l'ordre administratiu ha estat relativament possible crear els quadres substitutius de la direcció de les empreses mineres, industrials i agrícoles, en quant hem penetrat al terreny de les ciències exactes, al terreny de la tècnica específica, hem ensopegat amb dificultats insuperables que ens han obligat a acceptar com un fatalisme els fets consumats.

I com que fins i tant que les noves orientacions pedagògiques que per la consolidació del front cultural la revolució propugna, siguin un fet, cal donar temps al temps, perquè la preparació dels nous quadres tècnics haurà de realitzar-se d'una manera gradual i progressiva, és a dir, escalonada i no a salts, és pel que jo he propugnat, des del primer moment de la revolució, per tal que hom aprofités els elements tècnics de què es disposava, i hom importés, de la mateixa manera que es fa amb el cotó, la pólvora i altres articles de primera necessitat, els elements tècnics de l'exterior per a completar els nostres quadres dirigents.

Però seria un error creure que aquells tècnics estrangers han d'ajustar la seva concepció ideològica amb el nostre pensament polític o social, o bé que els elements tècnics autòctons han de servir la revolució sota l'impuls del sentiment i acceptant plenament, sense reserves mentals de cap mena, uns postulats que probablement la major part no entenen.

És convenient tenir ben present, en tot moment, que l'aportació de la "tecnocràcia" a la nostra obra de reconstrucció econòmica no pot apartar-se dels viaranys que la mateixa ciència determina, i que ningú, sigui qui sigui, ni en nom de cap principi per respectable que aquest principi sigui, té el dret de frustrar una aportació, sense la qual no seria possible crear un nou món sobre els principis purament científics, que les condicions de la vida moderna exigeixen d'una manera rigorosa.

En parlar de la tecnocràcia i de la revolució, ho faig amb aquell alt sentit de responsabilitat amb que he amarat en tots moments el meu pensament: ho faig de cara a la realitat, de cara al món, i tenint en compte, sobre totes les coses, l'interès suprem de la revolució; aquell interès de la revolució al qual hem de subjectar tots els nostres impulsos i al qual hem de rendir acatament, perquè ell representa l'essència mateixa d'una nova concepció de la vida, que si hem infantat tenim el deure d'assegurar-li la supervivència.

Com he dit en una altra part d'aquest llibre, en el nostre país tot està per fer. Si és així, si la revolució ha d'anar a una racionalització total de l'economia de la nació en tots els seus aspectes; si la revolució ha de transformar d'una manera vertical el nostre complex econòmic, tingueu la seguretat que sense l'aportació de

la tecnocràcia, els tècnics i els homes de ciència, la revolució no podria fer el seu camí, i es veuria obligada a renunciar als seus postulats, per manca dels instruments que calen per a construir el nou edifici.

És un error creure que podrem, de cop i volta, incorporar espiritualment la tecnocràcia al nostre moviment, i que podrem absorbir-la fonent la seva consciència amb la nostra consciència. Per a aconseguir aquest objectiu, calen temps, sentit comú i intel·ligència. Jo no nego pas que, a mesura que el temps transcorri, i que a mesura que la revolució responsable vagi donant una major sensació de responsabilitat, de capacitat i de sentit pràctic de les coses, la tecnocràcia no es vagi acostant cada dia més, i arribi un moment en què es compenetri dels sentiments del poble i se senti també carn del poble.

Però mentre això no arribi, mentre el temps que cal per arribar a aquest punt superatiu no passi, jo entenc que la revolució ha de tractar i considerar els tècnics com un instrument més, que ens cal per a aixecar l'edifici del nou ordre econòmico-social. És convenient, doncs, que hom adquireixi aquells elements indispensables per a la reconstrucció econòmica, amb les condicions que calguin, sense que en concertar un pacte, ningú es senti egoista, mesquí o gasiu.

La no comprensió del fons moral i pràctic d'aquest aspecte del problema, podria produir-nos perjudicis incomptables, la conseqüència dels quals ens menaria després al desencís. I com que en aquests moments de màxim esforç i de màxim sacrifici, el que cal és sostenir la tensió màxima i una il·lusió màxima, perquè d'altra manera ens mancaria aquell esperit suprem que reclama la revolució, és perquè estimo que cal donar una solució

al problema de la col·laboració de la tecnocràcia en el nostre moviment, que estigui d'acord amb les suggerències i amb les consideracions, ponderables i imponderables, que jo he desgranat en aquesta part del llibre.

Tinc una confiança plena en què si sabem comprendre tot l'abast d'aquest pensament, si sabem apropiar-nos el sentit clar d'aquesta idea, i tenim aquella ductilitat que les necessitats imperioses del moment reclamen, aquest problema tan delicat i d'una solució més difícil del que pot semblar a primera vista, serà solucionat satisfactòriament, i a profit, únic i exclusiu, del nostre moviment.

I és que l'home de ciència, el que forma en les rengleres de la tecnocràcia, té absorbits tots els seus pensaments més íntims i les seves inclinacions peculiars, per una força espiritual nascuda de la mateixa essència que la ciència regalima. L'home de ciència, cent per cent, viu en un pla superior que està pel damunt, tant com home de ciència, de les petites i migrades coses que constitueixen, gairebé sempre, el tema fonamental de l'home que viu en altres esferes.

Tant és així, que jo he tingut sempre confiança en tots aquells elements humans que han dedicat la major part del seu temps a les especulacions científiques, que els ha restat de la vida corrent la major part de la seva existència. Cal, doncs, demanar un mínim de confiança a les masses proletàries, perquè fins i tant que les promocions proletàries de tècnics no estiguin preparades, puguem emprar, en l'estructuració del nou ordre, aquells altres elements que, si no pensen com nosaltres, en ordre a les idees, pensen com nosaltres, en l'elaboració d'un món més just i més perfecte.

La passió per l'estudi, l'afany d'investigació, l'ac-

ceptació tàcita i expressa del mètode rigurós que aquelles activitats reclamen, donen a l'home de totes les races i de totes les latituds, un sentit especial de la vida que el mena a estimar la bellesa, que és un producte superatiu nascut de la bondat i de la voluntat de l'home. En aquestes condicions, l'instint popular, que no és més que empirisme, i el sediment científic, que és ciència pura, s'assemblen com una gota d'aigua a una altra gota d'aigua, perquè són els dos extrems de la vida que es complementen.

Jo confio que la tecnocràcia, en el veritable sentit de la paraula, i no en aquell sentit de què parlava en el principi d'aquest capítol, servirà amb tota lleialtat a la revolució. I també confio que serem prou intel·ligents, prou humans i prou comprensius, per a saber servir-nos de l'aportació tècnica, respectant-la i considerant-la, de la mateixa manera que considerem i que respectem als que senten i pensen com nosaltres mateixos, mentre aquells elements que no pertanyen al nostre món interior, no ens donin lloc a malfiar-nos.

Capítol XI

LA CREACIÓ DE "NOU TREBALL NACIONAL"

Quin dubte hi ha, com diria Vivekananda, el pensador hindú: "Que cada nació, com cada individu, tenen en la seva vida un tema únic que és el centre mateix de la seva existència, la nota fonamental a l'entorn del qual giren tots els altres temes per importants i delicats que siguin, i que si foragitem lluny de nosaltres el principi d'aquesta veritat, la nostra personalitat s'apaga i mor el rumb de la nostra existència."

El tema únic, el roblema fonamental dels pobles hispànics, al voltant del qual giren tots els altres problemes, per importants i delicats que siguin, és el problema econòmic en totes les seves varietats i en totes les seves manifestacions; problema econòmic sense la solució del qual de res no servirien els esforços i els sacrificis dels homes generosos que vessen la seva sang i deixen estripar les seves carns per la metralla de l'enemic, per tal de salvar les essències de la revolució i defensar la llibertat de les masses proletàries de tot el món.

Però la complexitat dels problemes econòmics i d'aquells altres que en són el complement — el financer, el monetari i el del crèdit, — reclamen la màxima energia i una decisió ràpida, per tal d'ésser endegats amb tota urgència i poder així posar terme a la descomposició actual que regna en l'ambient econòmic del país, com

a conseqüència de la ruptura, brutal i no calculada, dels elements que integren la vida normal i formen l'equilibri de la col·lectivitat.

Si les tres cinquenes parts dels mercats interiors de consum han estat perduts, almenys fins que s'acabi la guerra, perquè estan en mans del feixisme, i si fins i tant no hàgim organitzat el nostre comerç exterior no ens serà possible trobar els mercats estrangers de consum que ens compensin de la pèrdua d'aquells altres mercats anteriors, haurem de convenir que per tal de fer front al problema dels centenars de milers d'homes sense treball, que impliquen un veritable conflicte, serà necessari procurar, per tots els mitjans possibles, arribar a una redistribució del treball que tingui per finalitat la creació de "nou treball".

I és que cal que no oblidem, ni un sol moment, que la revolució té el deure inexcusable de donar una solució al problema de tots aquells homes "sense feina", que per tots els indrets del país representen una acusació contra un sistema econòmico-social que nosaltres hem vingut a destruir, per a bastir en el seu lloc una nova societat que no tingui els mateixos defectes perniciosos.

Aquest problema tan important, que ha de preocupar els homes de la revolució d'una manera extraordinària, no és un problema únicament patrimoni del nostre país, sinó que respon a un estat de coses de l'exterior, la repercussió del qual havia de deixar-se sentir sensiblement dintre el nostre sistema econòmic.

En referir-me a la transformació del mapa econòmic mundial, com a conseqüència del nou estat de coses que el nou ordre econòmico-social implica, he procurat explicar, amb tota claredat, en el capítol precedent, els factors que juguen un paper preponderant en la gestació del

fenomen que vivim i que té les seves característiques més visibles en el problema de l'atur forçós, que no és més que una conseqüència directa i immediata d'ell.

I també he esmentat el fet que a partir del moment en què la mal anomenada crisi econòmica mundial pren un caràcter més agressiu, els governs intenten defensar el "treball nacional" per mitjà d'una política de contingents i de restriccions monetàries, els efectes de les quals es deixen sentir tot seguit en totes i cada una de les diverses unitats estatals econòmiques.

Amb aquest procediment, la consigna general és obstaculitzar les importacions, perquè es creu que d'aquesta forma es defensa millor el "treball nacional". Però no es té en compte que tota disminució de les importacions implica, naturalment i lògicament, una restricció de les exportacions, tota vegada que la generalització del procediment per part de totes les nacions, neutralitza els efectes que del sistema hom esperava.

Les falles del sistema capitalista, de les que hem parlat extensament en el capítol que fa referència a la tecnocràcia, tenen una participació important i directa en la gestació del problema de l'atur forçós. Però cal no menysprear aquell altre aspecte de la política econòmica, interior i exterior, que és emprada desde les darreries de l'any 1929, per la major part dels estats capitalistes que es troben en fallida.

I per tal de fixar en el nostre intel·lecte aquesta idea sobre els factors productors de l'atur forçós a tot el món — el qual també ha repercutit a casa nostra, — exposaré a continuació unes dades que demostren, a bastament, la realitat d'aquesta afirmació:

Estadística mundial d'obrers parats

Estats Units	16.000.000
Alemanya	2.750.000
Anglaterra	2.013.000
Sud-Amèrica.	5.036.000
Itàlia	1.375.000
Japó	2.100.000
Polònia	1.460.000
Austria	600.000
Hongria	613.000
Txecoeslovàquia.	755.000
Romania	416.000
Iugoeslàvia	318.000
Espanya (el 19 juliol 1936).	875.000
Mèxic.	750.000
França	970.000
Holanda	314.000
Escandinàvia . . . . ,	296.000
Diversos països	2.165.000
	38.806.000

La substracció d'aquesta massa enorme d'homes al consum mundial, resta a la producció una part importantíssima dels seus elements més estimables, amb la qual cosa es produeix un cercle viciós en el qual es donen voltes sense parar i sense aconseguir sortir del seu perímetre. Amb l'augment constant del nombre d'obrers desocupats, per tant, es resten possibilitats al consum.

Es convenient que tinguem en compte, però, que el complex econòmic del nostre país té característiques particularíssimes; característiques que són el resultat de la contextura especial del nostre sistema econòmic, la

qual cosa féu que els efectes de la crisi mundial no es manifestessin a casa nostra sinó amb un gran retard.

I hem de reconèixer que si els efectes de la crisi mundial no repercutiren tot seguit en els pobles ibèrics, amb la mateixa intensitat que a la resta del món, fou degut a les peculiaritats que ofereix el nostre sistema "d'economia estancada", la qual cosa representa a l'ensems que un avantatge un gran inconvenient.

El nacionalisme econòmic, que pren forma a la resta del món després de la gran guerra, el tenia ja establert Espanya des de fa molts anys, ja que en el nostre país existia per mitjà d'una protecció aranzelària desmesurada, que imposava la producció cerealista del "planell central" i la producció industrial de la "perifèria".

Aquestes condicions artificials de la nostra "economia tancada" havien de produir fatalment unes condicions de vida també artificials. Aquesta ha estat fins el 19 de juliol la gran tragedia de la nació, contra la qual de res no haurien servit tots els intents de ressorgiment que hom hagués intentat posar en pràctica.

Al costat d'aquests factors econòmics, cal posar-hi un altre factor monetari. I és que Espanya té la seva moneda depreciada des de l'any 1883, i com que la relació que lliga els preus i els canvis, el moviment d'aquests pot disminuir les oscil·lacions d'aquells, ens trobem davant el fet favorable, en un principi, que malgrat la baixa formidable dels preus en el mercat internacional, el nostre nivell de preus a l'engròs es mantenia, i això creava un ambient confusionari en l'opinió pública sobre la veritable situació del nostre complex econòmic.

Per totes aquestes circumstàncies, la baixa de la pesseta va actuar, durant els primers anys de la crisi, en

el sentit d'impedir el descens del nostre "index number", amb la qual cosa els efectes depriments que la baixa de preus en el nostre mercat interior hauria causat en les activitats industrials i comercials, no es produí fins molt més tard.

La depressió de la nostra divisa monetària, doncs, va actuar de vàlvula reguladora del complex econòmic nacional, amb la qual cosa es pogueren evitar, en un principi, els perjudicis que hauria ocasionat en el nostre sistema de producció la persistència de valoració del nostre signe monetari, en relació amb la baixa de preus del mercat internacional.

Però els efectes de la crisi universal es deixaren sentir ja a casa nostra a partir dels darrers mesos de l'any 1933, i es traduïren en una intensificació de l'atur forçós. És convenient no oblidar, però, que el nostre país pateix una crisi endèmica de treball desde fa molt temps, ja que Andalusia i Extremadura, principalment, coneixen aquesta malura desde fa molts anys.

En temps normals, el volum d'obrers sense treball que afecta el camp pot calcular-se en uns 250 mil. Però perquè el volum total dels homes en atur forçós que tenia Espanya el 19 de juliol últim fos una realitat, calia que es produïssin altres causes, d'ordre interior i d'ordre exterior, perquè s'arribés als 875 mil que trobem en l'estadística exposada.

Pel que fa referència a les causes d'ordre exterior, caldrà tenir en compte que els contingents anyals d'emigració servien de vàlvula per a l'excés de braços del país. Aquella massa d'emigrats produïen dos efectes favorables per a l'economia nacional, i aquells efectes deixaren d'actuar tan aviat com la resta del món repa-

triava els obrers estrangers, per tal d'assegurar el seu treball nacional.

Les possibilitats de treball que els nostres obrers trobaven a l'exterior, principalment a França, Nord d'Àfrica i repúbliques hispano-americanes, descongestionaven el mercat interior de braços improductius, per una banda, i per l'altra, l'estalvi acumulat pels emigrats significava un ingrés de més de 400 milions de pessetes or anyals.

Com que l'emigració ha estat suspesa, pels motius que hem vingut estudiant en aquest capítol, i per altra banda, alguns centenars de milers d'obrers espanyols que residien a l'exterior han estat reintegrats al seu país, és per això que hem vist augmentar progressivament a la península el nombre d'homes "sense feina".

Al costat d'aquesta causa exterior, cal afegir-hi aquella altra d'ordre interior, que es manifestà en una disminució del treball nacional, com a conseqüència de la disminució de les nostres exportacions; disminució deguda a les mesures coercitives establertes per a provocar una disminució del volum de les importacions, amb la qual cosa el nostre país no ha fet més que seguir les directrius d'una política econòmica exterior equivocada, adoptada per totes les nacions sense excepció.

Les següents dades ens demostren clarament el volum d'aquell descens del nostre comerç exterior, la qual cosa confirma també el nostre punt de vista sobre aquest aspecte del problema que venim tractant:

Volum del comerç exterior d'Espanya

Anys	En milions de pessetes or Importacions	Exportacions
1928	3.004.42	2.118.33
1930	2.447.30	2.299.66
1932	975.1	742.2
1935	879.2	588.2

Es poden, doncs, resumir les causes productores de l'atur forçós en el nostre país, fins el 19 de juliol, en la següent relació: Estroncament total de l'emigració acostumada; reintegrament d'uns centenars de milers d'obrers nacionals que tenien el seu mitjà de vida a l'estranger, i disminució del treball nacional interior, com a conseqüència del descens esfereïdor de les nostres exportacions de mercaderies. I a tot això cal afegir-hi els trastorns produïts en les activitats del país per un llarg període d'agitació política.

I després del 19 de juliol aquest problema s'agreujà encara per a tota l'Espanya sense excepció, tota vegada que la república ha perdut en aquests moments les tres quintes parts dels mercats interiors de consum, perquè estan sota el jou de la Junta facciosa de Burgos, amb la qual cosa el treball nacional d'aquesta part del país ha tingut de disminuir d'una manera extraordinària i no exempta de perills.

Tant a Catalunya com en els altres pobles hispànics, que estan sota el control de la república, són invertits mensualment centenars de milions de pessetes en concepte de "subsidis" més o menys dissimulats, i això representa tot un sistema imposat per les circumstàncies an-

goixoses del primer moment de la revolució, en què calgué evitar que la fam penetrés en els fogars del poble.

I com que això implica una disbauxa que no pot continuar, perquè la resistència financera del país no ho permet, i, per altra banda, les necessitats de la guerra consumeixen cada dia altres centenars de milions, és pel que cal pensar, d'una manera seriosa, en la preparació d'un pla d'obres públiques reproductives, que doni lloc a un aprofitament d'aquells milions que avui es malgasten i que res no produeixen.

Pla d'obres públiques reproductives per a combatre l'atur forçós, que a base de la construcció de camins veïnals posin en comunicació els pobles isolats amb les grans vies de comunicació i permetin valoritzar els productes del camp; ampli pla de construcció de pantans per a fertilitzar les extenses zones àrides de tot el país; pla de construcció de canals d'irrigació per a posar en marxa la riquesa de grans extensions del territori nacional; pla de construcció de salts d'aigua per a crear la força motriu que substitueixi el carbó, i pla de construcció en els nuclis d'indústria convenients, de grans forns per a fomentar i assentar els fonaments d'una potent indústria sidero-metal·lúrgica, a base dels ferros d'Euzkadi i dels carbons d'Astúries, sense oblidar la fabricació per mitjans electrolítics.

Cal procedir a la construcció de la doble línia en totes les grans línies, i procurar establir comunicacions directes, per mitjà de camins ferrats o bé de carreteres, entre els centres productors de matèries primes i aquells altres centres transformadors d'elles. És precís, doncs, posar en contacte les regions productores amb els centres consumidors de la regió, és a dir, unir i conne-

xionar els centres de producció i de consum, a base d'una racionalització dels elements del transport.

Cal no regatejar cap esforç ni sacrifici, per tal d'aconseguir un dels principals objectius de la revolució, crear nou "treball nacional", sigui com sigui, ja que d'aquesta manera podrem assegurar l'obtenció dels elements de la victòria en la guerra i sentar els fonaments que ens han de permetre, l'endemà de la victòria, guanyar la pau.

He dit mantes vegades que en els pobles hispànics tot es troba encara per fer. Però com que hem de subjectar-nos a les possibilitats del moment i a les normes determinades per la conjuntura econòmica nacional i internacional, és per això que en aquesta primera etapa de reconstrucció econòmica, economia de guerra, haurem de limitar-nos a propugnar únicament aquella tasca que permeti tots els factors, ponderables i imponderables, que venim estudiant.

Un capítol important d'aquesta orientació és el que fa referència a la creació de noves indústries succedànies de matèries primes, és a dir, propulsar l'obtenció de productes sintètics que assegurin la nostra independència econòmica, que defensin els nostres stocks monetaris i que ens assegurin l'obtenció d'aquella "treball nacional" que tanta falta ens fa.

És indubtable que en aquest ordre de factors, cal tenir en compte els carburants sintètics, la hidrogenació dels olis i l'aprofitament dels residus; l'obtenció de nitrats i adobs sintètics i d'altres productes nitrats. I serà necessari posar seguidament mà a la feina en quant es refereix a la producció de fibres artificials de nova invenció, succedanis de la llana, del cotó i de la pasta de fusta.

El nostre país es troba desprovist de jaciments petrolífers, i és per això que, en tractar d'aquest problema, cal estudiar les possibilitats de crear un carburant nacional, i haurem de recórrer a les úniques fonts que posseïm: els lignits i els carburants sintètics a base de l'òxid de carbó.

I per tal de presentar un exemple, parlarem únicament dels lignits que tenim a Catalunya — Faió i la seva zona, Sant Joan de les Abadesses, Adral i Serra del Cadí, — els quals hauran d'ésser tractats d'acord amb les respectives estructures, és a dir, segons es tracti de tipus esquist vituminós o bé de líquids pròpimant parlant. L'oli d'esquist és, indubtablement, el substitutiu més lògic del petroli, ja que la seva composició s'hi assembla bastant.

Una altra forma d'aprofitament dels nostres lignits, és la carbonització a baixa temperatura. Aquest procediment està actualment generalitzat a tot el món, i consisteix en sotmetre el mineral tal com es fa a les fàbriques de gas, però sense arribar a temperatures tan altes, puix que solament de 500 a 600° C., s'obtenen una sèrie de productes que donen substituts de petroli molt perfectes.

L'oli de sansa ofereix també grans perspectives, a base de la creació d'una nova indústria, la importància de la qual repercutiria sensiblement en la nostra balança comercial, i ens ajudaria a crear nou "treball nacional".

En el nostre país es produeixen anualment més de 40 milions de quilos d'oli — la major part s'obté a Catalunya i zones limítrofes, — que s'extreu de la pinyola — sansa d'oliva, — per mitjà de dissolvents volàtils, i d'una manera preponderant a base del sulfur de carboni. Degut a les condicions en què és emmagatzemada la primera matèria, la pinyola d'oliva fermenta, per la

qual cosa la major part d'aquests olis resulten molt foscos i d'una acidesa que oscil·la entre 5 i 50 per 100.

Els olis d'alta acidesa, degut al seu color i a les seves impureses, es dediquen principalment a la saboneria. És tan extraordinària la quantitat d'olis de pinyola que té aquesta indústria, que arriba a inundar el mercat, i els seus preus són tan envilits, que la indústria de la seva extracció resulta gairebé antieconòmica.

Aquests olis de pinyola sofreixen la competència dels olis exòtics de coco, palmiste, cacauet, etc., que s'importen de l'estranger, en forma de llavors, i es fabriquen en el país; el volum d'aquelles importacions arriba a 50 milions de quilos anuals, i sorteixen de primera matèria grassa la indústria de la saboneria, especialment a Catalunya, regions del nord i de Llevant.

Per altra banda, la colofònia, que s'extreu dels pins, ascendeix a uns 30 milions de quilos anuals, i la seva meitat ha d'ésser exportada a preus poc remuneradors, i l'altra meitat és absorbida, especialment, per la saboneria, que empra com a matèria prima les grasses sòlides, coco, seu, etc.

Això plantejava als poders públics una pugna entre aquests dos productes nacionals, tota vegada que si s'hagués legislat en el sentit que l'oli de pinyola establís la seva hegemonia en el mercat nacional, excloent els olis de coco, palmiste, etc., hauria quedat exclòs automàticament del mercat interior la colofònia, ja que aquesta matèria necessita anar acompanyada d'aquells olis o grasses concretes per a la fabricació de sabons.

I és la ciència la que també ens bé a resoldre aquest problema tan difícil, a base de la hidrogenació dels olis de pinyola, mitjançant la qual aquells es converteixen de líquids que són en grasses sòlides i d'alt punt de

fusió. En aquestes condicions, la saboneria absorbirà tot l'oli de pinyola i tota la colofònia del país, amb la qual cosa haurem resolt dos problemes a la vegada.

A base d'una mobilització general del crèdit, és a dir, de l'aplicació d'una política estatal del crèdit a llarg *termini, podrà realitzar-se un gran pla d'obres públiques reproductives, de les quals el nostre poble n'està mancat, i que tindria l'avantage que, ja que hauríem hipotecat* una part de les rendes del futur, almenys aconseguiríem que, dintre un temps relativament curt, aquelles obres realitzades haguessin creat nova riquesa agrícola, que ens permetria amortitzar, d'una manera gradual i progressiva, els deutes contrets per a la realització d'aquell projecte.

I no puc admetre que se m'argumenti que aquest pla de racionalització, a base de la creació d'indústries imprescindibles i de la realització d'obres públiques necessàries, implicaran que els pobles hispànics incrementin el seu deute nacional, perquè cal no oblidar que si havíem de persistir en el camí en que avui ens trobem, dintre d'uns anys ens trobaríem també endeutats fins a la nou del coll, perquè els "subsidis" que avui es distribueixen a tot el país implicarien també un endeutament considerable i en les mateixes proporcions.

I com que no hi ha pas altra solució que emprar el procediment del "subsidi" o bé el de crear nou "treball nacional", és pel que em decanto per la darrera solució, perquè en aquestes condicions, no em preocupa un endeutament, que es traduiria més tard en noves fonts de riquesa, que ens ajudarien a pagar els nostres deutes, mentre que en el primer cas, a base de la persistència del "subsidi", al final de la jornada restaríem pobres i empenyorats.

Com que aquest llibre no va dedicat a fer un estudi complet sobre la totalitat de les obres públiques reproductives que cal realitzar en els pobles hispànics, és per això que em limitaré a presentar també únicament un exemple, ja que això serà suficient per a fer comprendre tot l'abast del meu pensament en un dels seus aspectes més interessants.

Catalunya és una de les zones econòmiques d'Ibèria que es troba en millors condicions en tot allò que fa referència a l'aprofitament de les seves riqueses naturals. Però malgrat això, Catalunya té necessitat també de realitzar treballs que permetin revaloritzar la totalitat de la seva riquesa, i és per aquestes consideracions que em referiré a algunes d'aquelles obres públiques que podrien efectuar-se a la regió autònoma.

La construcció del pantan de Crespià, projectat sobre el riu Fluvià, molt a prop de Crespià i Esponellà, preveu la irrigació de tota la conca baixa del riu Fluvià, amb la qual cosa seria fertilitzada una part importantíssima de la comarca del Baix Empordà. La superfície regable seria de 8.700 Ha., i es tracta d'una obra de gran utilitat que incrementaria la riquesa agrícola d'aquella part del país.

La construcció del pantan de Cabrianes, projectat sobre el Llobregat, preveu la irrigació de la zona agrícola del Pla del Llobregat, per a la qual les aigües del riu són molt sovint insuficients. Beneficiaria un gran nombre de pobles del Baix Llobregat, que representen una extensió considerable.

La construcció del pantan de Francolí, preveu la irrigació del camp de Tarragona, que actualment és tot de secà, llevat de la part que rega el pantan de Riudecanyes. Amb el pantan de Francolí es regaria una superfície de

15.000 Ha., i revaloritzaria la riquesa de les comarques més riques de la regió autònoma.

Una de les obres més importants a realitzar seria l'ampliació del canal d'Urgell. La construcció dels pantans d'Oliana i de Clua permetrien aquella ampliació, i crearien una veritable riquesa agrícola en el Baix Urgell, bona part de la Segarra i de les Garrigues, que avui són terres de secà.

I no m'estenc en més consideracions sobre aquest aspecte del problema, perquè la relació del què cal fer es faria massa llarga. Vull recordar, però, que al costat d'aquestes obres esmentades, que són les principals, i a base de les quals, especialment amb la construcció dels pantans d'Oliana i de Clua, s'incrementaria, d'una manera gegantina, la riquesa agrícola a Catalunya, gràcies a la qual podríem pensar seriosament en una revalorització transcendental de la potència econòmica de la nostra regió.

I aquella relació d'obres a realitzar comprendria els pantans de Sau, de Sant Pons i Sorba, la terminació del de Foix; la construcció dels de Cadernal, Santa Anna, Mediona, Gorg Negre, Vilumara, Boades, Cardona i Malagarriga, Avencó, Ginestar, Saldas, Capsalera del Ter i Fresser, sobre el Tordera, etc., sense oblidar aquell projecte especial de portar les aigües des de la conca del Segre al camp de Tarragona.

Potser en una altra ocasió parlarem amb més amplitud de l'aprofitament del cabal líquid que pot fer-se a Catalunya, per a revaloritzar importants extensions de terreny, creant, d'aquesta manera, una potència agrícola de primer ordre, que serà el punt de partida per a crear una potent indústria nacional.

I la construcció de camins veïnals que incorporin a

l'economia del país grans centres de riquesa que avui n'estan allunyats, és també una tasca de primer ordre. I no caldrà oblidar tampoc construir el fermat de les nostres gran carreteres amb ciment portland, en lloc de fer-ho amb l'asfalt que avui ens cal importar de l'estranger, amb la qual cosa s'inverteixen gran nombre de milions de pessetes or tots els anys.

I en el mateix aspecte industrial, caldrà pensar en no preocupar-nos massa de tot allò que té relació amb la nostra indústria tèxtil, tenint en compte que les matèries primes que aquesta indústria necessita provenen principalment de l'estranger, i potser serà convenient pensar en la creació d'altres indústries que es fonamentin en matèries primes que el país produeix pròdigament. En aquest rengle hi figura la indústria de conserves vegetals, per a les quals posseïm la fruita de millor qualitat del món i el sucre necessari.

I caldrà també procedir a la construcció d'una tercera via en la línia Múrcia-Llevant-Catalunya, fins arribar a la frontera francesa, per tal d'estalviar les despeses quantioses que ocasiona el transbord, durant la temporada tarongera, i evitar, al mateix temps, els perjudicis que ocasionen els fruits que es malmeten amb aquell transbordament.

És de tanta importància aquest darrer aspecte del problema, tant en l'ordre econòmic com en l'ordre tècnic de l'expansió comercial, que aquest projecte és un dels que jo acaronava amb més afecte des del meu lloc de Conseller d'Economia de la Generalitat de Catalunya.

I jo sentia un afecte extraordinari per aquest projecte de la tercera via, la realització del qual està a l'abast dels mitjans econòmics de la regió autònoma, perquè l'estalvi que obtindríem de dues campanyes taron-

geres, cobriria amb escreix el pressupost total que aquell treball ocasionaria, i amb el qual donaríem lloc, per altra banda, a propulsar el treball de les nostres indústries pesades.

Amb aquesta breu enumeració sobre les causes i efectes del problema de l'atur forçós que té plantejada la revolució, i amb l'enumeració esquemàtica de les línies generals que caldrà seguir per a trobar-hi una solució, no he fet més que apuntar unes quantes d'aquelles realitzacions nombroses, que en aquell ordre de factors reclamen d'una manera urgent, no solament l'aspecte social del problema, sinó també del ressorgiment econòmic que ens cal produir per a fer de l'Espanya proletària aquell complex nacional vigorós que propugno amb el meu projecte de reconstrucció econòmica.

En aquesta primera etapa de reconstrucció econòmica, com podem veure, cal crear "nou treball nacional" amb tota urgència, tota vegada que un cop acabada la guerra, la recuperació dels mercats interiors de consum i l'augment del territori sobre el qual podrem operar, ens proporcionarà nou treball que ens ajudarà, d'una manera extraordinària, a donar una solució definitiva al paorós problema de "l'atur forçós".

Capítol XII

LA MOBILITZACIÓ DEL CRÈDIT

Aquest pla d'obres públiques reproductives que he exposat en el capítol anterior, ens permetrà crear "nou treball nacional", i ens permetrà canalitzar els esforços improductius i aprofitar les despeses fabuloses que avui esgoten la resistència financera del país, amb la qual cosa realitzarem una tasca profitosa i fonamentada en la realitat viva.

Però cal tenir en compte que tot aquest ampli pla de creació de nou treball, no és una cosa que es pugui fer així com així, tota vegada que per a posar sobre la marxa les legions de treballadors, d'instruments i materials que l'obra reclama, cal comptar amb els mitjans pecuniaris necessaris.

I per a obtenir aquells mitjans pecuniaris haurem de crear-los, tota vegada que les reserves metal·làries del país, i les disponibilitats financeres amb què es compta, es troben extraordinàriament minvades, com a conseqüència que el dia 19 de juliol quedaren romputs, d'una manera brutal i violenta, tots els instruments fiscals del govern de la República.

Per altra banda, la realització d'un pla d'obres públiques de tanta amplitud, reclama sempre la mobilització extraordinària del mitjans monetaris indispensables per a portar-la a terme. I és per això que també en

aquesta ocasió, jo demano una mobilització general de les finances i del crèdit, per tal que aquell projecte sigui portat a la pràctica.

El ressorgiment econòmic dels pobles hispànics podrà obtenir-se únicament per mitjà d'una ordenació de les nostres finances i d'una propulsió de la vida econòmica del país, tota vegada que sense això el fracàs seria el resultat dels nostres esforços, ja que es tracta d'una tasca de conjunt i de coordinació.

Cal, doncs, preparar immediatament un pla de reorganització i reestructuraió de tot allò que tingui relació amb el nostre règim financer, perquè del nostre encert depèn el bon resultat, l'èxit definitiu, dels nostres anhels de reivindicació social i de pulverització del feixisme monstruós, que intenta ofegar les ànsies de llibertat i de justícia que bateguen en la consciència del proletariat hispànic.

I en la racionalització de les finances que haurem de portar a terme, caldrà pensar tot seguit en una orientació que ens condueixi a l'obtenció d'aquells elements pecuniaris que són indispensables, per a portar a la pràctica aquell pla d'obres públiques reproductives.

Els efectes d'aquest pla d'obres públiques reproductives es deixarien sentir ràpidament, en tots els centres productors de la nació, perquè la seva realització reclamaria quantitats extraordinàries d'articles i productes de tota mena, amb la qual cosa s'intensificaria el treball de les nostres indústries pesades i de les del ram de la construcció especialment.

La incrementació de la riquesa pública, com a conseqüencia del ressorgiment econòmic que s'ocasionaria, amb aquesta política econòmica que propugno, donaria lloc a què la capacitat de consum del poble es reflectís

en tots els aspectes de la vida econòmica del país, amb la qual cosa aconseguiríem crear altre nou "treball nacional", que ens ajudaria a assolir els objectius proposats.

I si en bona ortodòxia econòmica s'accepta que en èpoques de depressió, és a dir, en un cicle de deflació, el crèdit es restringeix i el comerç i la indústria cauen en el marasme, considerem quins serien aquells efectes, si la funció del crèdit no s'exercís, científicament parlant, en uns moments en què les nostres indústries, la nostra agricultura i el nostre comerç, es troben en un procés de profunda transformació que reclama imperiosament la intervenció del crèdit.

Cal tenir en compte que aquesta mobilització del crèdit reclama una mobilització total de les energies del país, i l'adopció d'un pla d'aplicació del crèdit que es fonamenti, no en unes possibilitats que no existeixen, sinó en unes altres possibilitats efectives, encara que calgui hipotecar una part de les rendes del demà.

La reacció econòmica dels pobles hispànics, així com l'àmplia reorganització de la nostra política social, serà únicament possible a base d'una sèrie de mesures financeres i a base de la mobilització del crèdit. I en aquestes condicions, vulguem o no, no ens queda altre camí que aplicar una activa política econòmica i financera de l'estat.

Com que aquest tema de la mobilització del crèdit i de les finances, ocuparà un lloc preponderant del llibre que tinc en preparació, sota el títol *Les finances de la revolució*, és per això que m'abstinc aquí d'estendre'm en més consideracions sobre un tema de tanta importància.

No he volgut, però, encara que fos breument, deixar

de fer alguns comentaris sobre la mobilització del crèdit, que és indispensable per a portar a terme el meu pla de reconstrucció econòmica, tota vegada que les suggerències apuntades i les idees generals exposades, permetran al lector de capir tota la importància que té aquest aspecte del problema.

Capítol XIII

DEL NOU ORDRE ECONÒMICO-SOCIAL

Com hem vingut estudiant fins aquí, la columna vertebral, és a dir, la pedra angular de l'èxit del nostre moviment, es troba a la reraguarda. I és per aquesta causa que des del primer moment he demanat la mobilització rigorosa d'aquella reraguarda, per tal d'estructurar el front econòmic, que serà la plataforma del front de combat.

I cal aquella mobilització de la reraguarda, per tal d'establir aquell règim d'austeritat i de disciplina, sense els quals de res no servirien els esforços que realitzéssim per a constituir un front de batalla fornit d'homes i proveït de tot el material modern de guerra que és necessita.

I és que des del primer moment, com ja he dit abans, han estat invertits centenars de milions de pessetes a la reraguarda, per tal d'evitar que la fam entrés en els fogars dels nostres obrers i produís uns estralls, d'ordre moral i fisiològic, que podria menar a les masses proletàries a una situació d'escepticisme i de depressió que calia evitar fos com fos.

Però si en els primers moments, i fins i tot durant els primers mesos de la revolució, el "subsidi" —ja que de fet no és més que un "subsidi" la forma en què se sostenen encara avui la major part de les empreses

industrials del país — fou una mesura encertada, ha arribat ja el moment de posar un límit a aquest estat caòtic de coses, i ha arribat ja el moment d'orientar la vida econòmica del país per uns viaranys que ens portin al ressorgiment imprescindible que propugno, per tal de posar terme a una situació que ens menaria, d'una manera fatal i inevitable, a la ruïna total.

La revolució dels pobles hispànics tendeix a plasmar en formes ben concretes i ben definides, els ideals de les masses populars, i és seguint aquest camí de realitzacions, que a Catalunya hem anat a la col·lectivització de les grans empreses mineres, de les grans empreses industrials i de les grans empreses mercantils, respectant, en canvi, l'esforç individual i la petita propietat, en aquesta primera etapa d'estructuració econòmica.

I com que el ja famós decret de Col·lectivitzacions, que porta la meva firma, promulgat pel Govern de la Generalitat de Catalunya, en data 24 d'octubre de l'any passat, és el veritable codi ordenador de la nova vida econòmico-social de la regió autònoma, és per això que transcric a continuació el seu contingut, per tal que el lector pugui formar-se una idea acabada respecte de quin és l'esperit de la nostra revolució.

L'esperit de la nostra revolució respon, en aquests moments, al punt de coincidència a què arribaren les organitzacions sindicals i els partits polítics que porten units la lluita contra el feixisme nacional i internacional, que pretén imposar-nos les seves normes i mediatitzar les nostres realitzacions.

El decret de Col·lectivitzacions, que exposo a continuació, ha estat molt discutit i ha estat molt bescantat, tant a Catalunya com en els altres pobles germans d'Ibèria, i fins i tot a tots en els estats capitalistes de la resta

del món; perquè és indubtable que l'assaig transcendental que estem portant a terme a casa nostra, respon a unes directrius que li són ben característiques, i que assenyalen un nou camí per a totes les masses proletàries de la resta del món.

* * *

DECRET

La criminal sublevació militar del dinou de juliol, ha produït un trastorn extraordinari a l'economia del país. El Consell de la Generalitat ha d'atendre a la reconstrucció dels estralls que ha causat a la indústria i al comerç de Catalunya la traïció dels que intentaven imposar al nostre país un règim de força. La reacció popular produïda per aquella sublevació, ha estat d'una intensitat tal, que ha provocat una profunda transformació econòmico-social, els fonaments de la qual s'estan posant a Catalunya. L'acumulació de riqueses en les mans d'un grup de persones cada vegada menor, anava seguida de l'acumulació de misèria en la classe treballadora, i pel fet que aquell grup per a salvar els seus privilegis no ha dubtat en provocar una guerra cruenta, la victòria del poble equivaldrà a la mort del capitalisme.

Cal ara, doncs, organitzar la producció; orientar-la en el sentit que l'únic beneficiari ha d'ésser la col·lectivitat, el treballador, al qual correspondrà la funció directiva del nou ordre social. S'imposa la supressió del concepte de la renda que no procedeixi del treball.

El principi de l'organització econòmico-social de la gran indústria ha d'ésser la producció col·lectivitzada.

La substitució de la propietat individual per la col-

lectivitat la concep el Consell de la Generalitat, col·lectivitzant els béns de la gran empresa, és a dir, el capital, i deixant subsistir la propietat privada dels béns del consum i de la petita indústria.

L'esforç revolucionari de la classe treballadora aixecant-se amb les armes a la mà per a aixafar el feixisme, planteja aquest canvi en l'estructura econòmica i social que fins fa poc s'ha vingut mantenint. Un dels problemes fonamentals que aquest canvi de situació planteja, es el de l'organització del treball que articuli les fonts de riquesa i ordeni la seva distribució en concordança amb les necessitats socials.

Després del dinou de juliol la burgesia declaradament feixista desertà dels seus llocs. La majoria han fugit a l'estranger; una minoria ha desaparegut. Les empreses industrials afectades no podien restar sense direcció i els treballadors es decidiren a intervenir-les i crearen Comitès Obrers de Control. El Consell de la Generalitat hagué de sancionar i procurar encarrilar el que espontàniament els obrers realitzaven a les empreses.

Per la situació en què s'han trobat algunes d'elles, els treballadors per salvar llurs interessos han hagut d'incautar-se'n, creant-se així la necessitat de la col·lectivització de les indústries. El Consell d'Economia, amatent als anhels de la classe treballadora i complint un programa que per endavant s'havia assenyalat, ha de recollir les seves palpitacions i orientar el conjunt de la vida econòmica de Catalunya, d'acord amb la voluntat dels treballadors.

Però, la col·lectivització de les empreses significaria poca cosa sinó s'ajudava el seu desenvolupament i creixença. A aquest efecte s'ha encarregat al Consell d'Eco-

nomia l'estudi de les normes bàsiques per anar a la constitució d'una Caixa de Crèdit Industrial i Comercial, que proporcioni l'ajut financer a les empreses col·lectivitzades i per agrupar la nostra indústria en grans concentracions, que assegurin un màxim de rendiment i que possibilitin les majors transaccions per al nostre comerç exterior. També s'estan realitzant els estudis necessaris per a la creació d'un organisme d'investigació i d'assessorament tècnic que pugui proporcionar a la indústria una major eficiència i progrés.

Ateses les consideracions precedents i vist l'informe del Consell d'Economia, a proposta del conseller d'Economia i d'acord amb el Consell,

DECRETO:

Article 1.r D'acord amb les normes que s'estableixen en el present Decret, les empreses industrials i comercials de Catalunya es classifiquen en:

a) *Empreses col·lectivitzades,* en les quals la responsabilitat de la direcció recau en els mateixos obrers que les integren, representats per un Consell d'Empresa, i

b) *Empreses privades,* en les quals la direcció és a càrrec del propietari o gerent, amb la col·laboració i fiscalització del Comitè Obrer de Control.

I

EMPRESES COL·LECTIVITZADES

Article 2.n Seran obligatòriament col·lectivitzades totes les empreses industrials i comercials que el dia 30 de juny del 1936 ocupaven més de cent assalariats i

també aquelles que, tot i ocupant una xifra inferior d'obrers, els patrons hagin estat declarats facciosos o hagin abandonat l'empresa. No obstant, les empreses de menys de cent obrers podran ésser col·lectivitzades si es posen d'acord la majoria dels treballadors i el propietari o propietaris. En les empreses de més de cinquanta obrers i menys de cent, es podrà fer també la col·lectivització sempre que ho acordin les tres quartes parts dels treballadors.

El Consell d'Economia podrà acordar, també, la col·lectivització d'aquelles altres indústries que per llur importància dintre de l'economia nacional o altres característiques, convingui sostreure-les de l'acció de l'empresa privada.

Art. 3.r Als efectes de l'article precedent, la declaració d'element facciós només podran fer-la els Tribunals Populars.

Art. 4.t Es considerarà element obrer, als efectes integrants del nombre total de treballadors que formen l'empresa, tot individu que figuri en la nòmina, qualsevol que sigui el seu concepte, tant si realitza un treball intel·lectual com manual.

Art. 5.è Passarà a l'empresa col·lectivitzada tot l'actiu i passiu de l'anterior empresa.

Art. 6.è Als efectes de la col·lectivització, les empreses constituïdes per organitzacions autònomes de producció i venda, i aquelles altres que posseeixin diversos establiments i fàbriques, hauran de continuar formant una organització totalitària, i només podran separar-se amb expressa autorització del conseller d'Economia, previ informe del Consell d'Economia de Catalunya.

Art. 7.è Seran adaptats al servei de l'empresa col·lectivitzada els antics propietaris o gerents, els quals

es destinaran al lloc on, per llurs aptituds de gestió o de tècnics, sigui més convenient llur col·laboració.

Art. 8.è En el moment de produir-se la col·lectivització, no podrà ésser suprimit cap treballador de l'empresa, si bé podran ésser canviats de lloc, amb la mateixa categoria, si les circumstàncies ho exigeixen.

Art. 9.è En les empreses en què hi hagin interessos de súbdits estrangers, els Consells d'Empresa o els Comitès Obrers de Control, en cada cas, ho comunicaran a la Conselleria d'Economia, la qual convocarà tots els elements interessats o els seus representants, per a tractar de l'assumpte i resoldre el que correspongui per a la deguda salvaguarda d'aquells interessos.

II

DELS CONSELLS D'EMPRESA

Art. 10. La gestió directiva de les empreses col·lectivitzades anirà a càrrec d'un Consell d'Empresa nomenat pels treballadors en assemblea general d'ells mateixos. L'assemblea determinarà el nombre de treballadors que formaran el Consell d'Empresa, que no podrà ésser inferior a cinc ni superior a quinze, i en la seva constitució caldrà que figurin els diversos serveis: Producció, Administració, Serveis Tècnics i Intercanvi Comercial. Sempre que hi hagi lloc, en el Consell d'Empresa estaran representades, proporcionalment, les diverses centrals sindicals a què pertanyin els treballadors.

La duració dels càrrecs serà de dos anys renovant-se'n cada any la meitat. Els càrrecs del Consell d'Empresa són reelegibles.

Art. 11. Els Consells d'Empresa assumiran les fun-

cions i les responsabilitats dels antics Consells d'Administració en les Societats Anònimes i de les Gerències.

Seran responsables de llur gestió davant dels treballadors de la pròpia empresa i del respectiu Consell General d'Indústria.

Art. 12. Els Consells d'Empresa tindran en compte en l'execució de llur comesa, que el procés de producció s'adapti al pla general establert pel Consell General d'Indústria, coordinant els seus esforços amb els principis que regulin el desenvolupament de la branca a què pertanyin, considerada totalitàriament. Per a l'establiment del marge de beneficis; fixació de les condicions generals de venda; obtenció de matèries primes, i en el que afecta les normes per a amortització de material, formació de capital circulant, fons de reserva i repartiment de beneficis, s'atendran, així mateix, a les disposicions dels Consells Generals d'Indústria.

En l'ordre social tindran cura de vetllar perquè es compleixin estrictament les normes establertes sobre aquesta matèria, suggerint aquelles altres que creguin adients. Prendran les mesures necessàries per a garantir la salut física i moral dels obrers; es consagraran a una intensa tasca cultural i educativa, fomentant la creació de clubs, centres d'esbarjo, d'esport i de lectura, etc.

Art. 13. Els Consells d'Empresa de les indústries apropiades abans de la publicació del present Decret i els de les que es col·lectivitzin posteriorment, trametran, en el termini de quinze dies, a la Secretaria General del Consell d'Economia, l'acta de llur constitució, segons model que facilitaran a les oficines corresponents.

Art. 14. Per tal d'atendre d'una manera permanent la marxa de l'empresa, el Consell d'aquesta nomenarà un Director en el qual delegarà, totalment o par-

cialment, les funcions que incumbeixin a l'esmentat Consell.

En les empreses que ocupin més de cinc-cents obrers, o bé que llur capital sigui superior a un milió de pessetes, o bé que elaborin o intervinguin materials relacionats amb la defensa nacional, el nomenament del Director haurà d'ésser aprovat pel Consell d'Economia.

Art. 15. A totes les empreses col·lectivitzades hi haurà obligatòriament un Interventor de la Generalitat, que formarà part del Consell d'Empresa, i serà nomenat pel Conseller d'Economia d'acord amb els treballadors.

Art. 16. La representació legal de l'empresa l'exercirà el Director, acompanyant la seva signatura de la de dos membres del Consell d'Empresa elegits per aquest. Els nomenaments hauran d'ésser comunicats a la Conselleria d'Economia, la qual els legitimarà davant dels Bancs i altres organismes.

Art. 17. Els Consells d'Empresa aixecaran acta de llurs reunions, i trametran còpia certificada dels acords que adoptin als Consells Generals de la indústria respectiva. Quan aquests acords ho requereixin, intervindrà el Consell General d'Indústria en la forma que correspongui.

Art. 18. Els Consells tindran l'obligació d'escoltar les reclamacions o suggestions que els formulin els obrers, i consignaran en acta les manifestacions que els siguin fetes, per tal que aquestes arribin, si cal, a coneixement del Consell General d'Indústria.

Art. 19. Els Consells d'Empresa vindran obligats, al final de cada exercici, a donar compte de llur gestió a llurs treballadors, reunits en assemblea general.

Així mateix, els Consells d'Empresa hauran de lliurar còpia del balanç i d'una memòria semestral o anual

al Consell General d'Indústria; memòria que detallarà la situació del negoci o dels plans que projecti.

Art. 20. Els Consells d'Empresa podran ésser separats totalment o parcial de llurs càrrecs, pels treballadors reunits en assemblea general i pel Consell General de la Indústria respectiva, en cas de manifesta incompetència o de resistència a les normes dictades per aquest.

Quan la separació hagi estat acordada pel Consell General de la Indústria respectiva, si els treballadors de l'empresa en assemblea general ho acorden, podran recórrer contra aquesta decisió al Conseller d'Economia, la resolució del qual, previ informe del Consell d'Economia serà inapel·lable.

III

Dels Comitès de Control en les empreses privades

Art. 21. En les indústries o comerços no col·lectivitzats, serà obligatòria la creació del Comitè Obrer de Control, en el qual tindràn representació tots els serveis — productors, tècnics i administratius — que formen l'empresa. El nombre d'elements per la composició del Comitè serà decidit lliurement pels treballadors, i la representació de cada sindical haurà d'ésser proporcional al cens respectiu d'afiliats dintre de l'empresa.

Art. 22. Serà missió dels Comitès de Control:

a) El control de les condicions de treball o sigui del compliment estricte de les condicions vigents en quant a sous, horaris, assegurances socials, higiene i seguretat, etc., així com també de l'estricta disciplina en el treball. Tots els advertiments i notificacions que el

Gerent de l'empresa hagi de fer al personal, seran adreçats per mitjà del Comitè.

b) El Control administratiu en el sentit de fiscalitzar els ingressos i pagaments, tant en efectiu com per mitjà dels Bancs, procurant que responguin a necessitats del negoci, intervenint ensems totes les altres operacions de caire comercial.

c) Control de la producció consistent en la col·laboració estreta amb el patró per tal de perfeccionar el procés de la producció. Els Comitès Obrers de Control procuraran mantenir les millors relacions possibles amb els elements tècnics, per tal d'assegurar la bona marxa del treball.

Art. 23. Els patrons vindran obligats a presentar als Comitès Obrers de Control els balanços i memòries anuals, que trametran informades al Consell General de la Indústria respectiva.

IV

Dels Consells Generals d'Indústria

Art. 24. Els Consells Generals d'Indústria estaran constituïts en la forma següent:

Quatre representants del Consells d'Empresa, elegits en la forma que oportunament es dirà.

Vuit representants de les diverses centrals sindicals, en nombre proporcional als afiliats a cada una d'elles. La proporcionalitat dels representants sindicals serà fixada pel procediment que aquests estableixin de comú acord.

Quatre tècnics nomenats pel Consell d'Economia.

Aquests Consells estaran presidits pel Vocal respectiu del Consell d'Economia de Catalunya.

Art. 25. Els Consells Generals d'Indústria formularan els plans de treball de la respectiva indústria amb caràcter general, orientant els Consells d'Empresa en llurs funcions i, a més, tindran cura de: Regular la producció total de la indústria; unificar els preus de cost en allò que sigui possible, per tal d'evitar la competència; estudiar les necessitats generals de la indústria; estudiar les necessitats del consum dels seus productes; examinar les possibilitats dels mercats peninsulars i estrangers; observar, així mateix, la marxa global de la indústria i fixar en cada cas els límits i el ritme de la producció per cada mena d'article; proposar la supressió de fabriques o llur augment, segons les necessitats de la indústria i del consum, o bé la fusió de determinades fàbriques; proposar la reforma de determinats mètodes de treball, de crèdit i de circulació de productes; suggerir modificacions en els aranzels i en els tractats comercials; organitzar centrals de venda i d'adquisició d'utillatge i de matèries primes; gestionar determinats afers amb les indústries d'altres llocs de la península o de l'estranger; gestionar facilitats bancàries i creditícies; organitzar mancomunadament laboratoris d'assaigs tècnics; formular estadístiques de producció i consum; tendir a la substitució de les matèries de procedència estrangera per altres de nacionals. A més, els Consells Generals d'Indústria podran estudiar i adoptar les mesures que creguin necessàries i d'interès per al millor desenvolupament de la tasca que els està confiada.

Art. 26. Els acords que adoptin els Consells Generals d'Indústria seran executius, tindran força d'obligar i cap Consell d'Empresa ni cap empresa privada no

podran defugir llur compliment, sota cap pretext que no sigui plenament justificat. Únicament es podrà recórrer contra ells davant del conseller d'Economia, la resolució del qual, previ informe del Consell d'Economia, serà inapel·lable.

Art. 27. Els Consells Generals d'Indústria mantindran contacte constant amb el Consell d'Economia de Catalunya, a les normes del qual s'ajustaran en tot moment, i entre ells quan se'ls plantegin afers que requereixin una acció mancomunada.

Art. 28. Els Consells Generals d'Indústria hauran de trametre al Consell d'Economia de Catalunya, dintre dels períodes que per cada cas s'estableixin, un document circumstancial on s'analitzi i es raoni la marxa global de la indústria respectiva i proposant plans d'actuació.

V

De les Agrupacions d'Indústries

Art. 29. A fi i efecte de promoure la constitució i organització dels Consells Generals d'Indústria, el Consell d'Economia formularà, dintre dels quinze dies següents a la promulgació del present Decret, una proposta que comprengui la classificació de les diferents indústries i llur agrupament, degudament estructurat, d'acord amb la respectiva especialitat i coordinació de les Seccions en què cada una d'elles es divideixi.

Art. 30. Es tindrà en compte per l'esmentada agrupació la matèria prima, la totalitat de les operacions industrials, fins arribar a la venda o compensació comercial del producte, la unitat tècnica i en allò que sigui possible la de gestió comercial, procurant la concentració

integral a fi de suprimir interferències pertorbadores.

Art. 31. Al mateix temps que la classificació per a les concentracions industrials, proposarà el Consell d'Economia la reglamentació per la qual haurà de regir-se la constitució i funcionament d'aquelles.

VI

Obligacions industrials

Art. 32. En tota col·lectivització o socialització d'una empresa, tant si es tracta d'interessos nacionals com estrangers, qualsevulla que sigui la seva importància, s'establirà un inventari-balanç de situació deduït de la comptabilitat, degudament comprovada, de l'empresa, acompanyat de la relació detallada i valorada dels béns, mobles i immobles, de tota mena que pertanyin a aquella.

Art. 33. Els inventaris establerts, d'acord amb allò que és expressat en l'article precedent, seran revisats per una Comissió constituïda per sis membres tècnics i comptables designats pel Consell d'Economia, sota la presidència del ponent a qui afecti la respectiva especialitat empresària, la qual Comissió els informarà i sotmetrà a l'aprovació del Consell.

Art. 34. El Consell d'Economia de Catalunya, estudiat l'informe esmentat, podrà disposar, en el cas de creure-ho procedent, una segona revisió, dictaminant en definitiva i sotmetent l'acord al Conseller d'Economia de la Generalitat, contra la resolució del qual no hi cabrà recurs de cap mena.

Art. 35. Establert l'actiu social inventariat i deduït el passiu, cas d'ésser positiva la resta resultant, quedarà

registrada a la Conselleria d'Economia de la Generalitat, als efectes de concreció dels usufructuaris i compensació social que procedeixi.

Art. 36. Als fins d'aqueixa compensació es desglossarà el que representi aportació o participació estrangera, la pertanyent a institucions populars d'estalvi i préstec, així com els establiments de crèdit, i la corresponent a particulars o altres empreses nacionals, per a la qual cosa es publicaran en cada cas per la Conselleria d'Economia els corresponents anuncis, en el ben entès que tota participació haurà de referir-se a la data anterior al dinou de juliol proppassat.

Art. 37. La compensació social corresponent al primer cas esmentat en l'article precedent, serà íntegrament reconeguda per la Generalitat. El seu valor serà estimat en moneda nacional.

Art. 38. La compensació corresponent al segon cas de l'article 36, queda supeditada a ulteriors determinacions, essent-ne reconegut el volum.

Art. 39. Per aquelles petites indústries i comerços que hagin estat ja objecte de col·lectivització a la publicació d'aquest Decret, el Consell d'Economia estudiarà i proposarà una justa compensació social.

A aquest efecte, queda obert en el Consell d'Economia un període d'informació, que finirà el dia 30 de novembre pròxim, per tal que els interessats puguin presentar llurs peticions.

Barcelona, 24 d'octubre del 1936.

ORDRE

Publicat el Decret de col·lectivització i control, que ve a iniciar un nou ordre econòmic a Catalunya, cal procedir immediatament a donar normes que facilitin als treballadors de les empreses per ell afectades la tramitació preliminar, per tal d'arribar el més aviat possible a l'aplicació dels seus preceptes.

Per altra part, és evident que, malgrat el zel i competència amb què les Delegacions d'indústria han tramitat fins avui tot el que en relació a intervencions i control ha disposat el Poder Públic, atès el caràcter essencialment tècnic dels esmentats Centres i el volum de servei que damunt d'ells pesa, ha calgut habilitar en son lloc un organisme especialment dedicat a la tasca d'estar en contacte amb les organitzacions sindicals, per tal d'aplanar dificultats i resoldre damunt del terreny els problemes que indubtablement s'han de presentar en el període preliminar esmentat.

Ateses les anteriors consideracions,

He resolt:

Article 1.r D'acord amb l'Ordre d'aquesta Conselleria del 29 d'octubre del 1936, la Junta del Control Sindical Econòmic de Catalunya serà l'Organisme encarregat de: *a)* tramitar els preliminars de les col·lectivitzacions a què fa referència el Decret del 24 d'octubre del 1936; *b)* informar, si escau, a la superioritat respecte de llur procedència; *c)* evacuar les consultes i efectuar les negociacions amb els organismes sindicals a què doni lloc el plantejament de les referides col·lectivitzacions; *d)* proporcionar els models dels documents

necessaris per a justificar-les, i rebre aquests documents degudament omplerts pels interessats; *e)* gestionar d'aquesta Conselleria el nomenament de delegats interventors, i del Consell d'Economia, quan escaigui, el de Director d'Empresa col·lectivitzada; *f)* trametre a aquest últim organisme un exemplar de les actes de constitució dels Consells d'Empresa, i legalitzar, com a delegada del primer, les signatures de llurs representants legals; *g)* finalment, efectuar quantes gestions i tràmits siguin necessaris fins a deixar a les indústries col·lectivitzades en situació legal, per tal que, sota la direcció i dependència dels organismes competents, puguin complir normalment tot el disposat en el referit Decret.

Anirà, també, a càrrec de la referida Junta del Control Sindical Econòmic, el tràmit i legalització dels Comitès Obrers de Control de les empreses privades, que fa obligatoris el mateix Decret, proporcionant als interessats les informacions i models de documentació adients.

Art. 2.n Pel que afecta les col·lectivitzacions d'empreses, la Junta del Control Sindical Econòmic s'atendrà a les instruccions següents:

I

Col·lectivitzacions

Els motius pels quals s'ha de col·lectivitzar una empresa segons el Decret del 24 d'octubre del 1936, són els següents:

A. — Per tenir ocupats més de 100 obrers en la data del 30 de juny del 1936.

B. — Si, ocupant menys de 100 obrers, el patró ha estat declarat facciós.

C. — Si, ocupant menys de 100 obrers, el patró ha abandonat l'empresa.

D. — Si, ocupant menys de 100 obrers, recau acord de col·lectivització entre la majoria d'aquests i el patró.

E. — Per haver acordat la col·lectivització les tres quartes parts del personal en les empreses que ocupin més de 50 i menys de 100 obrers.

F. — Per haver-ho així disposat el Consell d'Economia de Catalunya, pels motius especials que fixa el Decret esmentat.

Els documents que els Consells d'Empresa hauran de presentar en els casos anteriors a la Junta del Control Sindical Econòmic, segons els models que aquesta prèviament els proporcionarà, són:

Cas *A.* — *Per tenir ocupats més de 100 obrers en la data del 30 de juny del 1936.* — Els documents que caldrà presentar, són:

a) Certificats acreditatius del nombre de treballadors que ocupava l'empresa el 30 de juny del 1936, acompanyats de la nòmina del personal estesa aquella setmana i de la mensual del referit mes, si hi ha lloc, signats pel Consell d'Empresa.

b) Relació del personal actualment ocupat en l'empresa, especificant: noms, cognoms, havers setmanals o mensuals, servei que presta i organització sindical a què pertany, signada, i avalada, amb els segells de les referides sindicals.

c) Acta de nomenament del Consell d'Empresa i proposta de nomenament de Delegat interventor de la Generalitat, d'acord amb les normes que fixa l'article 10 del referit Decret de col·lectivitzacions, signada pels ele-

gits i electors, en nombre no inferior en conjunt a la majoria absoluta dels treballadors de l'empresa i avalada amb els segells de les organitzacions sindicals a què pertanyen.

d) Acta de constitució del Consell d'Empresa i de nomenament del Director i membres del dit Consell que juntament amb el primer ostentaran la representació legal de l'empresa; acta que pel que afecta el Director, serà sols a proposta si es tracta d'empreses que: o tinguin més de 500 obrers ocupats, o més d'un milió de pessetes de capital o bé elaborin o intervinguin material relacionat amb la defensa nacional, i

e) Qüestionari de les característiques de l'empresa.

Cas *B*. — *Si, ocupant menys de 100 obrers, el patró ha estat declarat facciós.* — Els documents a presentar són els *b, c, d* i *e* del Cas *A*, i, a més, una còpia autoritzada de la sentència en ferm del Tribunal Popular declarant facciós al patró.

Cas *C*. — *Si, ocupant menys de 100 obrers, el patró ha abandonat l'empresa.* — En aquest cas, presentats pel Consell d'Empresa els documents *b, c, d* i *e* del Cas *A*, la Junta del Control Sindical Econòmic publicarà al *Diari Oficial,* un avís requerint al patró perquè es presenti davant de l'expressada Junta en el termini de cinc dies. Si es presenta, la Junta el posarà en contacte amb el Consell d'Empresa i procedirà, segons l'acord que recaigui, a la col·lectivització o a l'establiment del control obrer.

Si no es presenta, la Junta estendrà un certificat de no presentació fent constar el número i data del *Diari Oficial* en el qual ha aparegut la citació; certificació que unirà a l'expedient i, previ avís al Consell d'Empresa, seguirà els tràmits de col·lectivització.

Cas *D.* — *Si, ocupant menys de 100 obrers, recau acord de col·lectivització entre la majoria d'aquests i el patró.* — Els documents a presentar són: els *b, c, d* i *e* del Cas *A*, i, a més, una acta on consti l'acord de col·lectivització pres en assemblea general, a la qual assisteixin els obrers i els patrons i presidida per un membre de la Junta del Control Sindical Econòmic signada per tots els assistents. L'acord haurà d'ésser pres per majoria dels elements obrers, d'una banda, i dels elements patronals, de l'altra.

Cas *E.* — *Per haver acordat la col·lectivització les tres quartes parts del personal en les empreses que ocupin més de 50 i menys de 100 obrers.* — Els documents a presentar en aquest cas seran: els *b, c, d* i *e* del Cas *A*, i una acta de l'acord pres en assemblea general de treballadors presidida per un membre de la Junta del Control Sindical Econòmic i signada per tots els assistents.

Cas *F.* — *Per haver-ho així disposat el Consell d'Economia de Catalunya pels motius especials que fixa el Decret esmentat.* — En aquest cas, a més dels documents *b, c, d* i *e* del Cas *A*, es presentarà una certificació estesa pel Consell d'Economia de Catalunya declarant la col·lectivització de l'empresa i especificant quin és el motiu dels indicats en el segon paràgraf de l'art. 2.ⁿ del Decret de col·lectivitzacions, que ha donat lloc a l'acord.

II

Control obrer

Per a la legalització dels Comitès Obrers de Control de les empreses no col·lectivitzades seran presentats, a

la Junta del Control Sindical Econòmic, els següents documents:

a) Relació del personal classificat en la següent forma: Gerència, Direcció Tècnica, tècnics, administratius, encarregats o caps de secció, oficials, peons i aprenents, fent constar al costat de cada nom el respectiu haver mensual o setmanal.

b) Inventari de tots els béns de l'empresa.

c) Balanç detallat d'aquesta.

d) Acta de nomenament del Comitè Obrer de Control, la qual haurà de contenir: noms, cognoms i domicili dels seus components, les respectives signatures, les dels companys de treball i els segells de les organitzacions sindicals a què estiguin afiliats.

e) (En el cas que escaigui.) Una acta, signada pel Comitè Obrer de Control i el patró, on consti l'acord de delegació d'un o més membres del primer per a signar, conjuntament amb el segon, tots o part dels documents bancaris o comercials que representin moviment de cabals de l'empresa.

Art. 3.r Rebuda la documentació apropiada als diferents casos esmentats i trobada conforme, la Junta del Control Sindical Econòmic efectuarà seguidament les negociacions i tràmits procedents, així com també les notificacions a aquesta Conselleria i al Consell d'Economia que el Decret de col·lectivitzacions disposa que efectuïn en el període de constitució els Consells d'Empresa, per tal de facilitar la tasca als treballadors i evitar-los desplaçaments excessius, i assenyalarà dia i hora per a la legitimació dels nomenaments dels representants legals de l'empresa, als efectes indicats en l'art. 16 del repetit Decret.

Aquesta legitimació es farà mitjançant acta aixe-

cada per la Junta del Control Sindical Econòmic a presència d'un o més membres d'aquesta, especialment delegats a tal fi per aquesta Conselleria, i amb assistència del Consell d'Empresa i del Director, i serà lliurada en tants exemplars com siguin necessaris perquè els representants legals de l'empresa puguin acreditar on convingui llur qualitat i signatura.

Art. 4.t Els expedients de col·lectivització, igualment que els de control obrer, seran tramitats en triple exemplar.

Un cop definitivament legalitzats, la Junta de Control Sindical Econòmic lliurarà un exemplar als interessats, l'altre al Consell d'Economia de Catalunya, i arxivarà el tercer a les seves oficines.

Art. 5.è La Junta del Control Sindical Econòmic publicarà en el *Diari Oficial,* a mesura de la respectiva legitimació, una relació de les empreses col·lectivitzades i una altra de les controlades, fent constar en el primer cas els representants legals de l'empresa i el Delegat interventor de la Generalitat d'aquella, i en el segon cas els membres del Comitè Obrer de Control, i si algun d'ells té ús de firma conjuntament amb el patró.

Art. 6.è Queden aprovats els models per a l'aplicació del Decret de col·lectivitzacions i d'aquesta Ordre complementària, que són publicats com a anex i que són els següents:

Anex 1. — Acta de nomenament del Consell d'Empresa.

Anex 2. — Acta de Constitució del Consell d'Empresa.

Anex 3. — Proposta de nomenament de Delegat interventor de la Generalitat.

Anex 4. — Comunicat del nomenament del Consell d'Empresa al Consell d'Economia de Catalunya.

Anex 5. — Acta de col·lectivització en cas d'empreses de més de 50 i menys de 100 obrers.

Anex 6. — Proposta de nomenament de Director al Consell d'Economia de Catalunya.

Anex 7. — Qüestionari que haurà d'acompanyar l'acta de col·lectivització.

Anex 8. — Relació del personal que treballa a l'empresa.

Anex 9. — Certificació del nombre d'obrers el 30 de juny del 1936.

Anex 10. — Citació als patrons desapareguts.

Anex 11. — Certificació de la Junta del Control Sindical Econòmic, cas d'incompareixença del patró citat.

Anex 12. — Acta de legalització del Consell d'Empresa.

Anex 13. — Certificació de signatures del Director i representants legals de l'empresa.

Anex 14. — Acta de nomenament del Comitè Obrer de Control.

Anex 15. — Acta de legalització del Comitè Obrer de Control amb Delegat per a firmar.

Anex 16. — Acta de legalització del Comitè Obrer de Control sense Delegat per a firmar.

Anex 17. — Certificació de signatures legalitzades del Comitè Obrer de Control.

Art. 7.è Per tal d'evitar aglomeracions que impossibilitarien la tasca de la Junta del Control Sindical Econòmic, s'estableixen els següents torns per a tramitar i legalitzar les col·lectivitzacions i Comitès Obrers de Control:

a) Del 16 al 25 de novembre, per a les empreses de més de 100 obrers.

b) Del 25 de novembre al 5 de desembre, per a les restants col·lectivitzacions, i

c) A partir d'aquesta última data per als Comitès Obrers de Control.

Art. 8.è (transitori). Els Comitès Obrers de Control ja legalitzats d'acord amb l'Ordre del 28 d'agost del 1936 *(Diari Oficial* del 23 de setembre) així com els que actuaven de fet, fins avui, podran continuar fins i tant que els arribi el torn de legalització, actuant en la forma que ho han fet fins ara, per tal de no suscitar dificultats en el moviments dels cabals necessaris per al pagament de salaris i marxa normal de l'empresa.

Barcelona, 31 d'octubre del 1936.

* * *

Aquest decret de Col·lectivitzacions que acabem de llegir, no és un fi, sinó un mitjà; no és l'obra acabada, sinó un instrument subtil i delicat per a realitzar-la; instrument que precisa, però, una gran capacitat i un alt esperit de comprensió, per tal que en el moment oportú puguem arribar a una socialització total de la riquesa.

I aprofito aquest moment per a dedicar unes breus consideracions a la significació i al sentit de la "col·lectivització". Perquè esperits tancats, perquè esperits poc comprensibles, perquè esperits obtusos, perquè esperits irresponsables, i perquè elements de la contrarevolució han argumentat raons que no tenen justifi-

cació, amb l'intent de desacreditar el veritable sentit de la paraula "col·lectivització".

Algú ha dit, en la mateixa tribuna del Cine Coliseum de Barcelona, que unes setmanes més tard ocupava jo, que la "col·lectivització" és una paraula d'un sentit etimològic nou i d'un sentit social també nou. I jo afirmo que l'esperit de col·lectivisme no és cap novetat, sinó que és una teoria econòmico-social tan antiga com la mateixa humanitat.

L'home és excessivament dèbil per a viure isoladament. Per tal de poder cumplir la missió que té assignada, necessita la cooperació dels altres homes, puix que el que ell no pot fer separadament, pot aconseguir-ho per mitjà de la cooperació d'un altre home.

I com que la naturalesa ens ha dotat, d'una banda, de l'instint de la llibertat, i de l'altra, en canvi, ens ha constituït tan dèbils, que ens obliga a fer la vida en comú per tal d'assegurar la nostra existència material, és per això que el sentit "col·lectiu" de la vida és una qualitat inherent a la mateixa criatura humana, i això ens ho confirma el fet que les societats primitives adoptaren ja el treball en comú empesos per la mateixa condició de la naturalesa.

S'ha parlat tant de l'esperit d'aquesta teoria econòmico-social que s'anomena col·lectivisme; s'ha discutit tant de la seva eficàcia o de la seva ineficàcia per a arribar a noves fórmules econòmico-socials adients amb les ànsies que viu el nostre proletariat, que jo em crec en el deure de dirigir-me a l'opinió pública dels pobles hispànics i de la resta del món, per a dir a tothom que l'actual decret de col·lectivitzacions és un fill "legítim" pels poders també "legítims" de Catalunya, en els quals

es troben representats tots els sectors sindicals i polítics del país.

Els detractors públics o encoberts del decret de Collectivitzacions hauran de dirigir-se a tots els sectors responsables del país, quan es refereixin als efectes "immediats" i "mediats" del vigent codi ordenador de la nova vida econòmico-social de Catalunya, tota vegada que aquesta llei no respon a la concepció d'un sector determinat, sinó que és el punt de coincidència de tots els elements antifeixistes de la regió autònoma.

I ja que de "col·lectivisme" parlem, i per tal de fixar i de determinar quines són les dues accepcions que es donen en aquests moments al sentit de la paraula "col·lectivització", vaig a definir aquelles dues interpretacions, per tal d'esbrinar quina és la diferència substancial que les separa.

El "col·lectivisme" inspirat en les teories marxistes, és el sistema econòmico-socialista dels temps moderns, que consisteix en fer de propietat col·lectiva tots els elements de la producció, distribuint la riquesa social entre els treballadors, a proporció del treball que realitzen o bé del servei que presten.

El "col·lectivisme" inspirat en les teories llibertàries, en canvi, és un sistema econòmic social que consisteix en fer de la propietat col·lectiva tots els elements de la producció, distribuint els beneficis de la riquesa social, tenint en compte les necessitats individuals de cada ún i no la seva capacitat de treball intel·lectual o manual.

No existeix, doncs, altra diferència entre "col·lectivisme" marxista i "col·lectivisme" llibertari, que el fons moral que separa ambdues concepcions, i que he intentat, i espero haver-ho aconseguit, definir clarament

en parlar del valor teòric d'aquelles dues concepcions econòmico-socials.

Espero que amb aquesta breu aclaració les coses quedaran ben clares i ben definides, i confio, també, que el confusionisme nascut al redós d'una polèmica mal plantejada i poc raonada, haurà estat esvaït, i que el veritable sentit del decret de col·lectivitzacions serà comprès i acatat com mereix, tenint en compte que és el punt de coincidència, com deia abans, entre les dues centrals sindicals i els partits polítics que figuren en el govern de la Generalitat de Catalunya.

Res encara no ha estat determinat sobre el codi que ha de regular la nova ordenació de la propietat agrària, per bé que els representants de les dues centrals sindicals i d'aquells partits polítics, s'hagin reunit diverses vegades per arribar a aquell punt de coincidència que cal, per a endegar la vida del camp, d'acord amb les normes que propugna l'esperit de la revolució.

I sota el meu punt de vista la terra ha d'ésser socialitzada, per tal d'anar creant paulatinament les col·lectivitzacions agràries, sense perjudici, però, de deixar el camperol en llibertat de triar lliurement la seva forma de treball, és a dir, forma individual o bé forma col·lectiva.

Si el nostre experiment de col·lectivització al camp és presidit per l'ordre i per la intel·ligència, fixem-nos bé, per la intel·ligència especialment, tinguem la seguretat que el camperol individualista s'incorporarà a la col·lectivitat un cop hagi pogut comprovar que la tasca de les col·lectivitzacions implica una major retribució del treball en comú.

I si a base d'un ressorgiment de la vida econòmica

del camp, si a base d'una incrementació del nivell de vida del camperol que treballa en comú, que estigui pel damunt de la que aconsegueixi el camperol individualista, podem demostrar aquesta superioritat, tingueu la seguretat que hom estimarà com cal les millores d'ordre moral i d'ordre material, que el major benefici del treball col·lectivitzat comporta.

I pel que fa referència a la mateixa propietat urbana, entenc que ha de passar a ésser patrimoni dels Municipis. És així mateix Catalunya la qui està donant la pauta sobre la forma de portar a terme aquesta tasca de profunda transformació social, que es manifesta en tots els sectors de la vida econòmica del país.

Cal que tots tinguem ben present que la nova ordenació financera de la Generalitat — nova ordenació financera elaborada tan penosament a S'Agaró l'hivern passat, i preparada únicament i exclusivament per elements representants dels partits republicans, la petita burgesia, sense intervenció directa ni indirecta de les representacions proletàries — propugna per la municipalització de la vivenda.

Uns dies després de promulgats els decrets de S'Agaró, el Consell d'Economia de Catalunya, en el qual es troben representades les dues Centrals sindicals i els partits polítics antifeixistes, amb l'excepció d'alguns que no formen part de la coalició governamental, aprovà un decret de municipalització de la vivenda.

I si bé és el Govern de la Generalitat el qui haurà de dir l'última paraula quant al Decret de Municipalització de la Vivenda es refereix, és d'esperar que dintre breus dies serà un fet el decret que ha de regular aquest aspecte tan important de la riquesa del país.

En acabar aquesta part del capítol dedicat a l'estudi del nou ordre econòmico-social, he de recordar també a tothom, que la política social que segueix el moviment, respon a les possibilitats de l'hora que vivim, i no a l'esperit totalitari de les reivindicacions socials que propugna el proletariat.

CAPÍTOL XIV

DE LA NOVA ESTRUCTURACIÓ POLÍTICA

La nació espanyola està constituïda per una diversitat de nacionalitats, que és el que m'ha induït, en parlar dels pobles que habiten Ibèria, a emprar les paraules "nacionalitats hispànigues", seguint així les doctrines del meu volgut mestre i estimat amic, l'insigne historiador i geògraf, Gonçal de Reparaz.

I és que la veritat, companys de Catalunya i dels altres pobles germans d'Ibèria, és única i indiscutible. Sobre les terres ensangonades d'Ibèria conviuen malament diferents nacionalitats que tenen les seves característiques pròpies ben definides; nacionalitats que compten, d'una manera concreta i específica, amb els seus propis suposats geogràfics, amb els seus propis suposats econòmics i amb els seus propis suposats racials.

Els homes i els pobles disputen sovint sota el lema ideològic d'un ordre individual o col·lectiu, recolzats en el qual es dediquen a destruir-se mútuament i sense cap mena de consideració. En el fons de tota pugna individual o col·lectiva, juga gairebé sempre un paper preponderant, però, el factor econòmic. Hom té cura, no obstant, que el veritable motiu de les topades no surti a relluir.

És l'exemple que la Història ens mostra pròdiga-

ment en totes les èpoques i en totes les latituds. El món miserable de la matèria es sobreposa al sentiment i a l'esperit, i per la gran massa que constitueixen els actors i els espectadors de la tragèdia de la vida, únicament és un valor ètic el que ha provocat el fet històric.

I en el cas concret del problema del nacionalisme català no es pot negar que el factor econòmic hi ha jugat també un paper preponderant, sobretot en allò que fa referència a l'oposició, per part dels poders centrals, de reconèixer el fet latent i palpitant de Catalunya, que ha significat pel sentit unitari de la nació espanyola la primera de les seves preocupacions.

Jo vull creure que el sentit unitari que l'estat espanyol tingué sobre la constitució política dels pobles hispànics, respongué a un afany de dominació i a uns somnis d'expansió política, que constitueixen l'essència de tot imperialisme. Però també vull creure que un cop acabada l'hegemonia de l'imperi espanyol, aquella persistència absurda obeïa a un fons egoista, davant el temor d'un esmicolament d'una potestat que solament recolzava ja en un record llunyà i no en una realitat present.

Tots els polítics que s'enfrontaren amb el problema català temeren, més que els propis resultats que es derivarien del seu reconeixement, aquells altres resultats que podrien derivar-se d'una generalització del sistema federalista, perquè el reconeixement dels drets nacionals de Catalunya havia d'implicar, d'una manera fatal i inexorable, el reconeixement dels drets de totes les altres nacionalitats hispàniques.

I aquesta realitat viva, i aquest temor constant, que podia traduir-se en una realitat i fer desaparèixer l'hegemonia que Castella havia exercit, després de tants

segles, en la direcció política dels pobles hispànics, era el que d'una manera preponderant engendrava els obstacles que s'oposaren sempre a què el problema dels nacionalismes quedés resolt a la nostra península.

I així hem vist com, durant més de trenta-cinc anys, els interessos de la burgesia, d'un costat i de l'altre, han jugat i han especulat amb aquest sentiment íntim de les nacionalitats hispàniques, per tal d'obtenir avantatges d'ordre material, que es traduïren sempre en benefici únic i exclusiu de les classes benestants, mentre les masses proletàries no en tocaven la més petita porció.

En aquestes circumstàncies, poguérem contemplar com les masses populars, els treballadors, no s'interessaven pas per aquest problema nacionalista, malgrat que les conseqüències de la pugna establerta repercutís, d'una manera lamentable, en perjudici de la bona marxa de la vida nacional i en perjudici de la tasca de conjunt que reclamava el complex econòmic nacional per a superar les dificultats de cada hora i de cada minut.

I no era solament aquella gran burgesia la qui no procurava una solució al problema nacionalista d'Ibèria, sinó que la mateixa petita burgesia, incrustada en els partits republicans del "planell central" i en els altres partits republicans pseudo-nacionalistes de Catalunya i de les altres nacionalitats ibèriques, tampoc no procuraven una solució adient, perquè per damunt l'interès col·lectiu posaren sempre en joc un proselitisme egoista.

I precisament aquest caire del problema dels nacionalismes hispànics, i el sentit que els partits grans i petits burgesos havien donat a la seva interpretació, és el que m'induïa a mi, en parlar d'aquest problema, a pronunciar les següents paraules, el dia 15 de març de

l'any 1932, en un acte d'Estat Català Partit Proletari, sota la presidència del malaurat i volgut amic, en Jaume Compte.

Jo deia aleshores "que el problema de la llibertat de Catalunya no tenia solució dins els motlles de les revolucions realitzades fins aquell moment, tota vegada que considerava aquesta aspiració de llibertat de la nostra terra, com una modalitat del problema de la llibertat de totes les altres nacionalitats oprimides d'Ibèria i àdhuc de la resta del món".

I afegia, també, "que Catalunya no podia mirar d'una manera egoista el seu problema, tota vegada que si pretenia la seva estabilització, havia d'ésser per a portar-la després a les altres nacionalitats ibèriques".

I acabava l'exposició del meu pensament, dient que "les meves paraules no volien pas ofendre els altres germans d'allà, en les terres del "planell central", que eren les primeres víctimes del sistema polític i social que jo combatia, i que volia que el ciutadà de les Espanyes es donés compte de l'esperit que animava el meu pensament, perquè d'aquesta manera la nostra tasca seria més lleugera i el camí seria més planer" (1).

I és que l'estudi dels problemes nacionalistes d'Ibèria és una tasca difícil i desagradable a l'ensems, perquè col·loca l'actuant en un terreny perillós i susceptible de relliscar amb massa facilitat, per bé que hom vulgui considerar les coses d'una manera objectiva.

Jo he sostingut, en tots moments, que el problema dels nacionalismes a Ibèria era una manifestació del neguit que commogué la consciència universal, després

(1) Vegi's el meu llibre: "Les possibilitats econòmiques d'una Catalunya independent" — 1932.

d'aquelles explosions de l'ànima col·lectiva a què donaren lloc les lluites del liberalisme en els començaments del segle XIX^{è}.

El segle XIX^{è} significa el ple desvetllar de la consciència universal. Les formes matusseres de sublevacions populars del món antic, de l'Edat Mitjana i de l'Edat Moderna — el terme de la qual hom fixa en l'any 1789 — es reprodueixen d'una manera violenta. El liberalisme del segle passat no és més que una de les tantes modalitats de la manifestació de l'esperit rebel del poble famolenc i vexat, que estudiem en el curs de la Història.

I el problema viu dels nacionalismes hispànics personifica, també, l'esperit de revolta dels pobles enquadrats d'una manera brutal dintre els motlles d'unes formes jurídiques i estatals, subjectes a un règim de justícia social que no havien pas variat gran cosa, almenys en essència, d'aquelles altres normes que regulaven la vida de les col·lectivitats en l'època medieval.

En adonar-se, doncs, les nacionalitats hispàniques subjectes al jou d'un junquerisme superb i orgullós, tan superb i orgullós com mancat de talent i de sentit de la realitat, que els anhels d'emancipació de les masses proletàries no podien trobar ressò en una contextura nacional que repudiava i defugia les transformacions socials que l'hora que vivim impliquen, és per això que l'esperit del poble es sublevava, d'una manera violenta, contra una "inèrcia" que implicava un renunciament forçat als anhels de llibertat i de justícia social que niaven en la consciència popular.

L'exemple de totes les commocions polítiques que havien convulsionat el complex nacional d'Ibèria, durant tot el segle XIX^{è} i el que va de l'actual, ens deia

que dins el caire de les revolucions burgeses, el més gran dels problemes que té plantejats la nació espanyola, el problema dels nacionalismes, no seria pas resolt.

I davant d'aquest convenciment, que l'experiència dolorosa ens proporcionava, fou com es fusionaren, en un sol anhel i en una sola aspiració, el sediment nacionalista, que nia en la consciència de les nacionalitats hispàniques, i el sediment social, que existeix en el més pregon de tota consciència humana.

I d'aquella unió solemne, d'aquella comunió espiritual de dues concepcions de la vida que en el fons no establien cap pugna, sinó que es compenetraven i es complementaven, en nasqué l'esperit de protesta de la nova generació, que ha culminat en l'esperit revolucionari que en aquests moments imposa les directrius i assenyala un camí, ben concret i ben determinat, a la vida futura dels pobles d'Ibèria.

Davant d'aquesta realitat indiscutible, de la compenetració i de la fusió d'aquells dos principis, resulta, doncs, pueril i ridícul voler enfrontar aquelles dues nocions, sota el pretext d'una pugna que no ha existit ni pot existir, perquè ambdues persegueixen la mateixa finalitat de reivindicar la dignitat individual, que és una forma d'arribar a la reivindicació col·lectiva.

I quan la contrarevolució amenaçava, fa poques setmanes, els avenços de la revolució, no era pas una cosa difícil de comprendre que tota la maniobra que es preparava, no perseguia altra finalitat que crear un ambient d'opinió confusionari, a base del qual fos possible destruir la unitat del poble que lluita per un ideal que ens és a tots comú.

Però el poble de Catalunya estava a l'aguait i féu fracassar sorollosament la trama preparada, que tendia

a la consagració d'una personalitat que representa, si més no simbòlicament, la petita burgesia. I si aquella personalitat hagués caigut en el parany que se li preparava, després s'hauria vist obligat a executar, d'una manera fatal i inexorable, fins i tot contra la seva pròpia voluntat, els designis de la gran burgesia, que volien erigir-lo en símbol de la contrarevolució.

Cal, doncs, que tots estiguem alerta, perquè la conjuntura no es reprodueixi, car de la unió solemne de totes les nacionalitats hispàniques, i de la comunió espiritual de tot el nostre proletariat, afirmo que en sortirà aquell conjunt harmònic i connexionat, que serà el primer pas per a constituir, en aquest extrem occidental de l'Europa decadent i embrutida, una nació que sigui, per antonomàsia, la pàtria de tots els desvalguts del món, i que sigui també la pàtria de tots els homes generosos i amants de la dignitat humana, sigui quin sigui el seu país d'origen o bé la seva fisonomia racial.

I vull recordar, també, que el dia 3 de març últim, jo afirmava, en nom d'un organisme sindical, quin era el pensament d'aquell organisme respecte el problema nacional de Catalunya i el de les altres nacionalitats germanes de la resta d'Ibèria.

Deia en aquella ocasió, en tractar de la nova redistribució de Catalunya, que el feixisme hispànic projectava, si Catalunya caigués en les seves mans, que aquella organització sindical, en la seva concepció de l'estructuració d'una nova Espanya, recolzaria lleialment i francament el sentit nacional de tots els pobles hispànics, i que serviria, en conseqüència, de ferm suport per a assegurar les llibertats de Catalunya, així com la llibertat dels altres pobles d'Ibèria, i el reconeixement ple de la

seva personalitat, en el concert de la futura "Confederació Ibèrica".

I és que en realitat existeix un denominador comú que pot agermanar aquella complexitat nacional i aglutinar tots aquells suposats tècnics i psicològics, ponderables i imponderables, arribant a la constitució d'un tot compacte i homogeni, que tingui per fonament la comunitat d'interessos, l'afinitat de sentiments, la identitat d'aspiracions, i per què no dir-ho també, un mateix interès comú nascut del propi instint de conservació.

La futura confederació de pobles ibèrics, "ego" la república federal, naixerà d'una acceptació implícita del veritable sentit del "pacte"; pacte de convivència i d'afinitat que posi terme, d'una vegada per sempre més, a la tragèdia constant que representa el més important dels problemes d'Espanya: el problema dels nacionalismes.

El mateix Catalunya, la meva terra, com totes les altres nacionalitats hispàniques, tenen el dret de conservar, dintre el complex nacional d'una confederació ibèrica, l'essència de la seva personalitat, el matís del seu esperit local, el sentit elevat de la seva concepció ètica de la vida, i el sentit de la seva llibertat, en quant té relació amb els drets inherents a la condició humana; d'aquells drets que partint de l'individu arriben fins a la col·lectivitat, que no és, en definitiva, més que una unió d'individus.

La revolució espanyola ha vingut a realitzar una profunda transformació de la vida nacional, en el seu triple aspecte: aspecte polític, aspecte econòmic i aspecte social. Si és així, cal esperar que la comprensió i el sen-

tit comú de tots farà de manera que aquella triple transformació es realitzi, superant tots els obstacles que es presentin en el seu camí.

Únicament així, únicament constituint amb el conglomerat ibèric la pàtria dels homes lliures del món, podrem formar un complex nacional amb una capacitat econòmica suficientment forta, per a crear els instruments de lluita que ens calen per a defensar la nostra llibertat com a nació i la nostra condició d'homes lliures.

I en arribar a aquest punt de la meva exposició, passen per la meva memòria aquelles paraules impregnades d'una ironia sagnant, que pronuncià en una certa ocasió Sorel, afirmant: "Que sota les aparences d'una elegància refinada, els homes de l'època contemporània segueixen essent tan brutals i tan violents com els homes de les èpoques més remotes de la Història. La major part dels homes moderns — deia Sorel — disserten amb elegància sobre la humanitat, però molt pocs són humans. La sensibilitat — repetia Sorel — no és més que una cosa de pura moda."

Ens aquests instants tràgics de la Història dels pobles hispànics; en aquestes hores decisives per a l'esdevenidor del nostre país, i fins i tot per a l'esdevenidor del proletariat de tot el món; en aquestes hores, repeteixo, en què la bèstia feixista clava les seves urpes infectes en les carns dolorides dels nostres vells, de les nostres dones i dels nostres fills, intentant ofegar entre els seus tentacles monstruosos les aspiracions superatives d'un poble lliure, he de recordar-vos, una vegada més, que triomfarà el més fort.

I si és així, i si en aquesta pugna entre la justícia i la injustícia ha de triomfar el més fort, jo demano, companys de Catalunya i dels altres pobles germans

d'Ibèria, la constitució d'una Espanya proletària forta, poderosa i ben armada, perquè en aquesta lluita salvatge, perquè en aquesta lluita ferotge, i perquè en aquesta lluita sense pietat i sense caritat, triomfi l'Espanya proletària, que és la que defensa la veritat, la raó i la justícia.

RESUM

En el transcurs del meu estudi sobre els factors econòmics de la revolució, hem considerat tots i cadascun dels variats aspectes que formen el complex econòmic nacional. I tot el meu esforç ha estat dedicat a posar de relleu, sobre totes les coses, la necessitat urgent de constituir el front econòmic, a base d'una mobilització general de la reraguarda.

I en procedir d'aquesta forma, no he fet més que seguir els dictats de la meva consciència, subjectant-me a les directrius d'un estudi, acurat i minuciós, de totes les possibilitats que els pobles hispànics tenen, per a constituir aquell front econòmic que ha de servir de plataforma i de garantia, perquè el nostre front de batalla sigui invencible i pugui aconseguir els objectius que li han estat assignats.

Jo voldria — i creu, lector volgut, que si ho aconseguís em consideraria com un home plenament satisfet — que aquesta obsessió meva, que aquest pensament íntim que em diu, a través d'una meditació i d'una constatació ben fonamentades, que sense el front econòmic fracassarem en tots els nostres esforços, que es fixés en el teu intellecte i que arrelés en el teu cor.

D'aquesta manera, hauríem fet una tasca profitosa, perquè el meu pensament es traspassaria, per mitjà teu, a molts altres homes del nostre país que no viuen la

realitat. I en aquestes condicions, reeixiríem que es formés ràpidament, en aquesta reraguarda sense sentit del deure, un ambient d'opinió que ens ajudés per tal que la mobilització de la reraguarda i la constitució del front econòmic fossin ben aviat un fet.

I abans d'acabar la meva dissertació, vull fixar el meu criteri sobre les consignes sagrades de l'hora tràgica i gloriosa a l'ensems, que estem vivint. Ara més que mai, es fa imprescindible la col·laboració de tots els sectors antifeixistes del país, per tal de reunir les energies, les forces i els elements que calen, per a esclafar l'enemic.

Les hores són greus, companys. Cal enfrontar-nos amb les contingències del moment, amb tota serenitat i energia. Estem vivint unes hores de grans rectificacions; hores de grans rectificacions històriques, que han de conduir-nos a una situació, prèvia la destrucció dels vells motlles de la baixa política, que ens faciliti de penetrar en el dintell d'una nova era clara i cristal·lina.

La contrarevolució, impulsada pel capitalisme internacional, es llançà primerament contra la capital de la República, i en aquests moments intenta llançar-se contra Catalunya, que és el cap de la revolució. Tinguem la seguretat, però, que si l'intent de la contrarevolució ha fracassat a Madrid, el proletariat català li barrarà el pas a Catalunya.

La unió del proletariat hispànic, la comunió espiritual de tots els obrers sense excepció, constitueix la penyora segura de la nostra victòria. I jo us demano, companys de la Confederació Nacional del Treball, companys de la Unió General de Treballadors i companys que militeu en els partits polítics antifeixistes, que deixeu de costat les vostres petites coses particulars, que

deixeu de costat les interpretacions subjectives i els egoismes personals, per tal d'aconseguir una cosa que la guerra i la revolució exigeixen inexorablement: la unió del proletariat hispànic.

I us demano també que desconfieu de tots aquells qui impacients, de tots aquells qui incomprensius, de tots aquells qui intolerants i de tots aquells qui violents, volen rompre la unitat proletària, perquè darrera de cadascun d'aquells homes, tingueu-ho per segur, s'amaga o bé un esperit inconscient o bé un agent provocador al servei de la contrarevolució.

La paraula unió és la consigna del moment. La constitució de l'exèrcit popular i l'establiment del comandament únic, són una altra consigna. Però jo demano també la mobilització immediata i rigorosa de la reraguarda, per tal de mobilitzar tots els factors que la reraguarda conté, i amb els quals podrem constituir el front econòmic, que serà la garantia de la victòria en els fronts de batalla.

Demano, repeteixo una altra vegada, la mobilització urgent de la reraguarda, per a imposar unes normes rígides que ens menin a l'acceptació expressa dels sacrificis màxims. El front econòmic necessita també la direcció única, per a poder coordinar tots els esforços i tots els elements, a fi que tot s'aglutini en una sola direcció, en la qual es concentri la màxima responsabilitat i la màxima capacitat.

La creació del front econòmic, que propugno, permetrà instaurar a la reraguarda una política d'austeritat i d'honradesa, que tingui per fonament el pudor social, amb la qual cosa evitarem que aquells qui amb la seva covardia han abandonat el poble, tinguin com a premi de la seva acció punible concessions i retribucions des-

mesurades i fabuloses, mentre els nostres obrers hauran de resignar-se a viure amb sous migrats i insuficients per exigències de la guerra.

Cal establir un sistema polític, econòmic i social, just i equitatiu, que posi terme als poders unipersonals que l'expressió real del proletariat no pot acceptar, passi el que passi, perquè els interessos de la revolució estan per damunt de les posicions personals i de les interpretacions subjectives, unilaterals i volubles, que un sol home pugui determinar.

I és que ens trobem en un moment en què solament és possible la lleialtat; en un moment de grans rectificacions que comencin per un reconeixement tàcit i exprés dels errors que han vingut presidint la vida de tot el país durant tants anys. Hora de rectificacions de mètodes i de procediments, per a començar una nova era en la qual no tinguin cabuda habilitats i subterfugis de cap mena.

I al costat d'aquestes consignes, jo afegeixo encara aquelles altres consignes de què us parlava, amb el cor ple d'angoixa i amb el cervell ple de preocupacions, aquell diumenge memorable del mes de desembre, davant una multitud de més de vint-i-cinc mil treballadors, que acudiren de tots els indrets de Catalunya al Palau Nacional de Montjuïc, amb motiu de la Primera Jornada de la Nova Economia.

Deia en aquells instants, que les paraules treball, organització i disciplina moral, són tres substantius que tenim el deure de convertir en verbs i conjugar-los en tots els seus modes i en tots els seus temps, amb la màxima rectitud i lleialtat, si volem assegurar el triomf de la nostra causa justa i humana.

La paraula disciplina ressona per l'espai fa uns dies.

Jo la demanava ja el mes d'agost de l'any passat, en uns moments en què la generalitat dels homes no s'atrevien a pronunciar-la. Jo accepto, doncs, tota la responsabilitat que del sentit de la paraula "disciplina", que ara està de moda, se'n dedueix.

I vull també recordar, en aquests moments, repetint a Tolstoi: "Que el poder és la suma de les voluntats de les masses, transportada per l'acord exprés o tàcit, sobre els mandataris que el poble ha elegit."

Si voler és poder i poder volem, per a salvar les essències de la nostra revolució, entenc que la revolució ha incorporat els pobles hispànics a la tragèdia espiritual que fa uns anys ofega el plaer de la vida de grans sectors humans de l'Europa enfollida i decadent.

La profunda transformació político-econòmico-social que s'opera en el món, determina, en l'espeternec del capitalisme, un sentit derrotista de la vida per a tots aquells sectors de la societat europea que gaudien d'una posició social de preferència, que avui se'ls escapa de les mans.

Prínceps i camperols, capitans d'indústria i obrers, des dels primers ministres fins els ciutadans més anònims del vell món, gairebé tots se senten oprimits per un ambient confús i prenyat de gèrmens morbosos, que els presenta aclaparats per un pessimisme determinat per l'hora que estem vivint.

Però entenc, companys de Catalunya i dels altres pobles germans d'Ibèria, que és convenient reaccionar, amb la màxima serenitat i amb la màxima energia, contra aquest ambient col·lectiu que amenaça estimbar molts milions d'homes d'aquesta pobra Europa en un abisme sense fons.

Tenim el deure ineludible, repeteixo altra vegada, d'emplenar la nostra ànima d'un optimisme sa i d'una

voluntat conscient, que ens portin a un estat d'esperit capaç de realitzar l'esforç, màxim i perseverant, que és indispensable per a crear la nova societat. I únicament així, podrem aconseguir l'alegria de la vida; alegria de la vida que es fonamenti en els principis d'una justícia social que ens conduirà a una prosperitat col·lectiva.

És necessari, doncs, alleujar-nos, a marxes forçades, dels governants anormals, del homes massa sinuosos, dels homes massa tristos, dels homes vençuts pel pessimisme, i de tots aquells homes que destil·len fel i que no troben més solució, per als problemes greus de l'hora tràgica que vivim, que en un renunciament fatalista precursor de la derrota inevitable.

I és que en aquesta hora solemne, en la qual es decideix la nostra condició d'esclaus o d'homes lliures, hem de proclamar, ben alt, que l'alegria és nostra i que el treball no és ja un càstig, sinó un plaer, perquè ha arribat l'hora, per a tot el proletariat hispànic, de construir una nova societat, i així aixecarem els puntals del nou període de la Història que el món comença a viure.

Ha arribat l'hora misteriosa de gestar les noves nocions de la vida; és l'hora gloriosa en què es va a la destrucció d'un món ignominiós que serà substituït per un altre món que regalimi germanor, amor i bellesa; és l'hora gloriosa de la revalorització del treball.

Treball que anem a convertir en el màxim exponent de la riquesa veritable; treball que anem a convertir en l'únic signe representatiu de la consideració social, fent d'aquest exponent del treball el major títol de glòria per als treballadors emancipats, que hauran sabut construir una nova societat sobre els fonaments de la justícia i de la veritat.

ÍNDICE

OBRES DE JOAN P. FABREGAS

A través del pròxim Orient. (Viatges.) 1930.
232 pàgines, 4 ptes. (Exhaurida.)

Les Possibilitats Econòmiques d'una Catalunya Independent. 1932. 32 pàgs., 0,50 ptes. (Exhaurida.)

Irlanda i Catalunya. (Paral·lelisme político-econòmic.) 1932. 160 pàgines, 2,50 ptes. (Exhaurida.)

La Crisi Mundial i les seves repercussions a Espanya. 1933. 168 pàgines, 3 ptes. (A la venda.)

Assaig d'Economia Política (Volum I). Segona edició. 1937.
302 pàgines, 6 ptes. *1.ª edició exhaurida.* (A la venda.)

Assaig d'Economia Política (Volum II). 1933.
288 pàgines, 6 ptes. (A la venda.)

Assaig d'Economia Política (Volum III). 1934.
368 pàgines, 8 ptes. (A la venda.)

Els Factors Econòmics de la Revolució. 1937.
176 pàgines, 4 ptes. (A la venda.)

Les finances de la Revolució. 1937.
160 pàgines, 4 ptes. (En preparació.)

La Transformació Econòmico-social del Món. (Una crida a la joventut catalana.) Volum I.
300 pàgines, 8 ptes. (En preparació.)

La Transformació Econòmico-social del Món. (Una crida a la joventut catalana.) Volum II.
300 pàgines, 8 ptes. (En preparació.)

Visió d'Europa Septentrional. (Viatges.)
246 pàgines, 4 ptes. (En preparació.)